

Diyarbakir Barosu

Bülten

Eylül - Ekim - Kasım - Aralık 2013
www.diyarbakirbarosu.org.tr

Yeni
adli yıl açılışı

İnsan hakları haftasında:
Jitem
infaz merkezi'ne
yürüdük

Adalet için
Roboskideydik

Çapraz sorgu
eğitimi yapıldı

CMK ve diğer sorunlar için
Adalet Bakanı ile görüştük

Tutuklu milletvekilleri için
çağrı ve başvuru yaptık

Diyarbakır Barosu Adına

İmtiyaz Sahibi

Av. Tahir Elçi / Baro Başkanı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Av. Keziban Yılmaz

Yayın Kurulu

Av. Adnan Polat

Av. Devrim Biçen

Av. Erhan Ürküt

Av. Gazal Odabaşı

Av. İmran Gökdere

Av. Ramazan Ayus

Av. Recep Akdağ

Av. Tuncay Erkuş

Editör

Av. Erhan Ürküt

Yönetim Yeri

Diyarbakır Barosu Adliye Sarayı

Tel: 0412 224 44 41

Fax: 0412 228 22 09

Web

www.diyarbakirbarosu.org.tr

E-Posta

basinyayin@diyarbakirbarosu.org.tr

Tasarım&Baskı

A grafik: 0412 237 27 07

Bu dergi içeriğindeki tüm yazı ve resimler kaynak gösterilmeksizin ve izin alınmaksızın kullanılmaz. Tüm yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.

İçindekiler

Adli yıl açılışı	4
The Law Society ile birlikte çapraz sorgu eğitimi	6
Staj eğitim programının ilk dersi Başkanlardan	10
Kitap tanıtım kokteyli ve kürtçe dil kursu sertifika töreni	12
Hasta tutukluların durumuna dikkat çektik	14
Jitem infaz merkezine yürüdük	15
10 Aralıkta Roboski' deydik	16
BASIN AÇIKLAMALARI	17
Axavtina vekirina Qonferansa Huquqnasa	24
RÖPORTAJ	
Prof . Françoise Hampson - Av. Tony Fisher	26
Baro Kürtçe tabela astı	31
MAKALELER	
Rüstem ERKAN	32
Av. Fahri KARAKOYUNLU	36
Cihan İPEK/LL.M. Avukat	39
Stj. Av. Esmâ DAĞTAN	40
Av. Mehmet AKBAŞ	43
ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI	
Avukatlık Kanunu	45
Uzun tutukluluk süreleri	47
BASIN AÇIKLAMALARI	49
Adalet Bakanı Sadullah Ergin ile görüşüldü	57
ZİYARETLER	58
FAALİYET, SEMİNER VE EĞİTİMLER	61
KÜLTÜR VE SANAT	67
TBB HABERLERİ	71
VEFAT	72
YEMİN TÖRENLERİ	74
DUYURU	76
BASINDA BAROMUZ	77

Yayın Kurulundan

Yaz ayları, adli tatil derken sizlerle epey bir uzak kaldık. Yeninden sizlerle beraber olmanın heyecanını yaşıyoruz.

Yeni adli yılı, insan haklarına ve hukukun üstünlüğüne saygının tam olarak sağlandığı, adaletsizliklerin sona erdiği bir yıl olmasını dileyerek başlattık.

Baromuz tarafından tecrübeli İngiliz hukukçuların katılımıyla, “ceza davalarında avukatların rolünün güçlendirilmesi” amacıyla üç günlük (4-5-6 Ekim 2013 tarihlerinde) yoğunlaştırılmış bir çapraz sorgu eğitimi yapıldı. Baro Başkanımızın Konferansı açılış konuşmasını sayfalarımızda bulabilirsiniz.

İnsan Hakları Haftasında; yaşama hakkına saygı ve adalet çağrısıyla 10 Aralık günü Roboski’deydik, daha sonra hasta tutukluların durumuna dikkat çekmek için Cezaevi önündeydik ve Jitem infaz merkezine yürüdük. Tüm bu etkinlikleri sayfalarımızda paylaştık.

Tutuklu milletvekillerinin Anayasa Mahkemesi kararına rağmen bırakılmamasını kınadık.

Baromuzun adını ilk defa Kürtçe olarak biz değiştirdik. Sivil toplum-meslek örgütleri veya resmi-yarı resmi kurumlar arasında adını Türkçe’nin yanında Kürtçe olarak değiştiren ilk Diyarbakır Barosu oldu, bu tarihi anın fotoğraflarını sayfalarımızda bulabilirsiniz.

Yine birçok makale ve inceleme yazısını Bültenimizde bulabilirsiniz. Prof. Dr. Rüstem ERKAN bizlere kan davalarının sosyolojik değerlendirmesini, üyelerimizden Fahri KARAKOYUNLU bu defa Kürtçe değil Türkçe yazdı, Cihan İPEK “Kasten Bir Kişinin Yüzüne Sigara Dumanı Üflemek Vücut Dokunulmazlığına Karşı İşlenen Bir Suç Mudur”? diye soruyor, cevabını yazısında bulabilirsiniz. Stajyer meslektaşlarımızdan Esma DAĞTAN “İşkence Görmeme Hakkı’nı” yazdı. Mehmet AKBAŞ “Adil Yargılanma Hakkı Çerçevesinde Müdafî Tayini” meselesini derleyip sundu, yayınlıyoruz.

Anayasa Mahkemesinin iki önemli kararı yayınlıyoruz. Yıllardır büyük bir adaletsizliğe yol açan Avu-

katlık Kanun’ un 5. Maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine ilişkin kararı ve azami tutukluluk süresine ilişkin 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’ndan 10. Maddesindeki hükmü iptal etti.

Baro Başkanımız ve yönetim kurulu üyelerimiz Adalet Bakanı Sadullah Ergin ile görüştü. Görüşmede, başta CMK ücret ve masraf uygulaması ve diğer bir dizi mesleki ve toplumsal sorun ele alındı.

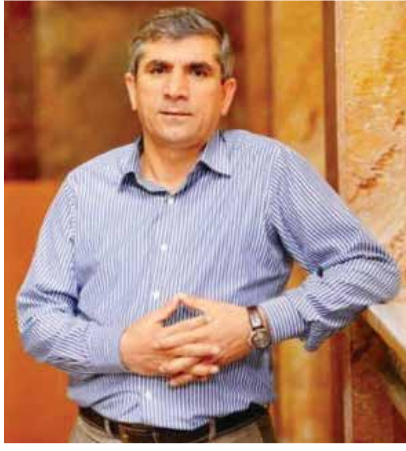
Çapraz sorgu eğitimi için Baromuzun davetlisi olarak Diyarbakır’a gelen The Law Society’den avukat Tony Fisher ve Essex Üniversitesinden Prof. Francoise Hampson ile, 1990’lı yıllar, AIHM kararları, yargı-lamar ve hukuksuzluklar üzerine keyfili bir röportaj yaptık.

Baromuzun ev sahipliğinde Staj Eğitim Merkezi tarafından 1. Kurgusal Dava Duruşması yapıldı. Dava duruşmasının sözlü rauntlarında 4 takım yarıştı, final yarışmasında 21 nolu takım olan Batman Barosu birinci oldu. Sayfalarımızda bulabilirsiniz.

Yıllardır Adliye binası girişinde avukatlara yönelik olarak yasal bir dayanağı bulunmayan, tümüyle keyfi bir uygulama olan X-Ray uygulamasına karşı yaptığımız çanta bırakmama protestosu ile uygulamaya son verildi.

Bu sayıda da Baromuzca gerçekleşen daha birçok faaliyet ve haberleri derleyip yer verdik. Bize değerli çalışmalarını ulaştıran, ancak sayfalarımızın sınırı nedeniyle yayınlamadığımız arkadaşlarımızın çalışmalarını daha sonraki sayılarda yayınlayacağımız bilmelerini isteriz.

Her sayıda yayınlanacakmış gibi her zaman Bültenimizin e mail adresine (basinyayin@diyarbakirbarosu.org.tr) gönderebilirsiniz. Emeği geçen herkese teşekkürü borç biliyoruz.

Tahir ELÇİ/Baro Başkanı

Siz hala özgür müsünüz?

“Bırakın yasal normları, istatistikleri, siz kendinizi ülkenizde özgür hissediyor musunuz? Soruşturma ve tutuklanma kaygısı taşımadan yürüyor, konuşuyor, yazabiliyor musunuz?”

Yıllar önce dünyanın değişik ülkelerinden hukukçuların bir uluslararası ziyareti çerçevesinde New York'ta bulunan Freedom House / Özgürlük Evi adlı insan hakları kuruluşunun merkezini ziyaret ettiğimizde böyle bir soruyla muhatap olmuştuk. Duvarında he ülkenin farklı bir renkte yer aldığı bir Dünya Haritasında yerinin, “kısmi özgür- askeri demokrasi” olan ülkeler arasında kayıtlı olduğu Türkiye’den biri olarak cevabım şüphesiz “hayır” olmuştu.

Peki, önemli ölçüde “sivilleşmenin” sağlandığı, artık “askeri demokrasi/vesayet rejimi” olmaktan çıktığının konuşulduğu, Avrupa Birliği’ne (AB) adaylık müzakerelerinin yürütüldüğü ve neredeyse on yıl sonra “Türkiye’de kendinizi özgür hissediyor musunuz?” sorusuna hala “evet” diyebiliyor muyuz?

Demokratik bir toplumda insan hakları ve özgürlükler kapsamında olan; bireylerin düşüncelerini medyayla paylaşma/basın açıklaması, toplantı ve yürüyüşler, yasal seçim çalışmaları, siyasi parti faaliyetleri gibi etkinlikler nedeniyle binlerce belediye başkanı, milletvekili, siyasetçi, gazeteci, avukat, esnaf-eşraf vs. insanın “silahlı örgüt faaliyetinden” beş yıl gibi uzun bir süre tutuklu olarak yargılandığı bir ülkede, dahası mahkemelerin İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi (AİHM) ve Anayasa Mahkemesi (AYM) kararlarını dikkate almadığı bir Türkiye’de kendinizi “özgür” hisseder misiniz? Böyle bir ülkede keyfiliğe karşı hukukun korumasından, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkından söz edilebilir mi?

Siz hala özgür müsünüz ?

Kişi özgürlüğü hakkı, 125 tarihli Magna Charta /Büyük Özgürlük Fermanı’ndan beri, tüm insan hakları belgelerinde temel bir hak olarak düzenlenmiştir. Öyle ki, kısa bir süre önce 65.yılıni kutladığımız özgürlüklerin anayasası olan Birleşmiş Milletler (BM) Evrensel Bildirgesinde kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı, yaşam hakkıyla birlikte aynı maddede yer almıştır. Diğer bir ifadeyle kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı, kutsal ve vazgeçilmez bir hak olan yaşam hakkı kadar önemli bir özgürlüktür. Dikkat edilirse “özgürlük” ve “güvenlik” kavramlarına da birlikte yer verilmiştir. Sözün özü; kişilerin gereksiz, keyfi şekilde tutuklandığı, makul olmayan - uzun süreler tutuklu kalabildiği bir ülkede hiç kimse güvenlik altında olmaz.

Öteden beri Türkiye’de, özellikle de daha önce Devlet Güvenlik Mahkemelerinde (DGM) şimdi ise Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemelerinin (ÖYACM) tutuklu yargılama uygulamaları AİHM tarafından eleştirilmektedir. AİHM özetle; Türkiye’de tutuklama ve tutukluluk durumunun devamı kararlarının yeterince somut gerekçelere dayanmadığı, kararların her bir sanık için “kişiselleştirilmeyerek” genel ifade ve gerekçelerle tutuklama yoluna gidildiğini ve en önemlisi de, soruşturma ve kovuşturmaların iyi organize edilmeyerek bireylerin “yargılama sırasında makul sürede serbest bırakılma hakkının” ihlal edildiğini vurgulamaktadır.

Adalet Bakanlığının AİHM kararlarını çevirisi, yargıç ve savcılara yönelik yoğun eğitim ve uluslararası mesleki gezilere rağmen uygulama değişmedi. Yargıç ve savcıların eğitim, altyapı ve uluslararası standartları benimseme sorunu olmakla birlikte, uygulama sadece “bilgisizlikten” kaynaklanmıyor. Nitekim birçok mahkeme kararında AİHM kararlarına referanslar yapılmakta, ancak bunlar ifade, yürüyüş ve gösteri özgürlüğü gibi demokratik özgürlükleri koruma, geliştirme ve bu amaçla beraat kararlarına dayanak yapmak için değil, daha çok amacına aykırı, özgürlüklere müdahaleye ve mahkûmiyet kararlarına gerekçe yapılmaktadır. Ancak yargının Anayasa Mahkemesi

kararlarını da uygulamaktan kaçınmasıyla, bu sorunun birçok Avrupa Konseyi (AK) üyesi ülkede yaşandığı gibi, bir ulusal mahkemenin uluslararası bir mahkeme niteliğinde olan AİHM kararlarını benimsemede yaşadığı kıskançlık ve zorluklara benzemediği anlaşıldı.

Anayasa mahkemesinin son altı ay içinde kişi özgürlüğü hakkı-uzun tutuklamalar bakımından hayli özgürlükçü ve içerik bakımından da kaliteli iki kararını da mahkemeler dikkate almaktan ve uygulamaktan kaçındılar.

Anayasa Mahkemesi 04 Temmuz 2013 tarih ve 2012/100 sayılı kararıyla CMK'nın 102. Maddesinde yazılı azami tutuklama süresi olan beş (5) yılı, aynı yasanın 250. Maddesi ile yetkili Özel Ağır Ceza Mahkemelerinin görev alanına giren suçlar bakımından iki kat olarak düzenleyen (10 yıl) TMK 10. maddeyi Anayasa'nın 19.maddesiyle güvence altına alınmış kişi özgürlüğü hakkına aykırı bulmuştu. Mahkeme genel suçlar bakımından geçerli olan azami 5 yıllık tutuklama süresini de "makul süre" olarak görmüş değil, sadece dava konusu yapılan 10 yıllık süreyi iptal edebilmiştir. Bunu yaparken de kişi özgürlüğü hakkının önemine ve uzun tutukluluk uygulamasının yol açtığı sorunlara dikkat çekmiş, uygulamacılara yol gösterici nitelikte önemli tespitler yapmıştır.

Anayasa Mahkemesi İzmir Milletvekili olan ve beş (5) yıla yakın bir süre tutuklu kalmış Mustafa Balbay'ın şikâyetini 04 Aralık 2013 tarihinde karara bağladı. Anayasa Mahkemesi; kararında; 5 yıllık bir tutuklama süresinin makul bir süre olmadığını ve bu uygulamanın Anayasanın 19. Maddesinin ihlalini oluşturduğunu, keza Mahkeme aynı kararında; başvuru milletvekilinin tutukluluk durumunun Anayasanın 67. Maddesinde korunan 'seçilme hakkının' da ihlaline yol açtığına karar verdi. Balbay, çok isabetli şekilde ve hemen-üstelik hakkında mahkûmiyet kararı veren yerel mahkeme tarafından serbest bırakıldı. Ancak aynı uzunlukta tutuklu olan ve üstelik haklarında bir mahkûmiyet kararı da bulunmayan diğer milletvekillerinin tahliye talepleri ise reddedildi. AYM kararının ilgili

mahkemeler tarafından asgari düzeyde amaca uygun yorumlanması tahliye kararı için yeterliydi.

Bakın, AYM Kararının değerlendirme bölümünde hangi çarpıcı saptamaları yapılmış:

"...tutukluluğun devamına karar verilirken yargılamanın tutuklu sürdürülmesinden beklenen kamu yararı ile başvuru kişinin seçilme ve milletvekili olarak siyasi faaliyette bulunma hakkı arasında ölçülü bir denge kurulmadığı ve bu nedenle tutuklu kaldığı sürenin makul olmadığı sonucuna varılmıştır."Prgf.118.

"...Serbest seçimlerle halkın adına karar alma yetkisi verilen milletvekillerinin asli görev alanı parlamento olup, sahip oldukları görev alanı üstün kamusal yarar ve önem içermektedir."Prgf.128

"...Seçilmiş milletvekillerinin yasama faaliyetlerini yerine getirmelerini engelleyecek ölçüsüz müdahaleler halk iradesiyle oluşan siyasal temsil yetkisini ortadan kaldıracak, seçmen iradesinin parlamentoya yansımaları önleyecektir."Prgf.129

"...milletvekili olduktan sonra tutuklu kaldığı süre de gözetildiğinde, seçilme ve milletvekili olarak siyasi faaliyette bulunma hakkına yönelik bu ağır müdahalenin ölçülü ve demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olduğu söylenemez." Prgf.133

AYM'nin izaha muhtaç olmayan bu saptamaları karşısında, yerel mahkemelerin; Anayasa Mahkemesinin işlevi, kararlarının anlam ve sonuçlarını anlamaktan, dahası mahkemeyi dikkate almaktan uzak bir tutum içinde olduğu anlaşılmaktadır.

Peki, yasaların anayasaya ve mahkeme kararlarının insan haklarına ve anayasal kurallara uygunluğunu denetlemekle görevli yüksek mahkeme kararını dikkate almayan bir ülkede artık kimin güvenliğinden söz edilebilir.

Peki ya yıllarca insanları tutuklu yargılayan ve en ağır cezalar veren yargının içinde özel amaçları olan, bir "cemaat", "çete" gibi yapılanmaların olduğu bizzat ülkenin Başbakanı tarafından ifade edilen bir ülkede siz hala özgür müsünüz...

Adli yıl açılışı

Yeni Adli yılın, insan haklarına ve hukukun üstünlüğüne saygının tam olarak sağlandığı, adaletsizliklerin sona erdiği bir yıl olmasını diliyorum

Değerli basın emekçileri;

Saygı değer meslektaşlarım,

Adli yılın açılışı nedeniyle sizlere hitap ederken, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Yeni Adli yılın, insan haklarına ve hukukun üstünlüğüne saygının tam olarak sağlandığı, adaletsizliklerin sona erdiği bir yıl olmasını diliyorum. Bu yıl Dünya Barış Günü ve Adli Yılın başlangıcının aynı günde birleşmesi nedeniyle, ekmek ve su kadar barışa ihtiyaç duyduğumuz bu topraklarda yeni Adli yılın bir BARIŞ YILI olmasını diliyorum.

Her adli yıl açılışında sıkça dile getirildiği gibi, ne yazık ki bu adli yıla da; hukuki, yargısal ve mesleki çok sayıda ağır sorunla giriyoruz.

Toplumun bir arada ve barış içinde yaşamasının temeli adalettir. "Adalet bir kutup yıldızı gibidir, geri kalan her şey onun etrafında döner." özdeyişiyle adaletin bireyin ve toplumun yaşamındaki önemi veciz bir biçimde

ifade edilmiştir. Nitekim yargılama faaliyetini yerine getiren mahkeme salonlarında yazılı "Adalet mülkün temelidir" sözüyle de adaletin bir toplumsal örgütlenme olan devletin temelini oluşturduğu ifa edilmeye çalışılmıştır. İşte yargılama faaliyeti yapan ve adaleti yerine getirmekle görevli mahkemelerin, yani yargının her türlü otorite ve güç odağından bağımsız olmadığı, tam bir tarafsızlık içinde görevini yapmadığı, diğer bir anlatımla tarafsız ve bağımsız olmadığı bir düzende ne bireyin özgürlüğü ve güvenliğinden ne de toplumsal barıştan söz etmek mümkündür. Yargı, Devlet ve iktidardan bağımsız olması gerektiği gibi; aynı zamanda resmi veya gayri resmi her türlü ideolojik, politik düşünce ve inançsal eğilimlerden de bağımsız olmalıdır.

Cumhuriyet tarihi boyunca yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı hep sorun olmuştur. Avrupa Konseyine üye bir ülkede, Avrupa Birliğine aday bir ülkede, ileri demokrasiyi hedeflediği belirtilen Türkiye'de hala yargının bağımsızlığı ve ÖZELLİKLE DE TARAFSIZLIĞI sağlanamamıştır. Yargı; yargılama yaparken hala birey karşısında devleti, evrensel demokratik standartlar ve özgürlükler karşısında "devlet çıkarı" denilen ideolojik ve politik mülahazalara öncelik vermektedir. Özellikle Özel Yetkili Mahkemelerin görev alanına giren suçların soruşturması ve kovuşturulmaları sırasında, adil yargılama hakkı fütursuzca ihlal edilmekte, şüpheli ve sanıklara âdeta düşman muamelesi yapılmaktadır. Demokratik bir ülkede, örgütlenme, toplanma veya ifade özgürlüğü hakkı kapsamında kalan, açık ve kamuoyunun gözü önünde yapılan faaliyetler, Terörle Mücadele Kanunu kapsamında "silahlı örgüt üyeliği" gibi inanılması güç suçlamalara konu olmakta, bu tür fiil ve davranışlar nedeniyle insanlar beş yılı aşkın süre tutuklu olarak yargılanabilmekte, onlarca yıl ağır cezalarla cezalandırılmaktadır.

Bir salon toplantısında dile getirilen ifadeler, her hangi bir toplumsal meseleye ilişkin bir basın açıklaması, bir cenaze törenine katılma, telefonda iki arkadaş arasındaki günlük yaşama ilişkin bir diyalog veya bir dost sohbetindeki konuşmaların toplamından yasa dışı silahlı örgüt so-

nucuna varılan bir ülkede, ne ifade, ne toplanma, ne de örgütlenme özgürlüğünden, kısacası demokrasiden söz edilemez.

Bu mahkemelerdeki yargılamalarda; yasal hükümlerin yorumlanma biçimi, delil standardı, özellikle de tutuklama gibi koruma tedbiri işlemlerinin uygulanması, adil yargılama hakkının ağır şekilde ihlalinin ötesine, bir zulme dönüşmüştür. Özellikle de “KCK yargılamaları” olarak bilinen Kürt toplumunun her kesiminden; Belediye Başkanı, milletvekili, diğer seçilmiş temsilciler, siyasi ve sivil aktivistler, memur, işçi, esnaf gibi tümüyle sivil insanların tutuklu yargılamaları âdeta bir TEDİP ve TENKİL anlayışını, diğer bir ifadeyle; usandırarak yola getirme, düşman ve zararlı kimseleri herkese örnek olacak şekilde topluca cezalandırma anlayışını aklı getirmektedir. BU MAHKEMELER, ADALET DEĞİL ZULÜM ÜRETİYOR..

Öte yandan aynı yargı; yakın geçmişten günümüze kadar; gözaltında kayıp, kısa yoldan ve yargısız şekilde infazlar, Uludere/ Roboski'deki toplu katliamlar gibi insan haklarının en ağır ihlalinin oluşturan suçları soruşturmakta ve yargılamakta bir başarı sergileyememiştir. Binlerce ağır suça rağmen birkaç istisna dışında, devlet görevlileri olan bu suçların failleri adalet önüne çıkarılmamaktadır. Halen binlerce dosya zaman aşımından peş peşe düşmekte, insanlığa karşı işlenen bu suçların failleri suç ve cezadan ılelebet muaf kalmaktadır.

Yargı, yasal usulü hükümleri tarafgir uygulamakta; devlet aleyhine işlenen suçlar ile devlet görevlileri tarafından işlenen suçların soruşturmalarının neredeyse tamamında kısıtlama / gizlilik kararı verilmekte, faili üst düzey kamu görevlisi olan çok sayıda davayı, suçun işlendiği yerden binlerce kilometre uzaklıktaki batı illerine nakletmektedir.

Bu ülke; devlet aleyhine suç işlediği iddiasıyla yargılananlar için TAM BİR CEHENNEM, “devlet adına” suç işleyenler için ise TAM BİR SUÇ CENNETENE DÖNÜŞMÜŞTÜR.

Değerli arkadaşlar,

ÇOK ŞEY DEĞİL, ADALET İSTİYORUZ.

Tüm yurttaşların adil şekilde yargılandığı, yurttaşlara karşı suç işleyen devlet görevlilerinin de etkili şekilde soruşturularak yargılandığı, âmâ tabii ki adil yargılandığı bir yargılama istiyoruz.

İfade özgürlüğü, demokratik bir toplumun temel değeridir. İfade özgürlüğü ve bu özgürlüğün araçlarından olan toplanma ve gösteri özgürlüğünün olmadığı bir yerde demokrasiden söz edilemez. Geçtiğimiz adli yılda; Türkiye'nin dört bir yanında ifade, toplanma ve gösteri özgürlüğü hakkına ağır müdahaleler yapıldı, güvenlik görevlilerinin gereksiz, aşırı ve keyfi güç kullanımı sonucu çok sayıda kişi öldü, yaralandı, sakat kaldı. Yeni adli yılda başta ifade, toplanma ve gösteri özgürlüğü hakkına saygı bekliyoruz.

Avukatlık mesleği, hak arama özgürlüğünün temel unsurudur. Avukatların özgür ve etkili olamadığı bir toplumda hiç kimsenin özgürlüğü garanti altında değildir. Yeni adli yıla yine büyük mesleki sorunlarla giriyoruz. Halen mesleki faaliyetleri, insan hakları savunuculuğu gibi faaliyetler nedeniyle “silahlı örgüt üyeliği” suçlamasıyla yirmiyi aşkın meslektaşımız tutuklu olarak yargılanıyor. Halen beş (5) yıldır tutuklu avukat arkadaşlarımız bulunmaktadır. Avukatların bile makul bir süre içinde yargılama ve serbest bırakılma hakkının garanti altında olmadığı bir yargılama faaliyeti ile karşı karşıyayız. Yeni adli yılda, meslektaşlarımızı görevlerinin başında, aramızda görmek istiyoruz.

Bu kadar haksızlık ve adaletsizlik varken, biz avukatlarla ilgili olan sorunları aslında çok dile getirmek istemeyiz. Mesleki çalışma alanımız her geçen gün daralmakta, meslektaşlarımızın sosyal ve ekonomik sorunları ağırlaşmaktadır.

CMK uyarınca hukuki yardım sunmak üzere görevlendirilen avukatların ücret ve diğer ödeme sorunları hala çözülmemiştir. Yirmi dört saat esasıyla ve zor şartlar altında şehrin birçok farklı yerinde bulunan karakollara ve ilçelere, zor durumda olan insanlara hukuki yardım sunmak üzere görevlendirilen avukatlara, sözü bile edilemeyecek bir ücret ödenmekte, masraf ve yol giderleri de ödenmediğinden bu cüzi ücret yol giderini bile karşılayamamaktadır. Uzun bir süredir, Adalet Bakanlığı ve diğer ilgili makamlar nezdinde yaptığımız girişimler hala sonuç vermemiştir. Herkesin şunu çok iyi bilmesi gerekir ki, biz bu angaryaya, insanları savunmasız bırakmamak ve insan haklarına olan saygımız nedeniyle katlanıyoruz. Yetkililerden yeni adli yılda mutlaka bu soruna kesin bir çözüm getirilmesini bekliyoruz.

Herkes için adaletin gerçekleştiği bir yıl diliyorum.

Av. Tahir ELÇİ
Baro Başkanı

The Law Society ile birlikte Çapraz sorgu eğitimi

*Ceza davalarında avukatların rolünün güçlendirilmesi amacıyla
The Law Society'nin desteğiyle 3 günlük (4-5-6 Ekim 2013)
yoğunlaştırılmış çapraz sorgu eğitimi verildi*

Değerli meslektaşlarım,

Saygıdeğer misafirler,

“İnsan Haklarının Ağır İhlalini Oluşturan Ceza Davalarında Avukatların Rolünün Güçlendirilmesi Projesi” kapsamında Law Society –İngiltere ve Galler Barosunun - desteğiyle düzenlediğimiz Çapraz Sorgu Seminerine hoş geldiniz.

Avukatlar hak arama özgürlüğünün ve hukuk devletin temel güvencesi olduğu gibi, yargılama faaliyetinin de temel bir unsurudur. Avukatlar, ceza davalarında ise daha yaşamsal bir role sahiptirler. Avukatların etkili olamadığı, taraflara etkin ve kaliteli bir hukuki yardım hizmeti sunamadığı ceza davalarında maddi gerçeğin tam olarak ortaya çıkması ve adaletin gerçekleşmesi mümkün değildir. Özellikle de insan haklarının ağır

ihlalini oluşturan ve sorumluları devlet görevlisi olan, mağdurları ise farklı ve dezavantajlı gruplardan olan ceza davalarında biz avukatların rolü çok daha önem arz etmektedir.

Silahların eşitliği olarak da bilinen iddia ve savunmanın eşit koşullara sahip olması, delillerin doğrudan mahkeme önünde tartışılabilmesi, yine iddia ve savunma tanıklarının da taraflar ve avukatları tarafından doğrudan sorugulanabilmesi, ceza yargılamasının temel prensiplerindendir. Çapraz sorgu olarak da bilinen bu yöntemle ancak hakikat ortaya çıkabilir, karar verecek olan yargıçlar ancak bu şekilde tam bir kanaate sahip olabilir. Ceza davalarında yargılama konusu olan suçun ispatının en önemli araçlarından biri, şikayetçi, sanık ve en önemlisi de tanıkların anlatımları ve bunların sorgulanması yoluyla elde edilecek delillerdir.

Doğrudan sorgu veya çapraz sorgu aynı zamanda Anayasada da güvence altına alınmış olan adil yargılama hakkının da bir gereğidir. Taraf olduğumuz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6.maddesi de doğrudan ve çapraz sorgu hakkını koruma altına almıştır.

Başta İngiltere ve Amerka Birleşik Devletleri olmak üzere Anglo-amerikan hukukunda; çapraz sorgu ceza yargılamasının temel bir unsurudur . Ne yazık ki; bu kadar önemli ve yıllardır başka ülkelerin ceza yargılamalarında temel bir yöntem olarak uygulanan çapraz sorguya Türkiye'deki ceza yargılama sistemi yabancı kalmıştır. Bu nedenle; Türkiye'deki yargıç,savcı ve avukatlar çapraz sorgu yönteminde yeterli bir deneyime sahip olamamıştır.

Yakın zamana kadar, avukatların ceza davalarında şik

olmayıp, sadece doğrudan soru sorma hakkından ibaret olduğu ileri sürülmekteyse de, bu maddenin aynı yasanın 215 ve 216. Maddeleri birlikte dikkate alındığında Türkiye'deki ceza muhakemesi sisteminin çapraz sorguyu öngördüğünü rahatlıkla söylemek mümkündür. Bu maddeler, delillerin okunmasından veya sanık,tanık ve bilirkişinin dinlenmesinden sonra sırasıyla taraflara söz ve soru sorma hakkının tanınacağını öngörmektedir.

Öte yandan faili meçhul cinayetler, gözaltında kayıplar gibi insan haklarının ağır ihlalini oluşturan ceza davalarında delillere ulaşmak,sorumluları cezalandırmak ve adaleti gerçekleştirmek çok daha zor ve sancılı bir süreçtir. Bizzat suçları soruşturmakla görevli kamu görevlilerinin işlediği suçların tüm delilleri ortadan kaldırılmaya çalışılmış, etkili bir soruşturma yürütülmemiş-

kayetçi, sanık ve tanıklara doğrudan soru sorma olanağı bulunmamaktaydı. Avukatlar, ancak yargıç aracılığıyla soru sorma imkanına sahipti. 2005 yılında yürürlüğe giren yeni Türk Ceza Kanununun (TCK) 201. Maddesi uyarınca artık, yargıç gibi savcı ve avukat da duruşmaya katılan sanık, tanık ve bilirkişilere doğrudan, her hangi bir aracı olmadan soru sorabilme imkanına kavuşmuştur. Yaklaşık sekiz yıllık bir deneyime rağmen hala çapraz sorgu, özellikle savcı ve yargıçlar tarafından benimsenmemiş, avukatlar tarafından da yeterince öğrenilmemiş ve etkili şekilde başvurulmuş bir yöntem olamamıştır.

Her ne kadar Ceza Muhakemesi Kanunun 201.maddesinin öngördüğü sistemin tam olarak çapraz sorgu

tir. Ancak sınırlı imkanlara sahip bazı mağdur ve avukatlarının çabalarıyla istisnai bazı soruşturmalarda pozitif sonuçlar alınabilmektedir.

Yakın geçmişte,1990'lı yıllarda işlenen binlerce faili meçhul cinayet ve gözaltında kayıp gibi yaşam hakkının ağır ihlalini oluşturan suçlara rağmen, halen mahkeme önüne kadar ancak bir kaç dava gelebilmiştir. Halen biri Jandarma Albayı olmak üzere beş kişinin tutuklu olarak yargılandığı Diyarbakır'da görülen ve yirmi (20) sivilin öldürülmesiyle ilgili Temizöz ve Diğerleri Davası, tamamı tutuksuz olarak 16 sanığın yargılandığı JİTEM Davası ve kısa bir süre önce başlayan,1991 yılında Kürt aydın - yazar Musa Anter'in öldürülmesi davası bunlardan bazılarıdır. Bu davalarda kendi mevcut tecrübelerimize göre

çapraz sorgu yöntemlerini uygulamaya çalıştık.

Yine kısa bir süre önce Mardin’de 1990’lı yıllarda çok sayıda sivilin öldürülmesi ile ilgili Ankara İl Jandarma Alay Komutanının yargılaması Çorumda başlamış, 1993 yılında Şırnak Silopi’de altı (6) köylünün öldürülmesi ile ilgili emekli General Mete Sayar ve Diğerlerinin davası önümüzdeki günlerde Şırnak Ağır Ceza Mahkemesinde başlayacaktır. Bu tür davalarda özellikle sanık ve tanıkları etkili şekilde sorgulamak, bu yolla maddi gerçeği ortaya çıkarmak adaletin gerçekleşmesi bakımından hayati önem taşımaktadır. Yakın gelecekte benzer başka davaların da açılacağı beklenmekte, bu nedenle çapraz sorgu yöntemlerini öğrenmeye bölge hukukçuları büyük ihtiyaç duymaktadır. Şüphesiz her türlü ceza davası bakımından çapraz sorgu tekniklerini öğrenmek ve uygulamak gerekmektedir.

Biz bölgedeki insan hakları savunucusu avukatlar çapraz sorguyla ilk defa 1990’lı yıllarda gözaltında kayıplar ve faili meçhul cinayetlerle ilgili AİHM önünde yapılan yargılamalarda tanıştık. Bu yöntemi, başta Diyarbakır’da daha sonra ise Ankara Adliyesinde yapılan Bulgu Saptama Duruşmaları /Tanık Dinleme Oturumlarında İngiliz meslektaşlarımızdan öğrendik. İşte bu gün bu salonda o zor günlerimizde de bizleri yalnız bırakmayan, bizimle birlikte mağdurların adalet mücadelesine destek sunan İngiltere ve Galler Barosu İnsan Hakları Komisyonundan meslektaşlarımız Prof. Franço-

ise Hampson ve avukat Tony Fisher ile The Law Society ekibinin desteğiyle ve üç gün sürecek çapraz sorgu eğitimi seminerini gerçekleştiriyoruz.

İnsan hakları ve çapraz sorgu alanında derin bilgileri veengin bir tecrübesi olan Prof. Hampson yarından itibaren aramızda olacak ve programa katılacaktır.

Bu proje kapsamında çapraz sorgu seminerine 60-70 avukatın katılacağını başta öngörmüştük. Ancak Diyarbakır ve Bölge Barolarından avukatların yoğun ilgi ve talebi üzerine 100’ü aşkın avukat seminere katılmaktadır.

Ben Diyarbakır Barosu adına, bu eğitim seminerinin gerçekleşmesinde her türlü destek ve katkısı sunan İngiltere ve Galler Barosuna, The Law Society ekibinin başkanı, sevgili arkadaşım ve değerli dostum avukat Tony Fisher’e ve aramızda bulunan diğer İngiliz meslektaşlarıma çok teşekkür etmek isterim. Ben Tony Fisher’den, Françoise Hampson’dan çok şey öğrendim. Diyarbakır Barosu ve diğer bölge barolarından meslektaşlarımda bu eğitim seminerinden en iyi şekilde yararlanacaklarından kuşku bulundurmamaktadır. Seminerde çapraz sorgu ile ilgili teorik bilgiler, uygulama teknikleri sunulacak ve pratik çalışmalar da yapılacaktır.

Bu eğitim seminerinin ceza avukatlarının başta insan haklarının ağır ihlali oluşturulan ceza davalarında ve genel olarak yargılamada rolünün güçlenmesine, avukatlık sanatının gelişimine, insan hakları ve hukukun üstünlüğüne katkı sunacağını umuyor, hepinize saygılar sunarım.

Av. Tahir ELÇİ
Baro Başkanı

4 Ekim günü; Baro Başkanımızın açılış konuşması ile başlayan eğitim programı daha sonra Av. Tony Fisher'ın (İngiltere ve Galler Avukatlar Topluluğu İnsan Hakları Komitesi Üyesi ve Eski Başkanı) sunumuyla eğitim programı başladı. Sabah oturumunda "dava teorisi" ve "çapraz sorgu ilkeleri" tartışıldı. Öğleden sonraki oturumda ise Roger Sahota'nın (ICTY- Eski Yugoslavya Ceza Mahkemesi) Savunma Avukatları Derneğinin Londra Ceza Mahkemeleri Avukatları ve Yüksek Yargı Mahkemeleri Avukatları Derneğinin üyesidir. Aynı zamanda 2012 yılında Avrupa Birliğinin "Yılın Avukatı" ödülünü almıştır. Sunumunda "Tanığın Kendisini Çağırın Tarafça Öncelikli Sorguya Çekilmesi" konusu anlatıldı. Diğer gün için ise geniş oturum ve "Dava Teorisi"ne ilişkin katılımcılara hazırlamaları için "vaka" ödevi verildi

5 Ekim günü; sabah ve öğleden sonraki oturumda, Dava Teorisi ile bağlantılı olarak grupların "vaka" çalışması yapıldı. Daha sonra çapraz sorgu grup çalışması yapıldı. Grup çalışmasında tanıgı çapraz sorguya alma taktiklerinin pratiği yapıldı. Yine Jan Brewer (hem bir savunma

avukatı hem de savcı olarak yirmi iki yıllık tecrübeye sahip bir yüksek mahkeme avukatı olup, hali hazırda Kraliyet Savcılık Servisinde, Şef Hukuk Danışmanı'nın hukuk asistanı olarak görevlidir.) ve Martin McKay-Smith (İngiltere ve Galler Kraliyet Savcılık Kuruluşuna bağlı olan Kanun Uygulamaları başkanı olup Ulusal Hukuk Eğitimi Müdürlüğünü icra etmektedir. Avrupa Yargısal Eğitim Ağının irtibat kişisi olarak Kraliçe Savcılık Servisi'nin (CPS) Avrupa temsilciliğini yapmaktadır.) rol aldığı kurgusal çapraz sorgu pratiği yapıldı.

6 Ekim günü; sabah ve öğleden sonraki oturumda Prof. Francoise Hampson'un (Birleşmiş Milletler İnsan Haklarını Koruma ve Geliştirme Komisyonu bağımsız uzman üyesidir.) Yine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde birçok davada başarıları nedeniyle Prof. Kevin Boyle ile birlikte Yılın İnsan Hakları Avukatı ödülüne layık görülmüştür. Ülke içi yargılama ve davalarında AIHS'in etkili şekilde kullanılması konulu grup çalışması yapıldı. Daha sonra katılımcılara sertifikaları verilerek eğitim sona erdi.

Staj eğitim programının ilk dersi Başkanlardan

Türkiye Barolar Birliği Başkanı Av. Prof. Dr. Metin Feyzioğlu, Diyarbakır Barosu'nun düzenlediği Staj Eğitim Programına katılarak ilk dersi Baro Başkanı Av. Tahir Elçi ile birlikte verdi

Türkiye Barolar Birliği Başkanı Metin Feyzioğlu, Diyarbakır Barosu'nun düzenlediği staj eğitim programına katılarak, Baro Başkanı Tahir Elçi ile birlikte ilk dersi verdi. Diyarbakır Adliyesi'nde bulunan Baro Konferans Salonu'nda gerçekleştirilen derse stajyer avukatların yanı sıra çok sayıda avukat katıldı.

Feyzioğlu'na TBB Yönetim Kurulu Üyesi Av. Eyyüp Sabri Çepik ile TBB Başkan Başdanışmanı Av. Zafer Köken'in eşlik ettiği programa; Batman Baro Başkanı Av. Ahmet Sevim, Bitlis Baro Başkanı Av. Enis Gül, Muş Baro Başkanı Av. Mehmet Zahit Söylemez ve Şanlıurfa Baro Başkanı Av. Ali Fuat Bucak da katıldı.

Demokrasi, insan hakları, avukatlık mesleğinin ve stajyer avukatların sorunlarının konuşulduğu ilk derse yasama, yürütme, yargı erklerini anlatarak başlayan Feyzioğlu, yargı erkinin yürütme erki karşısında biat etmemesi, boyun eğmemesi gerektiğini söyledi. Feyzioğlu, "Demokrasiyi, hukuk devletini içselleştirmiş olan bir yürütme organı veya siyasi iktidar da, kendisine boyun eğmeyen yargıyı şekillendirmeye, boyun eğere hale getirmeye çalışmamalıdır. Hoşlanmayabilir, hazzetmeyebilir, ama yok etmeye çalışmak, biat ettirmeye uğraşmak demokraside olmaz. Bizim mesleğimiz eşit yurttaşlık için vazgeçilmezdir" diye konuştu.

Anayasa'nın değiştirilemez ilk 3 maddesine de değinen Feyzioğlu, "Anayasanın ilk üç maddesi, eşit yurttaşlığa da, demokrasiye de engel değil, bu maddeleri değiştirelim ısrarı fay hatlarını daha da gerektirir" dedi.

Daha sonra programa büyük ilgi gösteren gazetecilerin demokratikleşme paketi ile ilgili sorularını yanıtlayan Feyzioğlu, "Nasıl bir demokratikleşme paketi ki; ha-

zırlanma yöntemi demokratik değil. Yöntem olarak son derece gizli kapaklı hazırlanan bu paket nasıl bir demokratikleşme sağlayacak?" sorusunu yöneltti.

Demokratikleşme paketi ile ilgili beklentilerini de açıklayan Feyzioğlu, "Bu paketten beklentilerim şunlardır; YÖK'ün kaldırılmasını bekliyorum. YÖK yerine üniversiteler arasında koordinasyonu sağlayacak bir yapı bekliyorum. Bu ülkenin bütün üniversitelerine idari, mali

özerklik ve bilimsel, mutlak özgürlük bekliyorum. Seçim barajının derhal yüzde 3'e hadi bunu yapamadınız yüzde 5'e indirilmesini bekliyorum. Bu ülkenin insanları hakim, savcı olmak istediğinde veya herhangi bir memuriyete girmek istediğinde, hangi ilde doğduğuna bakılmasın istiyorum. Hangi dilden konuştuğuna, hangi mezhep-

ten geldiğine bakılmasın, kime oy verdiği araştırılmasın. Ben aslında demokrasi istiyorum. Demokratikleşme paketinden demokrasi istiyorum. Nerenin ibadethane olacağına birileri karar vermesin diyorum. Kime veya neye inandığına göre ahlaklı ya da ahlaksız sayılma dönemi bitsin istiyorum. Kadınlar cinsiyet ayrımcılığına tutulmasın istiyorum. Kafanın dışıyla, kılık kıyafetle değil, kafanın içiyle uğraşılsın diyorum. Artık birileri bunu siyaseten istismar etmekten vazgeçsin istiyorum" dedi.

KCK DAVASI MADALYONUN BİR YÜZÜYSE ERGENEKON VE BALYOZ MADALYONUN ÖBÜR YÜZÜDÜR

Türkiye'nin siyasi davalardan kurtulması gerektiğini vurgulayan Feyzioğlu, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Yargının ne tarafa mensup olacağına dair gazeteler

"Ceza Muhakemesinin Temel İlkelerinin ve Savunma Hakkının İhlali Anlamında Kck Davası Madalyonun Bir Yüzüye Ergenekon ve Balyoz Madalyonun Öbür Yüzüdür, Birini Görüp Diğeri Görmek İmandırıcılığımızı Zedeler"

üzerinden dehşetle izlediğimiz sohbetler bitsin. Yüzde yüz hakim bağımsızlığı ve yüzde yüz Savcı teminatı gelsin. Diyarbakir Adliyesi tarihi davalara evsahipliği yapıyor. Şu tarihi davalar bitsin. Her an olağanüstü halde yaşıyoruz. Bir toplum bu şekilde davalarla gerilmez. KCK davası hukuk tarihimize uygulamalarıyla bir utanç vesikası olarak geçmiştir. Ben usulünü konuşuyorum. İçeriğine ilişkin hiç bir davada bir cümlemleri duyamazsınız. KCK davası başladığında, seçilmiş insanları ellerini naylon kelepçelerle bağlayıp, toplama kamplarına götürür gibi tek sıra dizdiler. Ben bunları her yerde konuşuyorum, yalnız burada değil. Bu şehirde halkın çoğunluğunun konuştuğu bir dilde savunma yapılmak istendiğinde, yüzümüzü kızartacak bir cümle tutanağa geçti. 'Bilinmeyen dilde konuşulmaya kalkıldı' denildi. Bunun açtığı yara, daha iyi anladığı ve konuştuğu dilde savunmaya izin verilmemesinden çok daha derindir. Yüreğimizi kanatan davaların sadece bundan ibaret olduğunu sanmayın. KCK davasındaki hukuksuzlukları dile getiriyorsam, hep birlikte Ergenekon ve Balyoz davasındaki hukuksuzlukları da yargılanan kişileri sevip sevmediğimizi, tanıyıp tanımadığımızı düşünmeksizin, dile getirmekle yükümlüyüz. Ergenekon veya Balyoz davası darbeyle mücadele davası olmaktan çıkmış, siyasi iktidara muhalif olanların susturulduğu, baskı altına alındığı bir hal almıştır. Bu anlamda, muhakeme hukukunun temel ilkelerinin ve savunma hakkının ihlali anlamında KCK davası madalyonun bir yüzüyse Ergenekon ve Balyoz madalyonun öbür yüzüdür. Birini görüp diğerini görmemek, inandırıcılığımızı zedeler."

Temel Bir İnsan Hakkı Olarak Dil Hakları ve Kürt Meselesi

kitabının tanıtımı ve Kürtçe dil kursu sertifika töreni sur içindeki tarihi Baro Evi'nde yapıldı.

Diyarbakır Barosunun bir yayını olan “Temel Bir İnsan Hakkı Olarak DİL HAKLARI ve Kürt Meselesi” kitabının tanıtımı ve Kürtçe Dil Kursu Sertifika Töreni 20 Eylül 2013'te Diyarbakır Barosunun Sur içindeki tarihi Baro Konuk Evinde yapıldı.

Düzenlenen basın brifingi ve kokteylin açılışında bir konuşma yapan Baro Başkanımız Tahir Elçi; “başta ana dilinde eğitim hakkı olmak üzere dil hakları sorununun bir süredir toplumda canlı bir tartışma konusu oluşturduğunu, kökleri Cumhuriyet öncesine kadar uzanan resmi ideolojinin hedeflerinin başında Türkiye toplumunun dil ve kültürel çeşitliliğini ortadan kaldırarak tek bir dil ve kültürel yapı oluşturmak olduğunu, bu politikanın geçmişte gayri insani şekilde uygulandığını, ama günümüzde artık bu politikanın sürdürülemeyeceğinin anlaşıldığını ifade etti.

Elçi konuşmasında devamla; Diyarbakır Barosu olarak toplumun bu temel sorununun çözümüne hukuksal

çerçevede katkı sunmayı amaçladıklarını, bu çerçevede düzenlenen “Dil Hakları ve Kürt Meselesi” konulu Konferansta dil haklarına ilişkin önemli tebliğlerin sunulduğunu, dil haklarına ilişkin bu bilimsel tebliğ ve tartışmaları bir yanın haline getirdiklerini, Kitap'ta aynı zamanda dil ve kültürel haklara ilişkin uluslar arası temel belgeleri de bir araya getirerek bir başvuru kaynağı oluşturmak istediklerini dile getirdi.

Ana dilinde eğitim hakkı olmak üzere, dil haklarının temel hukuksal dayanağının uluslar arası hukukta EŞİTLİK VE AYRIMCILIK YASAĞI gibi iki temel ilke olduğunu, bu değerlerin aynı zamanda Birleşmiş Milletler (BM) ve Avrupa Konseyi gibi uluslar arası toplumun temel değerleri olduğunu, Türkiye'nin bu değerleri daha fazla göz ardı etmemesi gerektiğini ifade etti.

Türkiye'de dil haklarının anayasal düzenleme ve anayasal çerçeve dışında güvenceye kavuşmayacağını, halen hazırlanmakta olan ve “demokratikleşme paketi”

olarak adlandırılan pakette; ana dilde eğitim hakkının sadece özel okullarda uygulanmasına dair bir düzenleme öngörüldüğünü, bunun yeterli olmayacağı ve böyle bir düzenlemenin eşitlik ilkesine aykırı olacağını, ana dilinde eğitim hakkının kamusal bir yükümlülük olduğunu, bu nedenle devlet okullarında ve okul öncesi eğitimden başlamak üzere uygulanması gerektiğini sözlerine ekledi.

Toplantıda daha sonra Kurdi-Der tarafından Diyarbakir Barosu üyelerine yönelik düzenlenen Kürtçe Dil Kursunu tamamlayan avukatlara Sertifika verildi. Etkinliğe başta Kurdi-Der, Eğitim-Sen ve Kürt Yazarlar Derneği Başkan ve yöneticileri olmak üzere sivil toplum örgütü temsilcileri ve avukatlar katıldı.

İnsan Hakları Haftasında yaşam hakkına saygı için hasta tutukluların durumuna dikkat çektik

İnsan Hakları Haftası etkinlikleri çerçevesinde hasta tutukluların durumuna dikkate çekmek için Diyarbakır Barosu, İHD Diyarbakır Şubesi, Mazlum-Der Diyarbakır Şubesi ve TİHV Diyarbakır Temsilciliği üyeleri Diyarbakır E Tipi Cezaevi önünde bir araya geldiler.

Her hasta tutuklu için birer dakika olmak üzere 163 dakikalık oturma eyleminin öndörldüğü, ancak ağır kış koşulları nedeniyle oturma eyleminin yapılamadığı etkinlikte Baro Başkanımız Tahir Elçi bir konuşma yaptı. Elçi konuşmasında, insan yaşamının en yüksek değer, yaşam hakkının da en kutsal haklardan olduğunu, BM Evrensel Bildirgesinin 3. maddesinde yaşam hakkı ve kişi özgürlü-

ğü hakkının korunduğunu, anayasada da aynı hakların güvence altına alındığını, ancak halen 163 tutuklu ve hükümlünün yaşamlarının tehlikede olduğunu, bu duruma dikkat çekmek için bir araya geldiklerini ifade etti.

Daha sonra, kurumlar adına hasta tutukluların durumu ile ilgili hazırlanan ortak basın metnini Mazlum-Der Diyarbakır Şube Başkanı Av. Abdurrahim Ay okudu.

Kayıpların bulunması, faillerin yargılanması çağrısıyla jitem infaz merkezine yürüdük

Diyarbakır Barosu ve Diyarbakır'daki insan hakları örgütleri, İnsan Hakları Haftası etkinlikleri çerçevesinde 11 Aralık 2013 günü saat:15:30'da Dağkapı Meydanından yıllarca Jitem'in infaz merkezi olarak kullanılan Saray Kapı'daki/ İçkaledeki tarihi alana yürüyüş gerçekleştirdiler.

“Barış için kayıplar bulunsun,failler yargılsın, adalet gerçekleşsin” pankartıyla Saray Kapı'daki Jitem Merkezi-ne avukatlar, insan hakları savunucusu ve kayıp yakın-larının katılımıyla yapılan yürüyüşün sonunda bir ko-nuşma yapan Baro Başkanımız Tahir Elçi; bir dönem bu bölgenin JİTEM tarafından bir infaz mekanı olarak kulla-nıldığını,yüzlerce insanın evlerinden,işyerlerinden veya sokaklardan alınıp bu binaya getirildiğini ve bir daha kendidlerinden haber alınamadığını ifade etti.

Bu bölgede aynı zamanda Adliye Binasının da bu-lunduğunu,ancak bu ağır suçlara adaletin kayıtsız kaldı-ğını,yirmi yıla yakın bir süredir bu suçların etkili şekilde soruşturulmadığını ifade etti.

Yaşam hakkının hala fütursuzca ihlal edildiğini, bir kaç gün önce Yüksekova'da üç insanın güvenlik güçle-rinin aşırı,gereksiz ve keyfi güç kullanımı ile yaşamını yi-tirdiğini,yetkilileri insan haklarına ve yaşam hakkına saygı duymaya davet ettiklerini ifade etti.

10 Aralık İnsan Hakları Gününde adalet için Roboski'deydik

Diyarbakır Barosu ile İHD ve Mazlum-Der Diyarbakır Şubeleri ve TİHV Diyarbakır Temsilciliği ve Bölge Baro Başkanları ve yüzlerce avukat ve insan hakları savunucusu Dünya İnsan Hakları Gününü Roboski'de, Roboskili mağdurlarla birlikte karşıladı.

Diyarbakır Barosu ile İHD ve Mazlum-Der Diyarbakır Şubeleri ve TİHV Diyarbakır Temsilciliği ve Bölge Baro Başkanları ve yüzlerce avukat ve insan hakları savunucusu Dünya İnsan Hakları Gününü Roboski'de, Roboskili mağdurlarla birlikte karşıladı.

28 Aralık 2011 tarihinde askeri uçaklar tarafından yapılan bombalama ile yaşamını yitirenlerin mezarları başında yapılan anma ve basın açıklamasında Baro Başkanımız Tahir Elçi bir konuşma yaptı.

Elçi konuşmasında; Roboskili mağdurların bir kez daha acılarını paylaşmak, İnsan Hakları Gününde birlikte olmak ve adalet talebini hep birlikte haykırmak için Roboski'de olduklarını, Katliamın yaşam hakkının ağır bir ihlalini oluşturduğunu, bu ağır suçun aynı zamanda insani ve

çatışma hukukunu düzenleyen Cenevre Sözleşmelerinin de ihlalini oluşturduğunu söyledi. Elçi konuşmasında devamla; Katliamın aradan geçen iki yıl içinde etkili şekilde soruşturulmadığını, adli makamların failleri tespit edip adalet önüne çıkarmaması durumunda, uluslararası toplumun (BM) uluslararası belgelerden kaynaklanan sorumluluklarının ortaya çıkacağını söyledi.

Roboskililerin adalet mücadelesi nedeniyle onları kutladığını ve adalet gerçekleşene kadar onlarla birlikte olacaklarını sözlerine ekledi. Elçi konuşmasının sonunda, ölenlerin anısına açılan defteri duygularını yazdı.

Törene katılan diğer kurumların başkanları da; birer açıklama yaparak değerlendirmeler yaptı.

Anayasa Mahkemesi kararı üzerine tutuklu milletvekilleri için serbest bırakılma çağrısı

05 ARALIK 2013

Anayasa Mahkemesinin 4 Aralık 2013 tarihinde milletvekili Mustafa Balbay'ın uzun tutukluluk bağlamında verdiği "kişi özgürlüğü hakkının ihlali" ve makul olmayan tutukluluk durumu nedeniyle "seçilme hakkının da ihlal edildiğine" dair kararı üzerine diğer tüm tutuklu milletvekilleri için serbest bırakılma çağrısı yapıldı

Değerli basın emekçileri;

Kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı, 1215 tarihli Magna Carta'dan /İngiltere'deki Büyük Özgürlük Fermanından beri en temel insan hakkı olarak kabul edilmektedir. Kişilerin özgür olmadığı, her an tutuklanma ve uzun süre tutuklu kalma tehlikesiyle yüz yüze olduğu bir toplumda diğer özgürlüklerden ve hiç kimsenin özgürlüğünden söz edilemez.

Kişi özgürlüğü hakkı Anayasa'nın 19.maddesi, taraf olduğumuz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (AIHS) 5. maddesi ve daha bir dizi uluslar arası insan hakları belgesinde koruma altına alınmıştır. Ne yazık ki, bu temel hakka öteden beri keyfi tutuklama kararları ve makul

olmayan uzun tutuklama süreleriyle haksız ve hukuka aykırı şekilde müdahale edilmektedir. Özellikle Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemelerinde yapılan yargılamalarda, uzun ve makul olmayan tutukluluk süreleri ağır bir insan hakları sorununa yol açmıştır. Halen başta öğrenci, gazeteci, siyasetçi, belediye başkanı ve milletvekili olmak üzere binlerce insan, çoğu beş yıl gibi uzun bir süredir tutuklu olarak yargılanmaktadır. Uzun tutukluluk sürelerinin yol açtığı ağır mağduriyet ve insan hakları sorunu kamu vicdanını yaralamış ve toplumsal bir soruna dönüşmüştür. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yıllardır, Türkiye'deki uzun tutukluluk uygulamasını eleştiren ve bu uygulamayı insan hakları ihlali olarak tespit eden kararlarına rağmen, yargının uygulamasında bir iyileşme

görülmemiştir. Makul olmayan uzun tutukluluk sorunun bir kriz haline dönüşmesi üzerine 2012 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tutuklamaya ilişkin yasal hükümlerde kısmi ve iyileştici bir düzenleme yoluna gitmiş, adli kontrol hükümlerinin kapsamını genişletmiş, ancak yargının tutuklamaya ilişkin uygulaması değişmemiştir.

Anayasa Mahkemesi 04 Temmuz 2013 tarih ve 2012/100 sayılı kararıyla CMK'nın 102. Maddesinde yazılı azami tutuklama süresi olan beş (5) yılı, aynı yasanın 250. Maddesi ile yetkili Özel Ağır Ceza Mahkemelerinin görev alanına giren suçlar bakımından iki kat olarak düzenleyen (10 yıl) TMK 10. maddeyi Anayasa'nın 19. maddesiyle güvence altına alınmış kişi özgürlüğü hakkına aykırı bulmuştur. Ne yazık ki, Anayasa Mahkemesinin bu kararının gerekçesi Resmi Gazetede yayınlandığı halde, beş yıl veya beş yıla yakın süre tutuklu olan sanıklar da tahliye edilmemektedir.

Nihayet Anayasa Mahkemesi İzmir Milletvekili olan ve beş (5) yıla yakın bir süredir başka bir davadan tutuklu olarak yargılanan Sayın Mustafa Balbay'ın tutuklama süresine ve seçilme hakkının ihlaline ilişkin kişisel şikayetini iki gün önce karara bağlamıştır. Anayasa Mahkemesi 04.12.2013 tarih ve 2012 /1272 sayılı bu kararında; 5 yıllık bir tutuklama süresinin makul bir süre olmadığını ve bu uygulamanın Anayasanın 19. Maddesinin ihlalini oluşturduğuna hükmetmiştir. Mahkeme aynı kararında başvuru milletvekilinin tutukluluk durumunun Anayasanın 67. Maddesinde korunan 'SEÇİLME HAKKININ' da ihlaline yol açtığına karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesi kararları, yasama, yürütme ve yargı organlarını bağlar. Hiç bir kişi, organ veya mercii

anayasa mahkemesi kararlarını göz ardı edemez. AİHM'e yapılan kişisel başvuruya paralel olarak ulusal düzeyde oluşturulan Anayasa Mahkemesine kişisel şikayet yolunun temel amaçlarından biri de, ülkede yasal düzenlemeler ile adli ve idari uygulamalar bakımından insan haklarına dayanan ortak bir standardı oluşturmaktır. Bu nedenle kararın icrası çerçevesinde başvuru kişinin kişisel mağduriyetinin sona erdirilmesi/diğer bir ifadeyle Mustafa Balbay'ın tahliye edilmesi gerektiği gibi, özellikle makul olmayan tutukluluk durumu bağlamında SEÇİLME HAKKININ DA İHLAL EDİLDİĞİ tespiti nedeniyle aynı durumda olan diğer tutuklu milletvekillerinin de tutukluluk haline son verilmesi gerekmektedir. Diyarbakir Barosu olarak, Mustafa Balbay'ın yanı sıra halen tutuklu olan milletvekilleri; Sayın Selma Irmak, Sayın Faysal Sarıyıldız, Sayın İbrahim Ayhan, Sayın Gülseren Yıldırım ve Sayın Kemal Aktaş'ın tutukluluk durumlarına son verilmesi çağrısında bulunuyoruz. Tutuklu Milletvekillerinin serbest bırakılması hukukun, mahkeme kararının ve halk iradesine saygının gereği olduğu gibi, aynı zamanda toplumsal barışa da bir katkı sunacaktır.

Daha önce bazı yasal değişiklik ve sözünü ettiğimiz Anayasa Mahkemesinin azami tutukluluk süresine ilişkin kararına rağmen, uygulamanın değişmemesini dikkate alarak, Hükümeti ve Parlamenti'ni de göreve çağırıyoruz. Tutuklu milletvekili sorununa kesin ve köklü bir çözüm bakımından Anayasanın 83. maddesinde de değişiklik yoluna gidilmeli, özellikle "fikirsel" ve "politik" niteliği bulunan suçlar bakımından milletvekili dokunulmazlığı sınırlandırılmalı, milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılması her koşulda Meclis Kararına bağlanmalıdır.

Saygılarımızla,

Diyarbakir Barosu YK. adına
Av. Tahir ELÇİ / Baro Başkanı

1 Eylül Dünya Barış Günü açıklaması

Dünya Barış Günü'nde Suriye'de yaşanan savaşa ve acı sonuçlarına, Kürt sorununda da adaletli ve onurlu bir barış için atılması gereken demokratikleşme adımlarına dikkat çekildi.

31 AĞUSTOS 2013

Yarın "1 Eylül Dünya Barış Günü".

Korkudan uzak, huzur ve güvenlik içinde ve onurlu bir şekilde yaşamak, insanların en temel amaçlarından biridir. Bu nedenle; savaşı bir Dünya'da, barış içinde yaşamak bir haktır. Diğer bir ifadeyle "barış hakkı" da artık temel bir insan hakkı olarak kabul edilmektedir. Birleşmiş Milletler (BM) Örgütü'nün Kuruluş Antlaşması ve temel belgelerine göre de, uluslararası toplumun temel amaç ve görevi; dünyada ve toplumlar arasında barış ve güvenliği sağlamaktır.

Dünya Barış Günü'nü karşıladığımız bu gün, yanı başımızdaki Suriye'de insani bir trajedi yaşanmaktadır. İki yıla yakın bir süredir bu ülkede yaşanan iç savaş; yaşamı cehenneme çevirmiş, ülke baştanbaşa harap olmuş, neredeyse taş üstüne taş kalmamıştır. Bir yandan ırkçı Baas Rejimi güçleri, öte yandan "rejim muhalifi" adı altında kimi çete ve gruplar, insan haklarının en ağır ihlalini oluşturan suçları işlemektedir. Rojava'daki / Batı Kürdistan'da sivil Kürt halkına ve Suriye'deki diğer sivil halka karşı; infaz, işkence ve zorla yerinden edilme gibi insanlığa karşı suçlar işlene gelmektedir. Kısa bir süre önce sivil halka karşı kimyasal silah kullanıldığına ilişkin güçlü iddia ve

emareler ortaya çıkmış, BM. Örgütü bir inceleme başlatmıştır. Başta Halep'çe olmak üzere bu güne kadar Kürt toplumuna karşı işlenen insanlığa karşı suçlar karşısında sessiz kalan ve temel belgelerinden kaynaklanan sorumluluklarını yerine getirmeyen Uluslararası Toplum, bu gün "Suriye'ye müdahale" amacıyla askeri bir harekâta hazırlanmaktadır.

Diyarbakir Barosu; Suriye'de insanlığa karşı işlenen suçları ve savaş suçlarını önlemek, faillerini soruşturmak, varsa kimyasal silahları imha etmek ve sivil halkı korumak dışında bir amaçla Suriye'ye yapılacak askeri bir müdahalenin uluslararası hukuka aykırı ve meşru olmayacağı görüşündedir. Daha önce Irak'ta ve otuz yılı aşkın bir süredir bu bölgede yaşanan savaş ve çatışmanın tahripkâr sonuçlarını biz hukukçular yakından izliyoruz. Diyarbakir Barosu; kategorik olarak savaşa karşıdır, insan haklarının ve BARIŞ HAKKININ savunucusudur.

Toplumumuz da, savaşın acı sonuçlarını ve barışın önemini çok iyi bilmektedir. Bu nedenle, Kürt toplumu bu yılın başında başlatılan çözüm ve barış sürecine büyük bir önem atfetmiş ve destek sunmuştur. Bu süreçle; Kürt meselesinin adil bir şekilde, hak ve hukuk çerçes-

vesinde çözüleceği, otuz yılı aşkın süren silahlı çatışma sürecinin nihai olarak sonra ereceği ve sürekli bir barışa dair güçlü bir umut ortaya çıkmıştı. Şüphesiz PKK Lideri Öcalan'ın 21 Mart 2013 tarihinde Diyarbakır'daki Newroz kutlamamaları sırasında okunan mektubunda ortaya konulan çerçeve ve hemen ardından bu çerçeveye uygun olarak silahların susması, silahlı güçlerin çatışma alanlarından çekilmesi, barışa giden yolda yeni ve tarihi bir zemin oluşturmuştu. Ancak, ne yazık ki; aradan geçen sürede bu zemini güçlendirecek, toplumun sürece olan inanç ve güvenini artıracak adımlar atılmakta yetersiz kalınmıştır. Özellikle TBMM Anayasa Uzlaşma Komisyonunda ana dilinde eğitim konusunda siyasi partilerin ortaya koyduğu tutum, yine sorunun çözümü için diğer esaslı konularda somut adımların atılmasında gecikilmesi ve Hükümet yetkililerinin kimi açıklamaları sürecin akamete uğrayacağına dair endişeleri artırmıştır. Son bir kaç gündür KCK yöneticilerinin kamuoyuna yansıyan açıklamalarından, sürecin büyük ölçüde çıkmaza girdiği anlaşılmaktadır.

Diyarbakır Barosu, diğer bir dizi konunun arasında Kürt Sorunun çözümü ve toplumsal barış bakımından başta ana dilinde eğitim olmak üzere dil ve kültürel haklar konusunun çok temel ve öncelikli bir konu oluşturduğu görüşündedir. Bu nedenle, Hükümeti ve siyasi partileri bu temel ve kilit meselede daha sağlıklı değerlendirme yapmaya, toplumu tatmin edecek bir açıklama yapmaya davet etmektedir.

Bu vesileyle başta ana dilinde eğitim olmak üzere, dil haklarına ilişkin Diyarbakır Barosunun temel yaklaşımını vurgulamak isterim. Milyonlarca insanın en tabii ve temel bir hakkı olan dil hakları veya ana dilinde eğitim

hakkı anayasal düzenleme dışında bir düzenleme ile güvenceye kavuşamaz. Bu nedenle gerek yeni anayasanın ilk maddelerinde ve gerekse hâlihazırdaki anayasanın 42. maddesinde olduğu gibi eğitim hakkına ilişkin maddede resmi/kamusal yaşamda dil hakkı ve anadilinde eğitim hakkı mutlaka anayasal güvenceye kavuşturulmalıdır.

Ana dilinde eğitim ve öğrenim, anayasal düzenleme dışında tutularak, daha sonra Parlamentoda çoğunluğa sahip olabilecek bir partinin veya bir mahkemedeki birkaç yargıcın takdirine bırakılamayacak kadar önemli ve geçirilemez bir konudur. Ana dilinde eğitim talebinin Kürt toplumunun tüm kesimlerinin temel, vazgeçilmez ve stratejik bir talebi olduğunu ifade etmek isteriz.

Kürt toplumu, taleplerini birçok vesileyle ortaya koymuştur. Kısa bir süre önce bizzat Hükümet tarafından oluşturulan Akil İnsanlar Heyetinin Doğu ve Güneydoğu Heyetlerinin Raporlarının incelenmesi bile Kürt toplumunun taleplerinin tespiti bakımından yeterlidir.

Yarın Diyarbakır ve diğer birçok merkezde 1 Eylül Barış Günü vesilesiyle açık hava toplantıları /mitingler düzenlenecek, insanlar barış taleplerini dile getirecektir. Toplumun taleplerini demokratik hakları olan toplanma ve ifade özgürlüğü çerçevesinde, barış gününde ve barışçıl bir şekilde dile getirmesi önemlidir. Diyarbakır Barosu, yarın Diyarbakır'da yapılacak açık hava toplantısını, barış gününde toplumun demokratik taleplerini ifade etmesi, yetkililerin de bu talepleri dikkate alması için tarihi bir fırsat sunduğunu değerlendirmektedir. Savaşırsız bir dünya dileğiyle, Dünya Barış Günü'nü kutluyorum.

Kamuoyuna saygıyla sunulur.

Diyarbakır Barosu YK. adına
Av. Tahir ELÇİ / Baro Başkanı

Lice'de yaşanan yargısız infaza ilişkin açıklama

Lice'de yürüyüş ve gösteri hakkını kullanan yurttaşlara karşı gereksiz, ölçüsüz ve keyfi bir şiddet uygulamıştır.

29 HAZİRAN 2013

Dün Lice'de bir kez daha yaşam hakkı ağır bir biçimde ihlal edilmiştir. Dün güvenlik görevlileri bir kez daha gösteri ve yürüyüş hakkını kullanan yurttaşlara karşı gereksiz, ölçüsüz ve keyfi bir şiddet uygulamıştır.

Lice ilçesinde daha fazla karakol yapımına karşı tepkilerini ifade etmeye çalışan göstericilere güvenlik görevlileri; doğrudan ve hedef gözeterek ateşli silahlarla ateş açmış, bir (1) gösterici yaşamını yitirmiş, dokuz (9) gösterici ise ateşli silahla ağır şekilde yaralanmıştır.

Olayda silah kullanmanın esaslarına ve yasal usullere uyulmamış, güvenlik görevlilerinin öteden beri tanık olunan, gösterici sivil topluluklara öldürücü şiddet uygulama, silahla ateş ederek öldürme refleksi bir kez daha fütursuzca sergilenmiştir. Dün gece öldürülen Medeni Yıldırım'ın otopsi işleminde; merminin vücudunun yaşamsal bölgesine isabet ederek, kalp ve akciğer iç or-

ganlarını parçaladığı, yine yaralıların çoğuna arkadan ateş edildiği tespit edilmiştir. Bu tıbbi tespitler, güvenlik görevlilerinin topluluğu dağıtma yerine doğrudan öldürme amacıyla ateş ettiklerini ortaya koymaktadır. Diyarbakir Barosu olarak, yaşam hakkının ağır bir ihlalini oluşturan bu katliamı kınıyoruz.

Adli ve idari makamlar duraksamadan, tarafsız, etkili ve hızlı bir soruşturma yürütmeli, bu suçun sorumluları derhal yargı önüne çıkarılmalıdır. Bu kez, adli ve idari makamlar daha önce sık sık yaptıkları gibi, olaydan sorumlu kamu görevlilerini koruma ve kollamaktan vazgeçmelidir.

Hele hele, "göstericiler birbirlerini vurmuşlar" gibi, gülünç, ayıp, bayat ve aynı zamanda suç oluşturan açıklama ve davranışlardan kaçınmalıdır. Bu ağır suçun delilleri titizlikle toplanmalı, korunmalı, soruşturma tam bir

tarafsızlıkla yürütülmeli, sorumlular yargılanarak fiillerine denk bir cezayla cezalandırılmalıdır. Olayda; doğrudan silah kullananlar, silah kullanma talimatını veren ve sorumluluğu bulunan tüm görevliler hakkında etkili bir idari soruşturma dayandırılmalı, derhâl görevlerinden uzaklaştırılmalıdır. Yetkililer, bu olayda da; “olay yargıya intikal etmiştir, idari soruşturma için de müfettiş görevlendirilmiştir.” gibi toplumu oyalamak ve konuyu zamanla yayararak unutturma yoluna gitmemelidir.

Bu olayın soruşturması, benzerlerinin akıbetine uğramamalıdır. 28 Mart 2006’da Diyarbakır’da çoğu çocuk on (10) göstericinin öldürülmesi, çok kısa bir süre önce Şahin Öner adlı bir gencin yine şehir merkezinde öldürülmesi ve benzer çok sayıda protesto eyleminde öldürülen onlarca ağır suçun faillerinin soruşturulmadığı, adalet önüne çıkarılmadığı ve cezasız kaldıkları bilinmektedir. Toplumsal barışı tehdit eden en önemli faktörlerden birinin Devlet yetkililerinin bu adaletsiz tutumu olduğu bilinmemelidir.

Çok önemli ve hassas bir dönemden geçiyoruz. Kürt meselesinin çözümü çabalarının yoğunlaştığı, silahların sustuğu, silahlı güçlerin sınır dışına çekilme sürecinde olduğu, öte yandan Akil İnsanlar oluşumunun önerilerinin tartışılmaya başlandığı ve barışçıl çözüm umutlarının

güçlendiği bir sırada böyle acı ve üzücü bir olayın meydana gelmesi dikkat çekicidir. Barış ve çözüm süreci ne olursa olsun akamete uğramamalı, görüşme ve diyalog sürdürülmelidir.

Hükümet; toplumun ifade ve demokratik tepkilerini ortaya koyarak protesto hakkına tahammül etmeli ve saygı göstermelidir. Toplumun demokratik ve meşru talepleri dikkate alınmalı ve adım atılarak yerine getirmelidir. Kürt toplumunun demokratik talepleri belirsiz değildir. Hükümet, “bu güne kadar birçok şey yaptık, daha ne yapalım” kolaycılığına kaçmamalıdır.

Hükümet, Kürt toplumunun taleplerini ve ne tür adımlar atması gerektiğini merak ediyorsa, bizzat kendisinin oluşturduğu Akil İnsanlar Heyetinin önerilerine bakmalıdır. Özellikle Akil İnsanlar Güneydoğu Grubunun Raporunda ortaya konulan çerçeve ve sıralanan talep ve öneriler Hükümet için çok iyi bir kılavuz ve iyi bir yol haritası oluşturmaktadır.

Öte yandan bu sürecin tarihi önemi herkes tarafından idrak edilmelidir. Yüz elli yıllık, bu tarihi ve toplumsal meselenin çözümünün kolay olmadığı bilinmelidir. Hak ve hukuk mücadelesi sabırla ve ısrarla demokratik yöntemlerle sürdürülmelidir.

Kamuoyuyla saygıyla sunulur.

Diyarbakir Barosu YK. adına
Av. Tahir ELÇİ / Baro Başkanı

Berlin Barosu ile birlikte yapılan açıklama

Tutuklu avukatlar, uzun ve adaletsiz tutuklamalar sorununa dikkat çekmek amacıyla Berlin Barosu'la birlikte basın toplantısı yapıldı

14 EYLÜL 2013

Yeni adli yıl ile birlikte görülmeye başlanan kck davaları ve tutuklu avukatlar ile ilgili baro başkanımız tahir elçi, federal almanya cumhuriyeti berlin barosu başkan vekili ve insan hakları komisyonu başkanı bernd hausler ile birlikte bir basın toplantısı düzenlendi.

Basın toplantısında baro başkanımız, halen diyarbakırda görülen "KCK Ana Davası" olarak bilinen davada 4 ,istanbul ağır ceza mahkemesinde" Öcalan avukatları davası" olarak bilinen davada ise 15 ve çhd davasında ise 9 meslektaşımızın tutuklu olarak yargılandığını, başta muharrem erbey olmak üzere 4 yıldır tutuklu olarak yargılanan avukatların bulunduğunu, genel olarak KCK davaları ve tutuklu avukatların yargılanmasının, adil yargılanma hakkı, ifade özgürlüğü ve insan hakları savunuculuğu özgürlüğünü ihlal ettiğini ifade etti.

Halen hükümetin üzerinde çalıştığı belirtilen yeni yargı paketinde, süre gelen bu adaletsizliğe son verileceği, 3. Ve 4. Yargı paketlerinde olduğu gibi sonuçsuz kalmayacak ve yargıya minimum düzeyde takdir hakkı tanıyacak bir düzenlemenin yapılarak sorunun çözülmesini beklediklerini ifade etti.

ELÇİ son olarak, avukatların özgürlük ve güvenlik içerisinde görevini yapamadığı bir toplumda, yurttaşların

temel ve hak özgürlüklerinin olmayacağını, meslektaşlarının bir an önce özgürlüklerine kavuşarak aralarında görmek istediğini ifade etti.

Daha sonra söz alan Berlin Baro Başkan Vekili ve İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Bernd HAUSLER, berlin barosu ve avrupadaki belli başlı baroların oluşturduğu "tehdit altındaki avukatlar " üzerinde çalıştıklarını, başta türkiye olmak üzere bir çok ülkeden avukatların baskı ve tehdit altında kalarak müvekkileriyle özdeşirildiklerini ve ceza soruşturmalarına maruz kaldığını, bunlardan en tipik örneğinin Muharrem ERBEY olduğunu ifade etti, bu amaçla avrupa baroları insan hakları komisyonlarının düzenlediği Ludovig İnsan Hakları Ödülünün Muharrem ERBEY'e verildiğini, berlinde yapılan ödül töreninde avukatlık mesleğine ve avukatlara yönelik baskılara ilişkin çok önemli açıklamalarının yapıldığını, bu konuşmaların da içeren avukat haklarıyla ilgili bir kitap hazırladıklarını ve yakında yayınlanacak bu kitabı türkiyedeki tüm ağır ceza mahkemesi başkanlarına göndereceklerini ifade etti.

HAUSLER son olarak tutuklu meslektaşlarıyla dayanışma amacıyla diyarbakırda bulunduğunu ve başta muharrem erbey olmak üzere tutuklu avukatlar sorunun izlemeye devam edeceğini ifade etti.

Axavtina vekirina

Qonferansa Huquqnasa

28 ÎLON 2013

Mêhvanên hêja,

Hiqûqnas û hevpîşeyên bî rûmet,

Roj baş, hûn bî xêr hatîn.

Îro rojeke girîng û dîrokî ye. Cara yekemin e ku bi sedan hiqûqnasên kurd û hiqûqnasên dostên Kurdan li ser mafên gelê Kurd, li ser heq û hiqûqê Kurdan li hev dicivin. Dîsa cara yekemin e ku wê nûner û hiqûqnasên civatên din ên li Kurdistanê dijîn ên wek Suryanî, Ermenî, Erebi û hwd. bi hevpîşeyên xwe ên Kurd re bicivin û pirsgerêkên xwe ên hiqûqî wê bînin ziman.

Her çiqas ev konferans ne ji aliyê Baroya Amedê ve hatibe li darxistin jî, Baroya Amedê, wek rêxistina herî mezin a hiqûqnasan li herêma, xwe malxwê û mazûvan dibîne ji bo vê konferansê. Em gelek keyfxeş û bextewarin bi ditîna we û

bi vê civînê. Hûn mêhvanên Baroya Amedê ne. Li ser naye Baroya Amedê û li ser navê hemû hiqûqnasên Amedî, cardî dibêjim hûn bi xêr hatin û li ser seran û li ser çavan hatin. ...

Gelek sipas ji bo hevalên ku ev Konferans amade kirine.

Konferans, di pêvajoyeke gelekî girîng û dîrokî de pêk tê. Tekoşîna Gelê Kurd, tekoşîna gelê Kurd a demokratîk, tekoşîna Gelê Kurd a heqûhiqûqê ger li tevahiya Kurdistanê û ger jî li Bakurê Kurdistanê hatiye merhaleyêke muhîm.

Ji aliyekî ve pêvajoya aştî û çareseriyê pirsgerêka Kurdan berdewam dike. Cara yekemin e ku bi awayekî fermî û eşkere rayedarên devlete û rêxistina Kurd bi hev re ketine diyalog û axaftinê. Bi rastî em hiqûqnasên Kurd saziyên hevpîşeyî yên hiqûqê destekê didin vê pêvajoyê û em hêvî dikin ev pêvajoyê bi serkeve û aştîyêke bi rûmet çêbibe. Ji aliyê din ve xebata li ser Qanûna Bingehîn a nuh û sîvîl û pakêta bi navê

"qanuna demokratîkbunê" tê zanîn ku berdewam dike. Em hiqûqnasên gelê Kurd dixwazin ku neheqiyên dîrokî di vê pêvajoyê de bi dawî bibin. Mafên gelê Kurd û gelên din ên demokratîk bi taybetî mafê zimanê zikmakî di warê perwerdeyê de girîng e di çerçova Qanuna Bingehîn de bê rast kirin û bikeve bin garantîyê. Ne mimkun e Gelê Kurd dev ji vî mafê xwe yê însanî, hiqûqî, bingehîn û siruştî berde.

Daxwaza hiqûqnasên Kurd jî; ji îro pêde li ser bingehê wekhevî, bi lihevkerineke ku mayînde û nû û li gora lazimiyên civateke demokratîk, Qanûneke Bingehîn bê amadekirin.

Ji sedsalî zêdetir e ku heyîna Gelê Kurd, ziman û çanda Gelê Kurd hatiye înkâr kirin. Heq û hiqûqê wan hatiye binpêkirin. Îro li her aliyê Kurdistanê, tekoşîna Gelê Kurd gav bi gav pêşde diçe. Gelê Kurd mafên xwe ên însanî, gerdunî û hiqûqî verdigre.

Ji aliyê din ve, em Kurdên Bakur gelek keyfxweş û serbilind in bi rewşa Kurdistanê Başûr, bi taybetî pêşveçûnên li Rojava û azadbûna Kurdistanê Rojava.

Miletê ku bi nave "Kurd ên bê parêzer /ebuqat" dihatin zanîn, îro xweyî parêzer in.

Bi sedan parêzerên Kurd û ên gelên din îro li vê salonê li ser hêq û hiqûqê Kurdan civiyane. Bila herkes zanibe ku; êdî gelê me ne "Kurdên bê parêzer in, Kurdên xweyî parêzer in."

Axavtina vekirina vê civînê, rûmeteke gelekî mezin e ji bo min.

Di tekoşîna gelan a demokratîk de berpirsariya hiqûqnasan gelekî girîng û mezin e. Di dîrokê de, her daîm hiqûq-

nas li dijî zilm û zorê derketine, di tekoşîna heq û hiqûqê de li kêleka gel cih girtine. Bi taybetî eger gelê hiqûqnas bi xwe di bin zorê de be ev berpirsariyê hêj girîngtir dibe. Bê guman cihê me hiqûqnasan kêleka gelê me ê mezlume.

Mixabin gelek heval û hevpişeyên me îro bi neheqî tîndarizandin û bi salan e di zindanan de ne. Di dozên ku bi navê "Dozên KCK" tîndarizandin de, mafên mirovan ên esasî bi tevayî tê îhlalkirin. Ji bona van lê pirsin û darizandinan; êdî mafê axavtinê, mafê rêxistîn û xwepêşandanê û bi taybetî mafê muhakemekirina adil nemaye.

Ji aliyê din ve, bi hezaran sûcên giran ên dijî mirovatiyê hatine kirin, wek înfazên ne hiqûqî, windakirina girtiyan, îşkence û hrwd. Bê muhakeme mane û failên van sûcên giran bê ceza mane. Îro salvegera qetilkirina keça Kurd a biçûk Ceylan Önkol e. Mixabin failên Önkol jî heya niha derneketin pêşîya edaletê.

Ez hêvîdar im û bawer dikim ev Konferans wê bibe munasebeta pêşdeçûna mafên gelê Kurd ên demokratîk û yekîtiya parêzeran.

Rîya me rêyeke pîroz e; rêya aşî, azadî û demokrasîyê ye.

Hêvîya Konferanseke serketî dikim û ji we re serkevtinê dixwazim.

Sîpas û roja we bi xêr be.

Tahir Elçi /Parêzer

Serokê Baroya Diyarbakir.

Essex Üniversitesi'nden Prof. Françoise Hampson ve The Law Society'den Avukat Tony Fisher ile söyleşi

1990'lı yılların karanlık günlerinde, Kürt sivil yurttaşlara yönelik gözaltında kayıp, yargısız infazlar ve işkence gibi ağır insan hakları ihlallerinin mağdurlarını AİHM önünde cesurca savunan ve Kürt avukatlarla birlikte mağdurlara hukuki destek sunan Essex Üniversitesi'nden Hampson ve The Law Society'den Fisher ile söyleşi yaptık. Genç meslektaşlarımıza 90'lı yılların hukuk ve avukatlık deneyimini paylaşmak istedik.

Tahir ELÇİ: Sanırım ilk soru şu olmalı, Prof. Françoise HAMPSON ve Tony Fisher kimdir? Kendinizi genç meslektaşlarımıza kendi cümlelerinizle tanıtır mısınız?

Prof. Françoise HAMPSON: Ben okulu bitirdikten sonra akademisyenliğe başladım. Önce Dundee üniversitesinde sonrasında Essex üniversitesinde hukuk dersleri verdim. Çatışmalar hukuku ve AİHS (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi) alanlarında yüksek lisans öğrencilerine ders veriyorum. Aynı zamanda bir akademisyen olarak uzun zamandan beri AİHM (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi) davaları ile ilgilenmekteyim ve başvurular hazırlamaktayım. AİHM'de 1978'de staj da yaptım. Aynı zamanda Birleşmiş Milletler İnsan Haklarını Koruma ve Geliştirme Alt Komisyonunda uzman üye sıfatıyla görev yaptım. Bu itibarla uluslararası düzeyde yoğun çalışmalarım var. Aynı zamanda ordu ve silahlı çatışmalar üzerine geniş çalışmalar yürüttüm. Bu alanda San Remo da bulunan Uluslar Arası Sosyal Bilimler Enstitüsünde ders

vermekteyim.

Tony Fisher: Ben İngiltere ve Galler bölgesinde yaklaşık otuz yıldır avukatlık yapmaktayım. Hukukun birçok alanıyla ilgilenmekteyim. Çocuk hukuku, ceza yargılamaları, ticaret hukuku ve özel hukuk davaları bunlardan bazılarıdır. İnsan hakları davaları ile ilgilenmem Birleşik Krallığın bir davasıyla başladı. Bu davada başvuruculardan biri çocuktü, Essex Üniversitesinde bulunan insan hakları komisyonundan Kevin Boyle bu dosyayı AİHM'e taşımamı önerdi ve yardım etti. Sonrasında bu dosyalarla yoğun olarak ilgilendim. Özellikle de Essex Üniversitesi ve Kürdistan İnsan Hakları Projesi (KHRP) aracılığıyla yoğunluğum maksimum oldu. Tabi daha sonrasında da insan hakları ile ilgili birçok alanda çalışmalarım oldu. Son on yılda İngiltere ve Galler Avukatlar Birliği İnsan Hakları Komisyonu'nda başkan ve üye olarak çeşitli görevlerde bulundum. Bu görevler nedeniyle birçok çalışma yaptım ama çoğunlukla görevlerinden dolayı baskıya ve kovuş-

Prof. Françoise Hampson

turmalarla uğrayan başka ülkelerin avukatların korunması ile ilgili çalışmaları oldu. Bu kapsamda Kolombiya, Zimbabve ve Jamaika gibi ülkelerde çalışmalar yaptım ve yargılamaları izledim. Son olarak Türkiye’de avukatlara yönelik olarak gerçekleştiren

len KCK operasyonları sonucu başlatılan yargılamaları da yakından takip etmekteyiz ve bu amaçla Türkiye’ye gelip gidiyorum. Türkiye’de avukatlara yönelik yapılan operasyonlar ve yargılamalar bizi kaygılandırmaktadır.

Serkan AKBAŞ: Söylemiş olduklarınızdan, 90’lı ve 2000’li yıllar boyunca Türkiye’yi dışarıdan gözlemlediğiniz anlaşılmakta, bu yılları göz önünde bulundurarak Türkiye’nin genel tablosunu ve yaşananları nasıl yorumladığınızı merak ediyorum?

Prof. Françoise HAMPSON: Doğrusal bir artış veya azalıştan ziyade inişli çıkışlı bir çizgiden bahsedilebilir genel olarak. Eğer AİHM başvurularından bahsetmek gerekirse, ilk yıllarda bu başvuruları genelde İHD (İnsan Hakları Derneği) almaktaydı ve başvuran için bir form doldurulup imzalatılırdı. Akabinde belgeler ve başvuru formları KHRP’ye gönderilir. Burada da çevirisi yapıldıktan sonra AİHM’e yollanırdı. Bu aşamada başvurular için Essex Üniversitesi’nden yardım alınırdı.

Türkiye’nin bireysel başvuru hakkını kabulü akabinde açılan davalarda yer alan Türk Hükümeti’nin avukatları da çok deneyimsizdi. Türk yetkililer de bu mahkemeyi ve yargılamaları düşmanlık olarak değerlendirdiler. Bu yargılamalar neticesinde alınan mahkûmiyetlerin yeniden alınmaması için gereken önleyici tedbirler konusunda çok deneyimsizdiler. Zaman geçtikçe Türkiye’nin ihlal sıralamasında üst sıralara tırmanması ile oluşan tablonun Türkiye’nin AB’ye üyelik sürecini etkileyeceğini gördüler. Bu aşamadan itibaren davaları daha ciddiye almaya başladılar. Neticeten bazı dersler çıkarıp, kısmi reformlar da gerçekleştirdiler.

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin ihlallerin kaynaklarını tespit edip gidermede üzerine düşen görev konusunda yetersizliği mevcuttu.

Sonuç olarak AİHM’emi? AB üyelik sürecine mi? bağlıdır. Bilemiyorum ama işkence vakalarında azalma gerçekleşti. Ayrıca Türkiye’nin doğusundaki gelişmeler de bazı ihlallerin azalması sonucunu doğurdu. Sorun eskiden olduğu gibi yeniden tırmanışa geçerse Türkiye başvurduğu eski yöntemleri yeniden dener mi? bilemiyorum. Askerler, polisler ve jandarma üzerinde iyileştirmeler için uğraşıldı. Maalesef aynı şey operasyonların planlanması ve icrasının sorumlularında, yine çatışma hukukunun uygulanmasındaki yetkili kimselerde ve yöntemlerde uygulanmadı. Bu anlamıyla değişiklikleri üç başlık altında toplayabiliriz. Birincisi Bakanlar Komitesi’nin sorunun tespiti ve giderimi konusunda takındığı tavır; ikincisi Türkiye’nin AB’ye üyeliği konusunda gösterilen istek ve son olarak da Türkiye’de değişen şartlar.

Tahir ELÇİ: İkiniz de 90’lı yıllarda AİHM’de mağdur Kürtleri savundunuz. O zamanki davaların karakteristiği, dava içerikleri, başvuru sahiplerinin içinde bulundukları durum ve benzeri özelliklerden biraz bahsedebilir misiniz?

Tony Fisher: Benim ilgilendiğim ilk dava Akdivar ve Diğerleri (AKDIVAR VE DİĞERLERİ-Türkiye)

Davası (99/ 1995/ 605/ 693)1 Nisan 1998) davası idi. Bu davada yaşananların trajikliğinden de anlaşılacağı gibi, o dönemde yaşanan ağır ihlaller, Dünya’nın daha uzak yerlerindeki ülkelerle karşılaştırıldığında Dünya’nın çok dikkatini çekmemişti diyebiliriz. Aslında bu davada başvuru ve temsilcilerinin asıl yapmaya çalıştığı bir şey de Kürt bölgelerinde yaşanan ağır insan hakları ihlallerine dikkat çekmekti. Yine PKK ve devlet güçleri arasındaki çatışmada mağdur olan sivillerin durumunu gözler önüne sermekti. Bu anlamıyla sadece AİHM’in değil tüm Avrupa devletlerini olaylardan haberdar etme amacı da vardı.

Çok yeni olan bu yargılama ve başvuru yöntemine yabancılıklar söz konusu idi. Çok geniş olaylar, çok büyük ihlaller kısa kısa metinlerde anlatılmaya çalışılıyordu. Yavaş yavaş AİHM’in yargılama mantığı ve usulleri tanınmaya başlandı. Tabi François’in de belirttiği gibi Devletin yöntemleri o günden bu güne çok değişti. Bu değişikliklerin neyin sonucu olduğu tartışılabilir.

Prof. Françoise HAMPSON: Tony’nin söylediklerine ben de birkaç nokta ekleyebilirim. AİHM dosyalarında görülen ihlallerin kaynağı olan olaylara ilişkin olarak, 90 öncesi dönemlerde de insan hakları izleme örgütleri ve STK’lar raporlar hazırlamaktaydı. Ancak parmaklar her Türkiye’yi gösterdiğinde Türk yetkililer dönüp Avrupa ülkelerini kendi ülkelerinde yaşanan ihlaller nedeniyle ve

Solicitor/Avukat
Tony FISHER

AlHM’de aldıkları mahkumiyetler-
deniyle suçlardı. Türkiye’nin bireysel
başvuru hakkını kabul etmesi ile
birlikte, Türkiye’nin de mahkumiyetleri
başladı.

1950’li yıllardan
sonra Avrupa ülke-
lerinde de yoğun
ihlan hakları ihlal-
leri yaşandı. İzleyen

süreçlerde bu ihlallere karşı tedbir arayışlarına girildi ve özellikle kabul edilen bazı usul hükümleri ile haklar korunmaya çalışıldı. Bu ülkelerdeki genel anlayış yaşanan olguyu veya olayı kabul etme ancak AlHS’in ihlan olarak gördüğü şeyi kendi hukuklarına göre ihlan kabul etmeydi. Bu nedenle iç hukuk yolu tükeninceye kadar olay tam olarak aydınlanmış ve iş değerlendirmeye kalmış oluyordu. Türkiye’nin Güney Doğusunda yaşanan ise oldukça farklıydı. Yetkililer ağız birliği içerisinde, yaşanan olayları inkâr ediyorlardı ve ülke içinde iç hukuk yolları hiç işletilmiyordu. Bu nedenle, AlHM diğer ülkelerde hiç yapmadığı bir şekilde, Türkiye’de delil toplama duruşmaları yapıyordu. Bu hem normal bir durum değildi hem de AlHM’e büyük bir ekonomik yük teşkil ediyordu.

Türkiye aleyhine başvuruda bulunanların, çok korkmalarına rağmen, olayları tüm detayları ile birebir anlatmaları Mahkeme’de büyük bir etki yaratıyordu. Çoğu okuma yazma bilmeyen, okula gitmemiş insanlardı. Olayların gerçekliğine ilişkin hiçbir şüpheleri kalmıyordu. Türkiye ise tüm imkânlarına rağmen bu yargılamalarda bu ifadeler karşısında davaları kaybediyordu. Başvurucuların üst başları ve mahkemedeki halleri yaşanan olaylardan ekonomik olarak ne kadar etkilendiklerini ve büyük bir fakirlik yaşadıklarını gösteriyordu.

Serkan AKBAŞ: Burada konuyu değiştirmeden önce AlHM’e ilişkin bir başka şey sormak istiyorum. Özellikle uzun tutukluluk sürelerine müdahalede AlHM’in etkisizliği ve serbest bırakma yönünde yapılan ihtiyati tedbir başvurularının tamamının kabul edilmez bulunması ile ilgili olarak başvuru-
cuların başvurabilecekleri başka bir yol olup olmadığını merak ediyordum.

Tony Fisher: Bu konuda özellikle son on iki ayda Türkiye’ye gelip gitmiş ve avukatların dosyasını takip etmiş

birisi olarak şunu söyleyebilirim ki Türkiye’de yapılan reformlar yeterli olmayıp savcılık ve özellikle mahkemeler bakımından hala kat edilmesi gereken çok yol var. Mahkemelerin Avrupa’daki standartları kabul ederek buna göre yargılama yapmaları gerekiyor. Yargılama öncesi ve hüküm kurulana kadar başvuru-
lun tutuklamaların süreleri kabul edilemez uzunluktadır. Eğer AlHM bu konuda gerekli özen göstermiyorsa, Avrupa’nın diğer kurumlarından, özelliklede Hukuk Topluluğu’ndan (European Legal Community’den) soruna çözüm bulması istenmelidir. Türkiye üzerinde daha çok siyasi baskı uygulanması istenmelidir. Mahkemelerin tutukluluk müessesine ilişkin geliştirdikleri yargı kültürünün değiştirilmesi hususunda etki yapılmalıdır. Tabi yaşanan ihlanların Avrupa’da yaşanan ihlanlardan ne kadar kötü olduğunda gündeme gelip gelmemesini etkiler. Bu nedenle argümanların iyi belirlenmesi gerekir.

Prof. Françoise HAMPSON: Bence AlHM’e ihtiyati tedbir konusunda başvururken çok dikkatli olmalısınız çünkü AlHM neredeyse sadece ülkesinde ciddi bir tehdit karşı karşıya olan bir sığınmacının ülkesine geri gönderilmesine ilişkin olarak ihtiyati tedbir vermekte, diğer durumlarda başvuruları reddetmektedir. Bu şekilde reddedilen bir ihtiyati tedbir başvurusu başvuru için kötü bir resim oluşturmaktadır. Bu nedenle ben bu hallerde ihtiyati tedbire başvurmazdım. Yaşanan uzun tutukluluklar nedeniyle Türkiye’nin mahkûm olduğu davaların Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesine götürülmesiyle birlikte, bu komite üzerinden ya tutukluluk sürelerinin kısaltılması ya da kefaletle salıverilme imkânlarının genişletilmesi doğrultusunda Türkiye’ye baskı uygulanmalıdır. Bu konuda Tony’nin dediğine katılıyorum. Avrupa’nın Türkiye üzerinde baskı yapabilmesi birazda kendi ülkelerindeki tutukluluk süreleri ile bağlantılıdır. Avrupa’da grafiğini çan eğrisi biçiminde çizebileceğimiz bir istatistik mevcut, ülkeler arasında ancak her halükarda Türkiye en uçta yer almakta.

Serkan AKBAŞ: Tony’nin söylediği bir husustan devam etmek isterim. Siz Türkiye’deki toplu avukat tutuklamalarını yakından takip ettiğinizi belirttiniz. Şunu merak ediyorum: Operasyonun gerçekleştiği tarihte ve sonrasında batılı devletler ve insan hakları örgütleri bunu nasıl okudular?

Tony Fisher: Bence yetersiz bir ilgi gösterildi şimdiye kadar. Bu nedenle ilgilerini yüksek tutmak için birçok şey yapılması gerekiyor. Savcılık dosyanın hazırlanması aşamasında bayağı uğraşmış, yaklaşık 900 sayfalık iddia-

namede bu hazırlığın bir ürünüdür. Karşı tarafta ise çok güçlü savunmalar yapıldı ve talepler öne sürüldü. Mahkeme bunların birçoğunu hiçbir neden göstermeksizin reddetti. Bu husus ta yargılamanın nasıl yürütüldüğünün bir ifadesi olmaktadır. İşte bu nedenle uluslararası mekanizmalar bu yargı kültürünün değiştirilmesi için etki göstermelidir. Tabi bunlar yetersiz kalabileceği için siyasi mekanizmalar harekete geçirilmeli. Her ne kadar 90'lardaki tablo değişmişse de ortada şu anda yeni bir tablo var ve bunun üzerine gidilmeli.

Prof. Françoise HAMPSON: Bu anlamda bazı yargı çevreleri harekete geçirilmelidir. Bir takım konular bir kesim tarafından siyasi konular olarak görülebilmekte iken, diğer bir kesim tarafından da hukuki konular olarak görülebilmektedir. İşte bu ihlal konularında tüm barolar, uluslararası ölçekte birlikte hareket edebilmeli ve her baro Türkiye'ye bu konularda baskı yapmak için kendi hükümetlerini zorlayabilmelidir. Diğer bir imkan Avrupa Parlamenterler Meclisi'dir. Bu Meclis'in Türk üyeleri de var ki bunlar kendi hükümetleri üzerinde baskı uygulayabilirler. Bahsettiğiniz avukatlar davasına ilişkin olarak AİHM'in Mahmut Şakar davasında verdiği karardan bahsedebilirim. Bu davada AİHM, kendisi AİHM'e başvuru olan Sayın Abdullah Öcalan'ın avukatının yargılanmasını bile değil, hakkında soruşturma açılmış olmasını, AİHM'e başvuru hakkının tehdidi olarak görmüştür. Yani avukatlar davalarında sadece avukatların değil aynı zamanda avukatların müvekkillerinin haklarının ihlalden bahsetmek gerekir.

Tahir Elçi: Burada çapraz sorgu seminerler programı için bulunuyorsunuz. Bize biraz AİHM'de çapraz sorgunun Türkiye davalarında baktığınız davalarda nasıl yürütüldüğünden bahsedebilir misiniz?

Tony Fisher: Öncelikle davaların tabiatından kaynaklı bir zorluk olduğunu söyleyebiliriz. İkinci olarak davalarda üç ayrı dilin kullanılıyor olmasından kaynaklı zorluklardan bahsetmek gerekir. İngilizceden Türkçeye ve Türkçeden Kürtçeye sorular soruluyordu ve cevaben tam tersi yolla tercümeler yapılması gerekiyordu. Ayrıca hiç çapraz sorgu kültürü olmayan bir ülke idi Türkiye. Kendisine sorular sorulmasına alışkın olmayan askeri komutanlar cevap vermekte zorlanıyorlardı. Aslında şunu belirtmek gerekir ki bu şekilde sorgulanan ve çapraz sorguya alışkın

olmayan tanıklardan çok fazla delil elde etme imkânımız da oluyordu. Çünkü bu hallerde kızıp ağızlarından, bizim ihtiyaç duyduğumuz gerçekleri kaçırıyorlardı. Bu anlamıyla çapraz sorgu etkili bir yöntem olarak görev ifa etti. Diğer bir sıkıntı da Türkiye'deki delil bulma yargılamalarında zaman kısıtlaması olmasıydı ki biz bu sıkıntıyı İngiltere'de yaşamamaktaydık. Bu şartlar altında etkili çapraz sorgular gerçekleştirmeye çalışıyorduk.

Buradaki çapraz sorgu seminerlerinde de geçen üç gün içinde birçok çapraz sorgu tecrübemizi paylaşmaya çalıştık.

Prof. Françoise HAMPSON: Bunlardan bahsetmişken Komisyonun da (ki delil bulma duruşmaları döneminde 'komisyon' mevcuttu) yaşadığı zorluklar vardı.

Çünkü ülkelerin atadıkları hakimlerin bir çoğu da çapraz sorgu, ilk sorgu vb yargılama biçimlerine yabancıydılar. Buradaki hakimler çapraz sorgu ile hiç bağdaşmayan şeyler de yapıp bizim kurmaya çalıştığımız iddia sistemine zarar verebiliyorlardı. Örneğin biz sormadığımız halde tanıklara ifadelerindeki çelişkileri sorup açıklama fırsatı verebiliyorlardı kendilerine.

Tabi özellikle Tony'nin söylediklerine de katılarak arzu ederseniz, Türk yetkililerin çapraz sorgulardaki acemiliklerini ve bunların bu davalar üzerindeki etkilerini bir örnekle açıklamak isterim.

Türkiye'deki delil bulma duruşmalarından birinde Kevin Boyle Diyarbakır DGM hâkimlerinden Bekir Selçuk'u sorguluyordu. Kevin çok detaylı sorular soruyordu. Üç saatlik bir sorgulamanın sonunda, Bekir Selçuk isyan edip, "böyle muamele edilmeye alışık değilim dedi". Bunun üzerine Kevin Boyle "Üzgünüm ama ben devam ede-

ceğim” dedi. Tabi bu onun için çok ediciydi. Bahsettiğimiz duruşma ilginç bir duruşmaydı, çünkü burada Bekir Selçuk’un kendi el yazısıyla ortaya koyduğu bir delil, hiç kimsenin kendi yazısıyla ortaya koyabileceğini düşündüğümüz bir delil değildi. Bizzat kendi hazırladığı iddianamede Kürtlerin çok çocuklu olması nedeniyle çocuklarının birkaçının kaybolmasının veya ölmesinin Kürtler için çok da üzücü olmadığını belirtiyordu.

O duruşma benim için önemli bir dersti çünkü elimizdeki dava dosyasında sandığımızdan çok daha fazla delil olduğunu bize gösteriyordu. Yine kıta avrupası hukukunda belgelerin, gerçeklerden daha önemli olduğunu, bir belge nisandan sonra aralığın geldiğini söylerse nisandan sonra aralığın geleceğini öğrendim.

Tahir ELÇİ: Bu noktada size konuşmanızın içinde bir çok defa andığınız Kevin Boyle’u sormak istiyorum. Çalışmaları ve insan hakları mücadelesine katkıları nasıldı? Nasıl bir insandı?

Tony Fisher: Sanırım Kevin’i anlatabilmem için birkaç güne ihtiyacım var. O benim tanıdığım en ilham verici insanlardan biriydi. Çok açık yürekli ve cömert bir insandı. Sanırım Kevin insan hakları çalışmalarına en çok avukat katan insanlardan biridir aynı zamanda. Kendisini tanıtmak aynı zamanda hep insan hakları mücadelesi içinde neler yaptığını anlatmakla geçer çünkü tüm hayatını buna adanmıştı. Özetle çok özel bir insandı ve hepimiz için büyük bir kayıp.

Prof. Françoise HAMPSON: Tony’nin tüm bu söylediklerine katılıyorum. Kevin’i ilk 1978’de tanıdım. Ben AİHM’de tercüman olarak otururken o avukat olarak bir Kuzey İrlanda başvurusunu savunuyordu. Sonra, 1980’in son dönemlerinde meslektaşım oldu. İnsanları manipüle ediyordu diyemeyeceğim ama insanları kendi istikametine öylesine yönlendiriyordu ki insan nasıl olup bittiğini anlamıyordu. Bir şeyle ilgilendiği zaman ise kendini adeta dış dünyaya kapatıyordu. Örneğin Kürtlerin davalarını savunmaya başladıktan sonra davaları sonuna kadar takip etti. Kevin’in belirleyici bir özelliği de şuydu ki, Kevin’in mesai arkadaşları veya iş arkadaşları yoktu. Sadece arkadaşları vardı. İnsanlara böyle yaklaşırdı.

Serkan AKBAŞ: Son yıllarda Türkiye’de AİHM’in Türkiye aleyhine bilinçli olarak mahkumiyet kararları vermediği; Türkiye’deki yasal reformları güçlendirmek amacıyla veya yapılan bir anlaşmayla Türkiye’ye gerçekleştirdiği reformlar nedeniyle daha az ceza verildiği düşünülmekte. Gerçekten de yasal anlamda iyileştirmeler yapan bir

ülkeye daha az ceza verilmesini sağlayan bir mekanizma AİHM’de mevcut mu?

Prof. Françoise HAMPSON: AİHM’in böyle çalıştığını veya kendilerine bu şekilde talimat verilebileceğini hiç sanmıyorum. Eğer ihtimaller üzerinde düşünülürse, belki çok sınırdaki olan, kararın her iki yana da gidebileceği dosyalarda hâkimler bir ülkedeki gelişmeleri göz önüne alabilirler. Ancak çok ciddi denge farklılıklarında bunun etki edebileceğini sanmıyorum. Çok fazla red kararı çıkmasında başvuru avukatlarının, yetersiz düzeyde ve ilgili ilgisiz her konuda başvuru hazırlamalarının da etkisinin olabileceğini düşünmekteyim. Bunun dışında hâkimlerin Türkiye’yi veya bir başka devleti gerçekleştirdikleri ilerlemeler nedeniyle ödüllendirmek amacıyla başvuruları reddedebileceğini sanmıyorum.

Tahir ELÇİ: AİHM’in son zamanlarda kendini reforme etmeye çalıştığı, görmekte olduğu dava sayısını azaltmaya çalıştığı da bir gerçek. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Tony Fisher: AİHM’in kendi başarısının bir kurbanı olduğu ve bu nedenle bakmakta olduğu dava sayısını azaltmak zorunda olduğu söyleniyor. Bu açıdan herhangi bir önyargı olmaktan ziyade, aynı dava tipine çok sayıda bakmaktan kaynaklı yerleşik bir uygulamanın oluşmasından bahsedebiliriz. Bu bir kalıplaşmış bakış açısı oluşturabilir.

Prof. Françoise HAMPSON: Benim bu konudaki düşüncem biraz farklı. Ben mahkemenin kendi başarısının bir kurbanı olduğunu düşünmüyorum. Bence mahkeme üye devletlerin başarısızlıkların bir kurbanı. Burada iki sorundan bahsedebiliriz. Mahkeme çok fazla sayıda “iyi” ve “kötü” davalara bakmaktadır. Mahkemeye gönderilen başvuruların % 90’ı çok açık bir şekilde “kabul edilemez”. Dayanağı güçlü davalar ise birbirini çok tekrar ediyor ve çözüm bulunmuyor. Bu arada önemli bir gelişme, Interlaken Deklarasyonu idi ki buna göre devletler Strazburg’dan aldıkları cezalara göre iç hukuk sistemlerini hem AİHM kriterlerine göre hem de AİHM içtihat hukukuna göre açıkça düzenlemek zorunda. Ki bu düzenlemenin hukuka uygun olarak hayata geçmesi durumunda AİHM’e daha az başvuru yapılacaktır.

Ayrıca sadece AİHM’in değil BM sözleşmelerinin sunduğu tüm imkanların kullanılması, insan haklarının daha aktif bir şekilde korunmasını beraberinde getirir.

Röportaj yapanlar: Tahir ELÇİ & Serkan Akbaş

Serokatıya Baroya Amedê

Diyarbakir Barosu'nun sadece Türkçe "Diyarbakir Barosu Başkanlığı" yazılı olan tabela "Serokatıya Baroya Amedê" olarak 10 Temmuz 2013 tarihinde değiştirildi.

Rüstem ERKAN

Kan davalarının sosyolojik bir değerlendirmesi

Son zamanlarda bölgede 30'dan fazla insanın ölmesi ve çok sayıda kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan arazi anlaşmazlığı ve kan davaları nedeniyle meydana gelen çatışmalar bu kadim sorunu yeniden gündeme getirmiştir. Son zamanlarda ciddi artış olan bu sorun bilindiği gibi yeni bir sorun olmayıp kökeni yüzyıllar öncesine dayanmaktadır. Yakın zamana kadar bu sorunun fazla gündemde olmamasının nedeni son olaylarda görüldüğü gibi bu önemli toplumsal sorunun çözülmüş olmasından değil Kürt sorunu gibi temel ve başat bir sorunun var olması ve tartışmaların büyük ölçüde bu sorun üzerinden yürütülmesi nedeniyle bölgenin kan davaları namus, töre cinayetleri gibi diğer önemli toplumsal sorunları tâli sorunlar haline gelmesinden ya da yeterince görünür olmamasından kaynaklandığı görülmektedir.

Çözüm süreci ile PKK'nın ve güvenlik güçlerinin kırsal alanı terk etmesi ertelenmiş olan bu sorunların yeniden tüm şiddetiyle gün yüzüne çıkmasına neden olmuştur. Çünkü ister kabul edelim ister etmeyelim örgütün silahlı güçlerinin özellikle kırsal kesimde insanlar üzerinde belli bir kontrol kurduğundan dolayı bu tür geleneksel çatışma türleri belli oranda azalmıştı.

Bu geleneksel çatışma türlerinin belli bir dönemde azalmış olmasının diğer bir nedeni de çatışmalı ortamda kırsal kesimin büyük ölçüde insansızlaşmış olması ve toprakların da değersizleşmesi ile açıklanabilir. Fakat, Kürt sorununun çözümü için başlatılan süreçle birlikte kırsal kesim de yeniden yaşamın canlanmaya başlaması ve buna ilaveten bölgedeki baraj yapımları nedeniyle

le de toprakların değerlendirilmesi dikkatleri yeniden arazi sorunlarına çevirmiş, eski husumetler canlanmıştır.

Bir toplumsal şiddet türü olarak karşımıza çıkan kan davası ise aile üyelerinden, akrabalarından veya cemaat üyelerinden birini öldüren kişiyi, yada, onun ailesinden, akrabalarından veya cemaat üyelerinden birini öldürmek suretiyle öç almaktır.

Yabancı literatürde "blood vengeance", "blood feud" veya "vendetta" olarak yer alan, daha çok ilkel topluluklarda görülen bir gelenek olan kan gütme, başlangıçta toplu öç alma şeklinde olmuştur. Kuralların çiğnenmesi, bunu çiğneyenin bütün ailesine de bulaşan bir leke olarak kabul görüldüğünden, bütün aile suça ortak sayılırdı ve böylece toplu öç alma olayları meydana gelirdi. tikel topluluklarda kolektif sorumluluk olduğu ve akrabalık bağları çok güçlü olduğu için, birinin işlediği bir suçtan bütün klanı sorumlu tutuluyordu, intikam alınırken ya katilin kendisi veya onun en yakını öldürülmekteydi. Kan gütme, sadece ilkel toplumlara özgü olmayıp, yeryüzünün çeşitli ülkelerinde, özellikle de geleneksel toplumlarda görülmektedir.

Doğu Topluluklarında Kan Gütme Geleneği

Doğu'da topluluklar arasında yaşanan birçok savaşın sebebi doğanın zor yaşamından kaynaklanan geçim sıkıntısı sebebiyle bir saldırı şeklinde gerçekleşirdi. Bir defa savaş çıktıktan sonra onun devamını sağlayacak diğer etmenler de devreye girer. Bu yeni gerekçeler temel savaş gerekçeleri derecesinde güç ve genellik kazanırdı. Aşiret esas olarak bir savunma kurumu olduğundan temel işlevi savaşıdır. Bu nedenle aşiretlerin

yapısında bulunan şiddete hazırlıklı olma unsurunun ortaya çıkardığı en zarar verici geleneklerden birisi 'kan gütme'dir. Bu adete göre kabile, kendi bireyleri arasından öldürülen birinin intikamını almakla yükümlüdür. Böyle bir olayın üzerinden yüzlerce yıl geçse ve öldürülenlerin kabilesi dağılsa da kan gütmeye devam edilir ve katilin mensup olduğu kabileden intikam almak için herşey yapılır. Bu nedenle, eski Arap kabilelerinde sıradan bir cinayet, asırlar süren çatışmalara sebep olabilmektedir. Hz. Muhammed Veda Haccı, esnasında sunduğu hutbede bu adeti kaldırmıştı, fakat çölde yaşayan Bedeviler bu geleneğe harfiyen riayet ettiler ve bu adet onların en temel özelliklerini oluşturdu.

Şiddetin meşrulaştırılmasının en iyi örneğini aşiret ve kabileler arasında yaşanan 'kan davası' olaylarında görmekteyiz. Bir aşiret veya kabile üyesinin bir başka aşiret veya kabile üyesi tarafından öldürülmesi sonucu 'dökülen kan yerde kalmaz' ilkesi gereği 'öç alma' meşrulaşır. Bu açıdan baktığımızda aşiret veya kabile yapısı şiddete kaynaklık eden ve günümüzde de varlığını sürdürüp koruyan önemli bir sosyal olgu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Arapça'da 'aşira' kelimesinden gelen aşiret kelimesi Türkçe'de kabile, aile anlamına gelmektedir. Birçok araştırmada kabile büyük aile anlamında kullanılmaktayken, sosyoloji literatüründe genellikle göçebe ve yarı-göçebe toplulukları ifade etmekte kullanılmaktadır. Aşiret ise üyelerini dış saldırılara karşı korumak ve eski ırksal adet ve yaşam tarzını sürdürüebilmek amacıyla oluşan bir cemaat ya da cemaatlerden oluşan bir federasyon olarak tanımlanmaktadır.

Türkiye'de toprak mülkiyeti kutuplaşmasının en çok görüldüğü bölge Doğu ve Güneydoğu bölgesidir. Güney Doğu Anadolu bölgesinin topraklarının yaklaşık yüzde 50'si sulanabilir nitelikteki tarım arazisidir. Bu toprakların mülkiyet durumuna bakıldığında ise toprakların büyük çoğunluğu küçük bir grubun elindedir. Tarihsel olarak bu toprak mülkiyetinin nasıl ortaya çıktığı tartışılan bir konudur. Bu mülkiyet yapısına bölgedeki geniş topraksız kitlelerden ciddi tepkiler gelmektedir. Bugün yaşanan kavgaların ve insane öldürmelerin nedenlerinin en başında bu toprak mülkiyetinin nasıl ortaya çıktığı tartışmaları yatmaktadır. Bugün Doğu'da topraklar çoğunlukla ya aşiret liderlerinin üstüne kayıtlıdır, ya da hazine toprağı olarak görünmesine rağmen

dönemin kudretli kişileri tarafından sahiplendiğine inanılmaktadır. Aşiret liderlerinin iktidarlarının kaynağı toprak sahipliği olmakla birlikte, günümüzde aynı kişiler çoğunlukla ticaret olmak üzere diğer ekonomik faaliyetlerle de ekonomik güçlerini pekiştirmişlerdir. Batı toplumlarında feodal üretim biçimi içerisinde, serfler arasından çıkarak ticaretle zenginleşen ve yeni bir sınıf olarak ortaya çıkan ve feodal sistemi yıkan burjuva sınıfı doğu toplumlarında ortaya çıkmamıştır.

Aşiret sisteminin egemen olduğu Doğu toplumlarına baktığımızda, başlangıçta sadece toprak sahibi olan ve gücünü buradan alan toprak ağaları, ülkelerin kapitalistleşme sürecinde Batı toplumlarında olduğu gibi tasfiye olmamış, toprak ağalığı ile birlikte kapitalist üretim ilişkilerinin de baş aktörleri haline gelmiştir. Başka bir deyişle toprak mülkiyetiyle birlikte ticaret ve sanayi faaliyetleri ile daha da zenginleşerek dünün yalnız aşiret lideri ve toprak ağası olan aktörleri, günümüz kapitalist sisteminin işadamlarıdır. Bu dönüşüm aşiretlerin gücünü arttırarak pekiştirmektedir. Aynı aktörler, bölgedeki siyasi oluşumları da kontrol ettikleri için devletle yakın ilişki içerisinde olup zaman zaman merkezi otoritenin gücünü de arkalarına almaktadırlar.

Aşiretlerin gerek birbirleri ile olan ilişkileri, gerekse de merkezi otorite ile olan ilişkileri büyük oranda problemli olmuştur. Aşiretlerin birbirlerine karşı güç dengesi oluşturma girişimleri birçok kanlı çatışmalara neden olmaktadır. Aşiretlerin göçebe ve yarı göçebe dönemlerin hayvanlarını otlatma sebebiyle çıkan mera kavgaları, yerleşik yaşama geçmesiyle birlikte arazi çatışmasına dönüşmüştür. Aralarında oluşturmaya çalıştıkları şiddet dengesi ise kan davalarını doğurmaktadır.

Tarihsel süreç içerisinde aşiretler devlet tarafından ise ya potansiyel bir tehdit, ya da başka tehditlere karşı kullanılacak bir güç olarak görülmüştür. Bunun en iyi örneği, Osmanlı Devleti'nde ikinci Abdülhamit döneminde kurulan Hamidiye Alayları'nda görülmektedir. Türkiye'de Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yaşanan çatışma ortamında ise aşiretlere karşı aynı yaklaşım sürmüştür. Bu süre içerisinde bazı aşiretler devletin yanında yer almış ve korucu olmuş, böylece korucu olmayan aşiretlerle çatışmaya girmişlerdir. Sonuçta bu iki durum da aşiretlerin yapısını ve varlığını güçlendirmiştir.

Sonuç olarak aşiret, geleneksel cemaatçi toplumun ürünü olarak bireyselleşme sürecini engelleyen bir

yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bireyselleşme ortaya çıkmadığı için çelişkiler ve çatışmalar bireyler arasında değil, cemaatçi yapının ürünü olan aşiretler arasında yaşanmaktadır. Aşirete yönelen herhangi bir saldırı ya da tehdit, aşiretin bütün üyelerine yapılmış kabul edildiği için şiddet ve çatışmayı arttırmaktadır. Aşiret yapısında birincil ilişkiler egemen olduğu için sosyal normlar resmi normlardan daha güçlüdür. Bu nedenle anlaşmazlıkları çözmede hukuk kurallarından çok aşiretin kuralları geçerli olmaktadır. Bu yapının egemen olduğu toplumlarda çağdaş hukuk devletin ortaya çıkması ise çok zordur.

Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Kan Davasının yaygın olmasının sebepleri:

Özellikle Doğu Anadolu ve GAP bölgesinde kan davasını doğuran nedenler, feodal ilişki ve üretim biçimi, aşiret yapısı ve ağalık kurumu, kamu hizmetlerinin gerektiği biçimde yerine getirilmemesi ve toprak dağılımının dengesizliğidir.

Ülkemizde kan davası sadece Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde değil Karadeniz ve az da olsa İç Anadolu'nun bazı yerlerinde de görülmektedir. Kan davası tek sebeple açıklanamayacak kadar karmaşık bir olgudur ve ekonomik, toplumsal ve psikolojik nedenleri vardır. Toplumsal nedenlerin arasında: kız kaçırma, kadına ilgili nedenler, silah taşıma geleneği, adaletin yerine getirilmediği inancı ve devlet otoritesinin zayıflığı, telkin ve teşvik geleneği, namus, şeref anlayışı ve çevrenin etkisi, kan gütmenin devamından çıkar sağlayan bölgedeki nüfuzların etkisi, kabadayılık ve eğitim düzeyinin düşüklüğünü sayabiliriz. Doğu Karadeniz'de arazinin dağlık az olması ve ekilecek toprağın az olması nedeniyle, toprak değerlidir ve adam öldürmeye sebep olabilmektedir.

Kan davasının en önemli nedeni: Aşiretler arası güç dengesi (şiddet dengesi)

Kan davası kavramının özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaygın olmasının en önemli sebebi bölgedeki aşiretlerin egemenliğidir. Genel tanımıyla aşiret az çok kapalı bir ekonomiye sahip, kan akrabalığı ve birlik duygusu gibi bağlarla birbirine bağlı, daima bir şefe bağlanmayı tercih eden, okuması, yazması ve kültür seviyesi düşük geleneksel bir gruptur. Genellikle akrabalık bağına dayalı aşiret ilişkilerinde statü doğuştan gelir, kendinden yaşlılara ve otoriteye mutlak itaat var-

dır. Karşılıklı ilişki ve çelişkilerde bir tür sosyal güvenlik mekanizması sayılan, 'birlikte saldırı - birlikte savunma mekanizması' gelişmiştir.

Bu mekanizma, kan davalarının sayısını ve şiddetini arttıran bir unsur özelliğini taşır. Kan davaları telkin geleneği ile pompalanır ancak ekonomik ve sosyal nedenlere dayanır. Şan şeref, şöhrat gibi değer yargılarına sıkı sıkıya bağlılık, kamu yazılı hukuku yerine, yazılı olmayan ceza ve ödüllendirmelerle 'töre' ve tabulara dönüşerek hüküm sürer. 'Kana kan', 'intikam' bunun en çarpıcı örneğidir.

Bütün geleneksel toplumlarda olduğu gibi aşiretlerin egemen olduğu toplumlarda bireyselleşme ortaya çıkmadığı için herhangi bir şiddet ya da öldürme olayı bireye yapılmış olarak algılanmaz, saldırıya uğrayan kişinin bağlı olduğu aşiretin tümüne yapılmış olarak kabul edilir. Dolayısıyla karşılık verilmediği zaman diğer aşiretin egemenliği belli ölçüde kabul edilmiş sayılacağı için çoğu zaman misliyle karşılık verilir. Burada en önemli neden aşiretin varlığını tehdit altında hissetmiş olmasıdır. Bunun en iyi örneği bölge dışındaki herhangi bir kişinin aşiret üyelerinden birini öldürmesi kan davasına dönüşmemektedir. Dolayısıyla kan davası birbirine yakın olan yerleşim yerlerinde çoğunlukla da aynı yerleşim yerindeki aileler arasında oluşmaktadır. Bu durum kan davasının temelindeki güç dengesini açıkça göstermektedir.

Güneydoğu Anadolu Bölgesinin sosyo-ekonomik yapısını belirlemeye yönelik bölge genelini kapsayacak şekilde 2170 hane üzerinde yapmış olduğumuz bir çalışmada bölge illerindeki aşiret üyeliği oranları tabloda gösterilmiştir.

	Aşiret Üyeliği
Adıyaman	28,8
Diyarbakır	12,6
Gaziantep	4,2
Mardin	36,2
Siirt	34
Şanlıurfa	42,3
Batman	26,5
Şırnak	24,7
Kilis	4,6
Bölge Geneli	23,1

	Kan davası dağılımı
Adıyaman	1,9
Diyarbakır	2,9
Gaziantep	0,3
Mardin	4,7
Siirt	3,6
Şanlıurfa	5,6
Batman	4,1
Şırnak	4,3
Kilis	0,2
Bölge	3,1

Çalışmamızın sonuçlarında, bölge genelinde aşiret üyeliği yüzde 23,1 oranında çıkmıştır. En yüksek aşiret üyeliği yüzde 42,3 ile Şanlıurfa ve yüzde 36,2 ile Mardin illerinde görülürken, en düşük oran yüzde 4,6 ve yüzde 4,2 ile sırasıyla Kilis ve Gaziantep illerinde görülmektedir. Kan davasının da aşiret üyeliğinin en yüksek olduğu Şanlıurfa'da en çok olmasının aşiret ile kan davası arasında doğrudan bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Aynı araştırmada aile reislerine kan davası içerisinde olup olmadıkları sorulmuş ve alınan sonuçlar aşağıdaki tabloda görüldüğü şekilde elde edilmiştir.

Tablodan da görüldüğü gibi Güneydoğu Anadolu Bölgesinde kan davası yüzde 5,6 ile en yüksek oranda Şanlıurfa'da görülmektedir. Şanlıurfa'da yaşayanların yüzde 42,3'ü kendilerinin bir aşiret üyesi olduğunu ifade etmişlerdir. Dolayısıyla aşiret yapısının egemen olduğu yerlerde kan davası daha yüksek oranda görülmektedir. Güneydoğu Anadolu Bölgesinin genelinde ise kan davası görülme oranı yüzde 3,1'dir. Gaziantep ve Kilis kan davasının görülme sıklığı açısından da bölgenin diğer illerinden ayrılmaktadır. Kan davası görülme oranı Gaziantep'te yüzde 0,3, Kilis'te ise 0,2'dir. Bölgenin diğer illerinde ise yaklaşık yüzde 4 oranında birbirine yakın düzeydedir.

Bölgede kan davası yüzde 4 gibi yüksek sayılmayacak bir oranda olmasına rağmen bölgede silaha erişimin kolay olması, koruculuk sistemi sebebiyle bir çok ailenin silahlı olması nedeniyle çatışmalarda ölüm ve yaralanmaların fazla olması ve iletişim araçlarının yaygınlaşması sonucu bu haberlerin medyada yoğun olarak yer alması kan davalarını gerçekte olduğundan daha yaygın göstermektedir.

Kan davası olgusunun toprağa bağlı çıkar çatışmasıyla ilişkisi

Kan borcu, kanın yerde kalmaması yada aile şerefi gibi manevi ağırlıklı söylemlere karşın, kan davasının temelinde; kısıtlı maddi ortam içinde akrabalık ilişkileri çok güçlü olan aileler arasında cinayet nedeniyle bozulan güç dengesini yeniden düzeltme, ama alışılmış söylemle "adalet"i ve "hakki" sağlamak arzusu yatmaktadır. Özellikle kırsal bölgelerde görülen, devletin adaletini hiçe sayan, öç alarak kişisel adalet arama geleneği olan kan davası, kırsal yörelerde tapu, kadastro kayıtlarının yeterince sağlıklı olmaması, adalet mekanizmalarının yeterince tarafsız ve iyi işlememesi ve ağır işlemesi, af-ların veya ceza indirimlerinin, yakınlarının katillerini kısa bir süre sonra tekrar karşılarında bulan ailelerin intikam duygularını körüklemesi nedeniyle devam etmektedir.

Kırsal yörelerin çok sınırlı ekonomik ve maddi ortamında paylaşım kavgalarının ortaya çıkması çok kolaydır. Ekonomik anlaşmazlıklar kadar, namus sorunları ve muhtarlıktan milletvekilliğine politik üstünlük arayışları da özünde bu sınırlı kaynakların paylaşımını hedef almaktadır.

Bölgedeki bir çok sorunun temelinde geleneksel yapı ve aşiret sistemi bulunmaktadır. Aşiret sistemi sadece kan davalarında değil bölgenin siyasal yapısını da büyük ölçüde etkilemektedir. Örneğin birbirleriyle kan davalı olan büyük aşiretler siyasi güç elde edebilmek için genellikle birbirine rakip partileri desteklemektedirler.

KAYNAKLAR

- Bruinessen, Martin van (2003), **Ağa, Şeyh, Devlet**, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Erkan, Rüstem (2005), **Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Sosyal Yapısı ve Değişme Eğilimleri**, Kalan Yayınları, Ankara.
- Türkdoğan, Orhan (1998), **Güneydoğu Kimliği: Aşiret Kültür, İnsan**, Alfa Yayınları, İstanbul.
- Uludağ, Süleyman (1996), **Mukaddimenin Temel Kavramları**, Mukkadime I, İstanbul.
- Beşikçi, İsmail (1969), **Doğuda Değişim ve Yapısal Sorunlar**, Ankara.
- Sencer, İ. Yakut (1979), "Toplumsal Evrim İçerisinde Aile ve Kadın", **Tütengil'e Saygı**, İstanbul.
- Erkan, Rüstem ve Bozgöz, Faruk (2003), "Kabile-Aşiret Asabiyet ve Savaş", **Doğu Batı Dergisi**, Sayı 24, İstanbul.

Av. Fahri KARAKOYUNLU

Genel özen ve doğruluk yükümlülüğü

Bazı meslekler doğruluk karinesinden yararlanırlar. Toplumun bu mesleklere güveni esastır. Top-lumsal düzen için kamu inancı önemlidir. Avukatlık mesleğinin, doğruluk karinesi üzerine kurulduğuna ilişkin kamunun inancı (toplumda birçok değerin çözülmesiyle birlikte adalet duy gusuna bağlı olarak avukatlara duyulan söz konusu güvenin sarsılmış olmasına karşın) vardır ve olmalıdır.

İnsanlığın yüksek idealleri arasında bulunan ve bin yıllardır nice insanların özgürlüğü ve yaşamı pa-hasına peşinde koştuğu, ideolojilerin yer yer fetişleştirdikleri “ hak, hakkaniyet, hukuk, ahlak, doğruluk” kavramları nedir?

Bu kavramlar, yer yüzünde yaşandı mı?

Yaşandı da birileri yok mu etti?

Doğal hukuk denilen kaynağın ve belki de başlangıcı bilinmeyen bu idealler, bir daha nasıl ve ne za-man insan bilincine yerleşecek?

Bütün bu sorulara verilecek cevaplar elbette böylesi bir yazının sınırlarını aşacaktır. Ancak, Sokrateslerden gelen savunma mesleğinin mensupları olan avukatların bu kavramları içselleştirip uygulamaları gerekir.

Genel deyiimiyle, üstün hukuk kuralları ve ideallere uygunluk demek olan adalet, en yüce, nesnel ve mutlak bir değerin anlatımı olarak insan davranışını ahlaki açıdan inceleyen ve eleştiren bir düşünceyi içerir. Hukuk düzeni, kendiliğinden adaletli olma niteliğini taşımaz; hukuk düzeni, ancak zayıfları koruyucu bir güvenlik düşüncesine dayanıyorsa adaletlidir. Adalet ile hukuk düzeni çoğunlukla örtüşmez. Hukuk, adaletle hizmet ederse de onu tam ve eksiksiz gerçekleştiremez. Bu nedenle, soyut hukuk kuralının uygulanmasının pratik sonuçları arasında bir farkın olması ve gerginliğin yaşanması hep

olagelmıştır. İşte burada, yasanın somut olaya uygulanması sürecinde tamamlayıcı bir öge konumundaki hakkaniyet devreye girer. Hakkaniyet, yasa uygulayıcısının bakışını somut olayın tipik olmayan özelliğine yöneltir. Yasanın genelinde eksik olanı, uygulamada düzeltici bir yaklaşımla tamamlamak adaletin gereğidir. Adalet, prensiplerin ve düzenin, hakkaniyet ise somut olayların özelliklerine uyan çözüm tarzının en yüksek moral temelini oluşturur. Salt ve mutlak adaletle ulaşmak henüz insanlık idealinin ulaşmak istediği hedefler arasındadır; buna ulaşma konusunda insanlığın daha uzun bir yol katedeceği kuşkusuzdur.

Ahlak, insanların toplum içerisindeki davranışlarını ve birbirleriyle ilişkilerini düzenlemek amacıyla baş vurulan kurallar dizgesi, başka insanların davranışlarını olumlu ya da olumsuz biçimde yargılamakta kullanılan ölçütler bütünüdür. Tarih boyunca her insan topluluğunda belirli bir ahlak dizgesinin bulunduğu ve bu dizgelerin çağdan çağa, toplumdan topluma hatta aynı toplum içerisinde değiştiği bilinmektedir. Her ne kadar değişken özelliği olsa da toplumsal yaşama egemen olan hukuk kuralı ile nesnel ahlak arasında bir bağ bulunduğu da kabul edilmektedir. Burada ahlak ile etik kavramlarının aynı şey olmadığını vurgulamak gerekir. Etik, ahlak felsefesi tarihidir. Her toplumun kendi ahlak anlayışı vardır ve her toplumun ahlak anlayışı kendini doğrularsa da etik, tüm ahlak anlayışlarını bir süzgeçten geçirerek, insanı dahil ederek, iradeyi, beyni dahil ederek yeni kurallar koyar; etikte, insan vardır, müdahale vardır. Bu nedenle meslek kurallarını ahlak kuralları düzeyinden etik düzeye çıkarmamız gerekmektedir.

Bir sorun olarak değerler sisteminde var olmayı sürdürecektir bu sorunsala, aranan ve bulunduğu sa-nılan tüm çözümlemelere karşın, günümüz felsefesinde de genel olarak iy- kötü kavramları ve belirgin ahlak kural-

larının dil içerisinde oynadığı rol açısından da ele alınırken, ahlakın niteliği toplum - birey ilişkileri çerçevesinde tartışma konusu olmaya devam edecektir; ancak bana göre tüm bunlara karşın, insanlığın sahip olduğu din, dil, coğrafya, ırk, renk, inanç ve düşünce ayrımı gözetilmeksizin, bir yerlerinde hissettiği, reddettiği veya kabul ettiği bir değer varlığına inanıyorum ki; bu da insanlığın, insanın ahlakıdır, vicdanıdır. Buna etik diyeceğim ve biz hukukçuların peşinde koşmamız gereken hak ve adalet anlayışını kapsayan etik anlayış da bu olmalıdır.

Kısaca da olsa bu kavramlara değinme gereği neden duyulur? Çünkü adil bir yargılamanın gerçekleşmesinde temel bir rol üstlenmiş bulunan ve bu sürecin asli unsurları olan biz avukatların, bu kavramlarla donanmış, bu kavramları içselleştirmiş bulunmaları gerektiği düşünceyim. Aksi halde, adaleti, etik duruşu, onurlu ve doğru davranışı kimlerden bekleyeceğiz! Bunu biz gerçekleştiremezsek başkalarından beklemeye hakkımız var mı? Her ne kadar tüm insanlığın ideali olması gereken ve her insanda görme arzusunda olduğumuz bu değerlerin, birileri, kimi meslek gruplarının mensupları tarafından yürütülmesi, yaşatılması gerekir. İşte bu mesleklerin başında; adaletin, hakkın, hukukun yerleşmesini temel amaç edinmiş savunma mesleğinin mensupları olan biz avukatlar gelmekteyiz.

Yukarıda belirlemeye çalıştığımız kavramlar, her avukatta bulunması gereken ve karine olarak öyle kabul gören değerler ise de, bunların ayrıca düzenlemesi, bazı yazılı kurallara bağlanması gereksinimi her zaman duyulmuştur. Bunlar, kişilerin sübjektif niyetlerine bırakılmayacak kadar hassas, denetlenmesi gereken incelikte kurallardır. İşte bu nedenledir ki Avukatlık Yasasının "Avukatın Hak ve Ödevleri" başlığı altında genel olarak düzenlediği 34. maddesi "Avukatlar, yüklendikleri görevleri bu görevlerin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içerisinde yerine getirmek ve avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun biçimde davranmak ve Türkiye Barolar Birliğince belirlenen meslek kurallarına uymakla yükümlüdürler." Bu genel tanımın dışında, Avukatlık Kanununun değişik maddelerinde bu tanıma tamamlayan benzeri yaklaşımlar olduğunu görmek mümkündür. Dikkat edilirse, yukarıda belirttiğimiz kavramların arasına "görevin kutsallığı" kavramı da eklenmiştir. Avukatlık mesleğinin kutsallık kavramı ile değerlendirilmesi, doğal olarak savunmanın insanlık tarihinde oynadığı önemli rolünü, hak, hukuk ve adalet kavramlarının yerleşmesi mücadelesinin ta merkezinde bir meslek olmasından kaynaklanan bir misyonu olduğu gerçeğini yansıtır.

BK'ya göre vekil, "müvekkile karşı vekaleti sadakat ve özen ile ifa etmekle yükümlüdür. Sadakat borcu gereği olarak müvekkilin yararına olacak davranışlarda bulunmak, ona zarar verecek davranışlardan kaçınmak zorundadır." Ancak avukat, BK'da belirlenen vekalet ilişkisini de aşan, hukuk bilgisini müvekkilin yararına sunan kişidir. Bu bilgi, müvekkilin yararına olup onu zararlandırıcı davranışlardan kaçınmayı içer-mektedir. Avukat, meslek düzeni ve gelenekleri ile yasaya aykırı davranışlarından dolayı hem hukuki hem cezai ve hem de mesleki olarak sorumlu tutulabilmektedir. Yine bilinmeli ki avukat, hukuk bilgisini adalet ve hukukun yerleşmesi için kullanan kişidir. Bu itibarla hukukun ön görmediği, hukuki yararının bulunmadığı durumlarda bunu yerine getirmek, özen borcunun yerine getirilmemesi biçiminde değerlendirilmeyecek ve dolayısıyla tazmin sorumluluğu doğmayacaktır.

Avukatlık yasası incelendiğinde, genel özen ve doğruluk yükümlülüğü yasanın birçok maddesinde işlenmiş, avukatlık mesleğinin ruhuna uygun temel bir anlayış olarak ele alındığı görülmektedir.

"Avukatlığın amacı, hukuki münasebetlerin düzenlenmesini, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını, her derece yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişi, kurul ve kurumlar nezdinde sağlamaktır.

Avukat, bu amaçla hukuk bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmasına tahsis eder."(Av. K. M 2)

"Avukat, üzerine aldığı her iş yahut mütalaasına başvurulmuş her husus hakkında düzenli dosya tutmak zorundadır.(Av. K. M 52)

"Avukat, iş için yaptığı görüşmelerden gerekli saydıklarını bir tutanakla tespit eder, tutanağın altı görüşmede bulunanlar tarafından imzalanır.(Av.K m 53)

"Aslı olmayan vekaletname veya diğer kağıt ve belgelerin örneğini onaylayan yahut aslına aykırı örnek veren avukat, üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.(Av.K m 56/3)

"Türk Ceza Yasasının 294 ve 295.maddelerinde yazılı hallerden başka(her ne şekilde olursa olsun) bu kanun ve diğer kanunlar gereğince avukat sıfatı ile veya Türkiye Barolar Birliğinin yahut barolar organlarında görevli olarak kendilerine verilmiş bulunan görev ve yetkiyi ihmal veya kötüye kullanan avukat, Türk Ceza Kanununun 230 ve 240 maddeleri gereğince cezalandırılır."(Av K m 62)

Genel özen ve doğruluk yükümlülüğü, avukatların yanı sıra Baroların kuruluş ve niteliği arasında da sayılmıştır. Nitekim Av. K m 76 " Barolar, avukatlık mesleğini geliştirmek, meslek mensuplarının birbirleri ve iş sahipleri ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni sağlamak, meslek düzenini, ahlakını, saygınlığını, hukukun üstünlüğünü, insan hakların savunmak ve korumak, avukatların ortak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla tüm çalışmaları yürüten , tüzel kişiliği bulunan, çalışmalarını demokratik ilkelere göre sürdüren kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıdır."

Yine aynı ilkeler, baroların yönetim kurulu üyelerinin görevleri arasında da sayılmıştır. " Avukatlık onurunu ve meslek düzeninin korunmasını, mesleğin adalet amaçlarına uygun olarak bağlılık ve onurla ya-pılmasını sağlamak" (Av. K m95/2. 1) " Hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını savunmak, korumak ve bu kavramlara işlerlik kazandırmak." (Av.K 95/2. 21)

Baro başkanının görevleri arasında da " Meslek onuru ve bağımsızlığı ile ilgili işlerde kanunlar ve meslek kurallarının gereğini her türlü organlara karşı savunmak ve bu konuda doğrudan doğruya veya dolayısıyla kendini göreve zorlayan hususları yapmak.(Av. K m 97/6)

Disiplin işlem ve cezaları bölümündü de aynı ilkelere hareket edildiğini görmek mümkündür. " Avukatlık onuruna, düzen ve gelenekleri ile meslek kurallarına uymayan eylem ve davranışlarda bulunanlarla, mesleki çalışmalarda görevlerini yapmayan veya görevinin gerektirdiği dürüstlüğü uygun şekilde davranmayanlar hakkında bu kanunda yazılı disiplin cezaları uygulanır. (Av. K m 134)

Avukatlık Kanunundan seçtiğimiz söz konusu maddeler ayrı bölümlerde olmasına karşın, genel özen ve doğruluk ilkesinin yasanın geneline yansıtıldığı ve avukatlık mesleğinin genel etiğini oluşturduğu görmekteyiz.

Uygulamada, özen borcunun ihlali eylemleriyle daha çok karşılaşmaktadır. Avukatlar, vekalet görevini yaparken gösterecekleri özenin derecesi, sözleşmede daha farklı bir özen gösterilmesi gerektirmedikçe " objektif özen yükümlülüğü" olarak kabul görmektedir. Objektif özen yükümlülüğü değerlendirilirken, avukatlık mesleğini yapan ortalama düzeyde her avukatın dikkat, bilgi ve çabası göz önünde bulundurulmalıdır. Uygulamada, avukatların mesleğin gerekli bilgilerini ve usullerini bilmemelerinin sorumluluğa yol açtığı kabul edilmektedir. Avukatın davayı müracaata bırakması, zamanında açmayarak zaman aşımına uğratılması, reddedileceğini

bilmesi gerektiği halde gereksiz vergi itirazı dilekçesi vererek müvekkilinin fazla ve cezalı vergi vermesine yol açması, temyiz süresi geçtikten sonra temyiz etmesi ya da hiç temyiz etmemesi gibi davranışlar genel özen borcuna aykırı davranışlardır.

Yazıya başlarken, bazı mesleklerin doğruluk karinesinden yararlandığını belirtmiştik; ancak, mesleğe duyulan güven tek başına yeterli değildir. Meslek pratiği görevin; bilgiye dayalı, dürüst ve sadakatle yapılmasını gerektirmektedir. Bilginin yolu, yaşamı alabildiğince öğrenmeye çalışmak, öğrenirken kafamızdaki kuşkuları cesaretle ortaya koyabilmek, duyguyla değil akılla sonuca gidebilmekten geçmektedir. Toplumsal ilişkilerimizin tamamı, mesleki çalışmalarımızın içinde yorumlanmalıdır; sadece günlük, mesleki teknik ve usullerle yetinmek, mesleği eksik bırakmaktır; çünkü hukukçu Sosyal konuların yüksek mühendisi olarak tanımlanır.

İlk günden beri avukatlık mesleğinin temel dayanağı, kişiliği zenginleştiren insani değerler olup ticari itibar değildir. Avukatlık, sonuçta servet bırakan değil, onurlu bir biçimde geçinmeyi sağlayan bir meslektir. Avukatlar, üstlendikleri davalarda cesur olmalı hiçbir baskıya boyun eğmemelidir. Burryer, " Mahkemeye iki şey sunuyorum; hakikati ve başımı. Birincisini dinledikten sonra ikincisi hakkında dilediğinize karar verebilirsiniz." demiştir.

Mesleğe duyulan güven ve itibar, hukukçuların adalet peşinde koşmaları ile mümkündür. Adalet, toplumsal duygu, merhamet ya da nefret değildir, adalet peşin hüküm değildir, araştırıp doğruyu bulmaya çalışmak ve adil olmaktır.

Adalet siyaseti karıştırmak çok tehlikelidir. Adalet saftır; avukat bunun arayışı içerisinde olmalıdır. Adalet aykırı her şeyi deşifre etmesini bilmelidir. Adalet, yabancı hiçbir şeyi kabul etmez, derhal bozulur. Hukukçu adaletin olduğu yerde apak ve ortadadır. Hukuk; aldatma, kandırma aracı yapılmamalıdır. Böyle durumlarda insanın gücü kırılır, umudu kalmaz; şiddet, kin, nefret ve yıkıcılık başlar. Hukukun üstünlüğünün olmadığı yerde, adaletten söz edilemez; adaletin olmadığı yerde de avukatlık mesleğinden söz edilemez.

Bu itibarla avukatlar, her hangi bir mesleğin mensupları olmayıp, hak ve adalet, doruluk, ahlak, hakkaniyet kavramları ile insan haklarının yerleşmesi mücadelesinin görevini üstlenmiş bulunan, bu kavramları kendi yaşam pratiğiyle içselleştirmiş ve içselleştirmek zorunda olan bir mesleğin mensuplarıdır. Avukatlar, bu kavramlarla donanmadıkça ve bu değerleri içselleştirmedikçe; savunma mesleği tarihsel misyonundan uzaklaşacaktır.

Cihan İPEK/LL.M. Avukat

Kasten bir kişinin yüzüne sigara dumanı üflemek, vücut dokunulmazlığına karşı bir suç mudur ?

5237 sayılı Türk Ceza Kanunun Kasten yaralama başlıklı 86. Maddesi: “Kasten başkasının vücuduna acı verme veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olma” fiilini suç saymış ve bu fiili işleyen kişinin bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılması gerektiğini hükme bağlamıştır.

Bilindiği üzere sigara dumanının insan sağlığına zarar verdiği, mukozayı tahriş ettiği bilimsel olarak kanıtlanmıştır. Buna göre bir kişinin yüzüne kasten sigara dumanı üflemek fiili, yukarıda anılan TCK 86. Maddesinde belirtilen “vücut dokunulmazlığına acı veren veya sağlığı bozan” bir saldırı olarak kabul edilebilir mi?

Türkiye’de hukukçuların ve hakimlerin bu soruya nasıl bir yanıt vereceklerini tahmin etmem mümkün olmakla birlikte içtihatlardaki cevabını bilmiyorum. Çünkü böyle bir vaka hakkında Türkiye mahkemelerince verilmiş bir kararı henüz okumadım.

Ancak Almanya’da Erfurt Asliye Ceza Mahkemesi 18.09.2013 tarihli bir kararında, kişinin yüzüne sigara dumanı üflemenin, “vücut dokunulmazlığına saldırı” yani müessir fiil olduğuna karar verdi.

Olay şudur: 25 yaşındaki bir bayan öğrenci Erfurt şehrinde bir diskotekte, sigara yasağı işareti olmasına rağmen, diskotekte sürekli sigara içen 30 yaşlarında bir adamı defalarca ikaz edip, ona sigara yasağı tabelasını hatırlatmış ve sonra da dans etmek üzere piste çıkmıştır. Bu ikazdan dolayı bayan öğrenciye öfkelenen adam, inadına bir sigara daha yakarak, agresif bir tarzda bayanın üzerine yürüyerek içine çektiği sigara dumanını kasten direk olarak bayanın yüzüne üfürüp tahrik edici bir tonla: “Şimdi ne yapacaksın?” diye sormuş.

Bayan da bu hareket üzerine eline geçirdiği ağır cam kül tablasını adamın kafasına indirmiştir. Daha sonra adam da kadının boğazını sıkmıştır.

Kafasından ağır yaralanan ve başında bir şişkinlik oluşan adam, bayan öğrencinin “basit tıbbi müdahaleyle giderilemeyecek şekilde silah niteliğindeki bir cisimle kendisini ağır yaraladığı” iddiasıyla kendisinden şikayetçi olmuş ve bayan öğrencinin aleyhine dava açılmıştır.

İki taraf da mahkeme huzurunda olayı olduğu gibi kabul etmişler ve müşteki diskotekte sigara içmenin yasadığı olduğunu bildiğini, ancak bayanın tepkisinin oldukça abartılı olduğunu ileri sürmüştür.

İddia makamı meşru müdafaa hükümleri nedeniyle bayanın beraatine karar verilmesini mütalaa etmiştir.

Mahkeme meşru müdafaa nedeniyle vermiş olduğu beraat kararının gerekçesinde; daha ileri giderek, müştekinin sanığın yüzüne sigara dumanı üflemekle, ona karşı bir müessir fiil işlediğini yani bayanın “vücut dokunulmazlığına acı veren ve sağlığını bozan” bir fiille maruz kaldığını, müştekinin aynı zamanda suç olan eylemi sırasında gereğinden fazla sanık bayana yaklaştığını, “Tükürük partükülleri ile karışan sigara dumanını” direk olarak sanığın yüzüne üflemekle, sanığın mukozasını tahriş ettiğini, dolayısıyla müştekinin sanığın yüzüne karşı sigara dumanı üfleme eyleminin kasten yaralama suçunu oluşturduğunu belirtmiştir.

Sanık bayan müştekiden ayrıca şikayetçi olmamıştır.

Stj. Av. Esmâ DAĞTAN

İşkence görmeme hakkı / ışkence yasağı

‘Acı, masuma da yalan söyler. Bundan ötürü yargıcın masum olarak öldürmemek için tehdit ettirdiği insanı, hem masum hem de işkence görmüş olarak öldürttüğü olur. Binlerce insan işlemedikleri suçları yüklenip başlarını vermişlerdir.’

16. Yy ın sonlarında Montaigne’nin ‘Denemeler’ adlı eserinde yazdığı bu sözler ; bedene, ruha, zihne istenilen biçimi vermek için bir baskı bir eziyet olan işkencenin gerçek rolünü ve insan onuruyla bağdaşmayan, insanı aşağılayan, insanın insan olma değerini elinden alan, insanın doğuştan sahip olduğu temel hak ve özgürlükleri zedeleyen yönünü açığa vurmada bir pencere niteliğindedir.

Şeref, insanın toplumda uyandırdığı izlenim, intiba, saygınlık olup, zamanla değişebilen göreceli bir kavram olmasına rağmen; onur ise insanın insan olarak doğmasından, insan olmasından kaynaklanan ve hiçbir şekilde elinden alınamayan, dokunulamayan, vazgeçilemeyen bir nevi mütemim cüz’üdür.

Mademki insan, benliğinden ayrılamayan bir onura sahiptir, madem ki insan, insan olduğu insan doğduğu için onuruyla bütünleşen hak ve özgürlüklere sahiptir; öyleyse **temel hak ve hürriyetleri koruma amacı ile doğan hukukun en asli, en temel görevi, insanı insan gibi- onurlu bir varlık olarak yaşatmak, bunun için de temel hak ve hürriyetleri hem lafzen hem de ruhen korumaktır.**

Hukuk, lafzının gereklerini zamanla en görkem-

li şekilde yerine getirmeye çalışmasına rağmen; insan onuruyla bağdaşmayan ve insanlık ayıbı niteliğindeki işkenceye göz yumarak ruhunun gereklerini yerine getiremeyip tarih boyunca sınıfta kalmıştır; ama ruh ölmediği için **temennimiz hukukun lafzına uygun bir ruha bürünmesidir.** Şimdi hukukun insan onuruyla yani işkence ile ilgili lafzi düzenlemelerine değinerek işkencenin, hukukun lafz ve ruhu arasındaki çelişkilerine değineceğim.

Farsça, işkance veya şikance ‘eziyet, işkence, cilt presi’ sözcüğünden alıntı olan işkence kelimesi, yine Farsça sözcük şikastan, şikan ‘kırmak, ezmek, eziyet etmek’ fiilinden türetilmiştir ¹. Kelime anlamından da anlaşılacağı üzere bedene, ruha, zihne istenilen biçimi vermek için bir baskı olan işkencenin en geniş tanımına da ‘İşkenceye ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamele ve C ezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’ nin 1. Maddesinde yer verilmiş olup, benzer şekilde birçok uluslararası düzenlemelerde ve TCK’nin 94. Maddesinde de işkence tanımına yer verilmiştir. TCK’nin 94/1’e göre işkence ‘Bir kişiye karşı insan onuruyla bağdaşmayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, algılama veya irade yeteneğinin etkilenmesine, aşağılanmasına yol açacak davranışlar’dır.

Temel hak ve özgürlüklerin ihlali niteliğindeki işkenceye, temel hak ve özgürlükler bağlamında da birçok defa yer verilmiştir. Anayasanın, başlangıç kısmında ‘Temel hak ve hürriyetlere doğuştan sahip

olunduğu, 12. maddesinde 'Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir', 19. maddesinde 'Herkes, kişi hürriyeti ve güvenliğine sahiptir' denilmiştir. Aynı şekilde TCK'nin 1. maddesinde belirtildiği üzere Ceza Kanununun Amacı'nın 'Kişi hak ve özgürlüklerini... korumak' olduğu, AİHS'nin 1. maddesinde 'İnsan Haklarına Saygı Yükümlülüğü' ve 5. Maddesinde 'Özgürlük ve Güvenlik Hakkı' üzerinde durulmuş olup, benzer birçok uluslararası düzenlemelerde de işkence görmemenin bir hak olduğuna dolaylı gibi görülse de aslında doğrudan yer verilmiştir.

Çünkü 'İşkence Görmeme Hakkı' en temel hak ve özgürlük olan 'Yaşama Hakkı'nın (AİHS.m.2) mütemmim cüz'ü sayabileceğimiz bir temel hak ve özgürlüktür. Doğaldır ki Anayasa, TCK ve AİHS ile ilgili yukarıda değindiğimiz temel hak, özgürlük ve güvenlik ile ilgili maddeler işkence görmeme hakkını koruyucu ve kişi güvenliğini sağlayıcı maddelerdir.

İşkenceyi lafzi olarak doğrudan yasaklayan hukuki düzenlemelere gelecek olursak:

Anayasa'nın 17. maddesinin 3. fıkrasında 'Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz' denilmek suretiyle emredici bir hükümle işkencenin yasak olduğunu, TCK'nin 94. maddesinde işkencenin yasaklanmış olduğu, CMK'nın da 'İfade Alma ve Sorguda Yasak Usuller' başlıklı 148. maddesinin 1. fıkrasında 'Şüpheli ve sanığın beyanı özgür iradesine dayanmalıdır. Bunu engelleyici nitelikte kötü davranma, işkence ilaç verme, yorma, aldatma, cebir veya tehditte bulunma, bazı araçlar kullanma gibi bedensel veya ruhsal müdahaleler yapılamaz.' denilmiş, ayrıca AİHS'nin 3. maddesinde 'Hiçkimse, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tabi tutulamaz' ve benzeri uluslararası düzenlemelerle birlikte 'İşkenceye ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamele ve Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nde de işkencenin yasak olduğuna mutlak emredici hükümlerle genişçe yer verilmiştir.

Lafzi açıdan, hukukun doğmasının gereği olarak; işkencenin yasak olduğu, işkence görmemenin bir hak olduğu yukarıda değindiğimiz gibi çeşitli hukuksal düzenlemelerle dile getirilmiştir. Bununla birlikte hukuk sadece lafzdan meydana gelmemiştir ve hukuk lafzdan da öte ruhu barındıran ve bu ruha-adaletin ruhuna, özüne dayandırılması gereken adaletin tecelli ettiği ve her ne olursa olsun tecelli etmesi gerektiği, toplumun temel taşı niteliğindeki bir müessesidir. Doğal olarak bu ruhun topluma yayılması, çalkantısız ve özsel bir biçimde kendi ruhunu doyurabilmesi ve bu doyumla insanların adaletle olan inancını pekiştirebilmesi için, hukuk kendi ilkeleriyle de uyum içinde olmalıdır.

Bu ilkelerin başında '**Masumiyet Karinesi**' gelmektedir. '**Suçluluğu Hükmen Sabit Oluncaya Kadar Kimse, Suçlu Sayılamaz.**' (Any.m.38/4, 15/2), '**Bir suç ile itham edilen herkes, suçluluğu yasal olarak sabit oluncaya kadar suçsuz sayılır.**' (AİHS.m.6/2) şeklinde belirtilen ilkeye göre tedbir niteliğinde olması gereken tutuklama ile kişilerin, hükmen sabit olmayan bir suç isnadına dayanılarak, henüz suç şüphesi altında olmalarına ve 'Şüpheden Sanık Yararlanır İlkesi (In Dubio Pro Reo)' ne rağmen özgür iradeleri sakatlanıp işkence edilerek ikrara zorlanmaları, hukukun temel ilkeleriyle bağdaşmaz. '**Beraat için suçsuzluğun sabit olması gerekmez, suçluluğun sabit olmaması yeterlidir, çünkü bir suçlunun cezasız kalması bir masumun cezalandırılmasına tercih edilmektedir**'²¹ sözü ve Beccaria'nın 'Suçlar ve Cezalar' adlı eserinde dile getirdiği gibi '**Kişinin suçlu olup olmadığına yargıç karar verecekken, bu karardan önce onu cezalandırmak zorbalıktır. Suç varsa kanunda gösterilen ceza tatbik edilecektir, peki suç yoksa bir masumu işkence ile cezalandırmak kimin hakkı olabilir?**'

Diğer bir ilke '**Hukuka Aykırı Olarak Elde Edilen Delilin, Delil Olarak Değerlendirilemeyeceği**' ilkesi (Any.m.38/7, CMK.m.148/1, 206/2, 217/2, 230/1/b...). Bu ilkeye göre hukuka aykırı bir yöntem olan işkence ile suç şüphesi altındaki kişilerin özgür iradesini sakatlayıp ikrarını sağlamak durumunda

bu ikrar delil olarak değerlendirilemez. Ayrıca Ceza Muhakemesi Hukuku'nda maddi gerçeğin araştırılmasının bir gereği olarak hiçbir delil %100 delil olarak kabul edilemez ve ikrar da tek başına kesin delil olarak kullanılamaz. *Ceza Muhakemesinde, delil olarak ileri sürülen hususların delil olma değerini yargıç serbestçe tayin eder (CMK.m.217/1). Bu alanda imtazlı delil kabul edilmemiştir. Bir zamanlar 'Delillerin Kraliçesi' olarak nitelendirilen ikrar bir süredir bu özelliğini kaybetmiştir*³. sözünde de denildiği üzere ikrar artık delillerin kraliçesi *değildir*.

İkrar ve işkence ile ilgili söylenmesi gereken şeylerden biri de işkencenin sadece fiziksel, bedensel acı olarak algılanmaması gerektiği, ve ruhsal baskılarla elde edilen ikrarın da delil olarak değerlendirilemeyeceği. Günümüzde genellikle ABD'nin, *'temiz işkence, hafif işkence, geliştirilmiş sorgulama teknikleri'* gibi süslenmiş kavramlarla adlandırdığı psikolojik işkenceler uygulanmaktadır. Suç şüphesi altındaki kişiler aşırı soğuk, aşırı sıcak ya da gürültülü ortamlarda bırakılmakta, uykusuz bırakılmakta, zaman, mekan kavramlarından yoksun bırakılmakta, kişilerin en zaruri ihtiyaçları bile karşılanmayarak görevlilere muhtaç duruma sokulmakta ve ailelerine zarar verileceği, kendilerinin idam edileceği şeklinde korku, tehdit, baskılarla bilinçleri bulanırılarak ikrarları sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu şekilde elde edilen ikrarlar, suçu kabullenmeler de delil olarak kullanılamaz ve değerlendirilemez.

İdam cezası alma korkusu altında kişilere baskı yapmak da işkence olduğundan, bu konuda bir AİHM'nin kararına değinmek konumuz açısından yararlı olacaktır. Bozano/Fransa Davası'nda, gıyabi yargılama sonucu İtalya'da birçok suçtan mah-

kum olan Bozano'yu, Fransa'nın İsviçre'ye sınır dışı ederek İsviçre'nin İtalya'ya iadeyi sağlamasında AİHS'nin 5. maddesiyle korunan güvenlik hakkının bu keyfi davranışla Fransa tarafından ihlal edildiğine karar vermiştir. Gereğesinde *'Bir Sözleşmeciler Devleti, kaçak bir şahsı, işlemiş olduğu iddia edilen suç ne kadar ağır olursa olsun, işkence görme tehlikesinin bulunduğu dair ciddi bir ihtimal olduğuna inanılan başka bir Devlete bile bile iade etmesi, AİHS'nin temelinde yatan değerlerle ve AİHS'nin Dibacesinde yer alan 'siyasal gelenekler, idealler, özgürlüklere saygı ve hukukun üstünlüğü konularında ortak bir miras' ifadesiyle bağdaşmaz'*⁴. denilmiştir.

Sonuç olarak; gerek ulusal gerek uluslar arası alanda hukuksal yani lafzen birçok kanuni düzenleme olmasına rağmen hukukunun ruhuna, ilkelerine uyulmadığı için lafza da itibar edilmediği görülmektedir. Bu durumda işkence edenler teknolojinin imkanlarından yararlanılıp daha sıkı denetlenilerek (CMK.m.134,134), işkence edenler için daha ağır yaptırımlar getirilerek, ve adaletin tecellisi için adalet ruhunu kendi benliklerinde daha fazla hissetmeleri hem toplumca hem kendi vicdanları ile sağlanarak, bu insanlık ayıbına son verilebileceği kanaatindeyim. Öğretilen değerler kolayca çığnenebilir değerler olduğu için, belki de öğrenip **de , ruhumuzla** - tüm benliğimizle hissetmediğimiz hukuk inancı , bizim adaletin tecellisine olan inançsızlığımızı körüklemektedir ve inanmadığımız bir şeyin gerçekleşme ihtimalinin düşüklüğünü göz önüne alırsak, yapmamız gereken **SAVAŞSIZ, İŞKENCESİZ BİR HAYAT VE TEMELLİ BİR BARIŞ ADINA RUHUMUZU ADALET İNANCIYLA DOYURMAK VE BU İNANÇLA ADALETİN TECELLİSİNİ SAĞLAMAK...**

KAYNAKÇA

¹ <http://www.wikipedia.org.tr>.

² Toroslu-Feyzioğlu, 'Ceza Muhakemesi Hukuku', Savaş Yayınevi, Ankara Ocak 2012, s.174. s. 176.

³ Toroslu-Feyzioğlu, 'Ceza Muhakemesi Hukuku', Savaş Yayınevi, Ankara Ocak 2012, s.171.

⁴ Bilir Faruk, 'Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Yargılama Yetkisi', Adalet Yayınevi, Ankara 2011, s.24,25.

Av. Mehmet AKBAŞ

Adil yargılanma hakkı çerçevesinde müdafii tayini

Adil bir yargılama sürecinin temel prensibi olarak, müdafa hakkı, bir suç isnadı ile karşı karşıya kalan kişinin, müdafaasını hazırlamak için gerekli zaman ve kolaylıklara sahip olma hakkı olarak İHAS'nin 6. maddesindeki düzenleme ile güvence altına alınmıştır (İHAS m. 6,3/b). Bunun yanında, kendi kendini savunmak veya kendi seçeceği bir müdafinin yardımından yararlanmak ve eğer müdafii tutmak için mali olanaklardan yoksun bulunuyorsa ve adaletin selameti gerektiriyorsa, mahkemece görevlendirilecek bir müdafinin yardımından ücretsiz yararlanabilme hakkı da, yine sözleşmenin aynı maddesi ile güvence altına alınmıştır. (İHAS m. 6,3/c)

Champbell ve Fell İngiltereye karşı davasında İHAM, cezaevinde çıkan olaylar nedeniyle yapılan soruşturma kapsamında yargılanan hükümlülerin, müdafileriyle görüşme yapmak istemesine karşın cezaevi yönetiminin müdafii ile hükümlülerin görüşmelerine izin vermemesini, hukuksal yardım ve temsilin gerçekleşmemesi sebebiyle İHAS madde 6/3 (b) ve (c) bentlerinin ve dolayısıyla hükümlülerin adil yargılanma haklarının ihlali olarak nitelendirilmiştir .

İHAM kararları ve uygulaması incelendiğinde, ücretsiz müdafiden yararlanma hakkının belli koşullar ile sınırlandığı görülmektedir. Sanığın mali olanaklardan yoksun olduğu hallerde ve adaletin selameti açısından gerekli ise sanığın müdafiden yararlanma hakkının gereğinin yapılacağı sıkça vurgulanmıştır. Bu bağlamda sanığın bu haktan yararlanması için, sanık tarafından tayin edilmiş (seçilmiş) bir müdafii olmamalıdır, sanık bir müdafii tutabilecek maddi olanaklardan

yoksun olmalıdır ve son olarak da adaletin selameti açısından, sanığın bir müdafinin hukuki yardımından yararlandırılması gerekli olmalıdır.

Benham İngiltere'ye karşı Davasında, yapılacak yargılama sonucunda sanığın özgürlüğünden yoksun kılınması söz konusu ise, adaletin selameti açısından prensip olarak ücret ödemedi bir müdafinin hukuki yardımından yararlanma hakkının kullanılması gerektiği hususu İHAM tarafından vurgulanmıştır. Yine aynı gerekçe ile Perks ve Diğerleri İngiltere'ye karşı davasında, İHAM, sanığın üzerine atılı suçun hukuk tekniği açısından kendisinin üstesinden gelemeyeceği özellikler taşıması ve yargılama sonucunda ağır cezalar verilme olasılığının bulunması durumunda, sanığın savunmasının müdafii eliyle yürütülmesini adaletin doğruluğu ve adil bir yargılama açısından zorunlu kılmakta olduğuna karar vermiştir .

Müdafii tayininin tek başına, adil bir yargılama için yeterli olup olmadığı hususu, Artico İtalya'ya karşı davasında tartışılmıştır, mahkeme, kararında, müdafii tayini ile devletin sorumluluğunun bitmeyeceğini, AİHS'nin hakları kuramsal veya hayali değil, uygulanabilir ve etkin tarzda güvence altına almayı amaçladığını, müdafii tayininin kendi başına etkili bir yardım olmadığını, zira adli yardım amaçlarıyla tayin edilen müdafinin vefat edebileceğini, uzunca bir dönem boyunca görevini yapmasına engel durumların çıkabileceğini veya bu görevleri yapmaktan kaçınabileceğini, bu durumdan haberdar oldukları takdirde, yetkili mercilerin, tayin edilen müdafinin görevini yapmağa zorlanması ve/ya yenisini tayin etmesi, gerektiğine

karar vermiştir. Görülmektedir ki, İHAS'nin 6.maddesi uygulaması ile adil bir yargılama ve adaletin selameti açısından müdafî ile müdafaâ temini konusunda sözleşmeye taraf devletlere objektif bir sorumluluk yüklenmiştir. Bu sorumluluk çerçevesinde, müdafî tayini ile devletin sorumluluğu bitmemekte, müdafî ile müdafaanın devamı için devletin gerekli müdahaleyi yapma, gözetme ve gerektiğinde başkaca bir müdafîyi tayin zorunluluğu da tesis edilmektedir.

Sanığın maddi durumunun, müdafî tayininde belirleyici bir husus olup olmadığı da tartışmalıdır. Sanığın maddi durumunun müdafî tayinine yeterli olduğu durumlarda bile, adaletin selameti açısından, koşulların gerçekleşmesi halinde müdafî talebi makul görülebilmektedir. Bu nedenle, sanığın olanaklarının yetersizliği, sadece yoksulluk olarak algılanmamalıdır. Örneğin, sanığın müdafî tayin gücü varsa ancak bu ücreti ödemesi sosyal yaşam standardını bozacak ve önemli derecede geriletecek ise bu durumda da sanığın ekonomik olarak yetersiz olduğundan bahsedilebilmektedir. Diğer bir durumda, şüphelinin veya sanığın içinde bulunduğu durumda müdafiine veya bir başkaca müdafiye ulaşabilmesi hususunda fiili imkânsızlıklar söz konusu olması durumunda müdafî tayini makul görülebilmektedir.

Sanığın hazır olmadığı veya olamadığı duruşmalara ilişkin olarak da İHAM uygulamayı bir adım öteye taşımıştır. Lala Hollanda'ya karşı davasında, İHAM, geçerli bir özrü olmasa dahi duruşmaya gelmeyen

sanığın bir müdafî aracılığıyla müdafaâ yapmaktan yoksun bırakılamayacağına karar vermiştir. Mahkeme yine, Poitrimol Fransa'ya karşı davasında, adil ve hakkaniyete uygun bir ceza yargılamasının temini için için sanığın duruşmalarda hazır bulunmasının asli bir önem taşıdığını vurgu yapmış, ancak kararın devamında, sanık gerek ilk derece, gerek temyiz aşamasında hazır bulunamayacağını ve müdafî ile temsil edilmek istediğini belirtmesine karşın, duruşmada bulunmamasının, müdafî ile temsil olanağını ortadan kaldırmadığını, yargılama sisteminin adil olması için sanığın hem ilk derece mahkemesinde, hem de temyiz aşamasında yeterli biçimde müdafaasının gerektiğini, duruşmada mazeretli olması veya hazır bulunmaması durumunda dahi kendisini AİHS'6/3.b.c ye göre müdafî ile temsil hakkının bulunduğunu karara bağlamıştır.

Ceza yargılamasında maddi gerçeğin araştırılıp ortaya çıkarılması için, yargılamanın "olmazsa olmaz" unsuru olan müdafaanın, sanık yanında bir müdafiinin hukuki yardımıyla yürütülmesi de adaletin selameti ve adil yargılanma hakkı için vazgeçilmez bir unsurdur. Adil yargılanma hakkı açısından sanığın, müdafaası için müdafî tayini konusu, İHAM uygulaması açısından pek çok kararda ısrarla vurgulanmıştır. Mahkeme, adaletin doğruluğu ve adil bir yargılama için adaletin selameti gerektiriyorsa müdafî ile müdafaayı ön plana çıkararak uygulamasını genişletme yönünde istikrarlı ve ısrarcı bir tutum sergilemektedir.

1Champbell ve Fell vs İngiltere Davası, 1984 <http://www.echr.coe.int> (hudoc documents)

2 İnceoğlu Sibel, Avrupa İnsan Hakları mahkemesi Kararlarında Adil yargılanma hakkı, İstanbul,2002, s.318.

3Benham vs İngiltere Davası,1996, <http://www.echr.coe.int> (hudoc documents)

4Perks ve Diğerleri vs İngiltere Davası, 1999, <http://www.echr.coe.int> (hudoc documents)

5 Artico vs. İtalya Davası , 1980, <http://www.echr.coe.int> (hudoc documents)

6Lala vs Hollanda Davası,1994, <http://www.echr.coe.int> (hudoc documents)

7Poitrimol vs Fransa 1993, <http://www.echr.coe.int> (hudoc documents)

Avukatlık Kanunu'nda bir adaletsizliğe son verildi Anayasa Mahkemesi Kararı

Esas Sayısı: 2012/116

Karar Sayısı: 2013/32

Karar Günü: 28.2.2013

İTİRAZIN KONUSU : 19.3.1969 günlü, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 5. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi-nin Anayasa'nın 5., 13. ve 48. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

Baro tarafından verilen avukatlık mesleğine kabul kararı hakkında, Türkiye Barolar Birliği'nce verilen uygun bulma kararının, ilgilinin yasa dışı silahlı terör örgütüne üye olmak suçundan aldığı cezanın çevresince bilindiği gerekçesiyle, Adalet Bakanlığınca iptali istemiyle açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanaatine varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"Davacı ADALET BAKANLIĞI tarafından, M.O'un Baro Levhasına yazılmasına dair Baro Yönetim Kurulu kararının onaylanmasına ilişkin Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu kararında ısrar edilmesine ilişkin 3.2.2012 tarih ve 31785-2 sayılı işlemin; ilgilinin "Yasadışı silahlı terör örgütü üyesi olmak" suçundan dolayı mahkum olması sebebiyle durumunun 1136 sayılı Kanunun 5/1-c maddesi kapsamında (avukatlık mesleğine yaraşmayacak tutum ve davranışları çevresince bilinmiş olmak) değerlendirilmesi gerektiği, eylemin niteliği dikkate alındığında hukukun üstünlüğü ve insan haklarını korumakla görevli avukatlık mesleğinin ilke ve amaçlarıyla bağdaşmadığı, daha önceden ilgili hakkında baroya yazılmama yönünde alınmış bir karar bulunduğu, hukuki durumda bir değişiklik olmadığı, işlemin hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istemiyle BARO BAŞKANLIĞI ve TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ'ne karşı dava açılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Haşim KILIÇ, Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN, Muammer TOPAL ve Zühtü ARSLAN'ın katılımlarıyla 1.11.2012 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Davut BÜLBÜL tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, avukatlık mesleğine kabule engel haller arasında sayılan itiraz konusu kuralın, belirsiz olduğu, yoruma açık ve çalışma hürriyetini keyfi olarak sınırlandırdığı belirtilerek, kuralın Anayasa'nın 5., 13. ve 48. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesi uyarınca itiraz konusu kural, Anayasa'nın 2. maddesi yönünden incelenmiştir.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 5. maddesinde, avukatlık mesleğine kabul isteminin reddolunacağı hâller düzenlenmiştir. İtiraz konusu kuralda ise avukatlık mesleğine yaraşmayacak tutum ve davranışların ilgilinin çevresince bilinmiş olunması durumunda, avukatlık mesleğine kabul isteminin reddolunacağı belirtilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuk güvenliğini sağlayan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Hukuki güvenlik ile belirlilik ilkeleri, hukuk devletinin önkoşullarındandır. Kişilerin hukuki güvenliğini sağlamayı amaçlayan hukuki güvenlik ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar. Belirlilik ilkesi ise yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuyla yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olmasını, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesini ifade etmektedir. Bu bakımdan, kanunun metni, bireylerin, gerektiğinde hukuki yardım almak suretiyle, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını belli bir açıklık ve kesinlikte öngörebilmelerine imkân verecek düzeyde olmalıdır. Dolayısıyla, uygulanması öncesinde kanunun, muhtemel etki ve sonuçlarının yeterli derecede öngörülebilir olması gereklidir.

İtiraz konusu kuralda, adayın avukatlık mesleğine yaraşmayacak tutum ve davranışlarının çevresince bilinmesi durumunun avukatlık mesleğine giriş engeli olacağını hükme bağlamaktadır. Kuralda yer alan "avukatlık mesleğine yaraşmayacak tutum ve davranışlar" ile söz konusu tutum ve davranışların "çevresince bilinmesi" kavramlarının muğlak ve objektiflikten uzak olduğu açıktır. Kuralda, adayların hangi tutum ve davranışlarının avukatlık ile bağdaşmayacağına ve bunların çevre bilinmesinin ne demek olduğu belirtilmemiştir. Bu nedenle avukat adaylarının mesleğe kabulünde barolara sınırları belli olmayan geniş bir takdir yetkisi verilmektedir. Dolayısıyla, mesleğe kabul edilmeme sonucunu doğuran nedenlerin tespiti noktasında barolara geniş bir takdir yetkisi tanıyan itiraz konusu kural, avukat adayları için öngörülebilir olmadığı gibi baroların keyfi yorum ve uygulamalarına karşı da yeterince koruma sağlayacak nitelikte olmadığından hukuki güvenlik ve belirlilik ilkelerine aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı görülerek iptal edilmesi nedeniyle ayrıca Anayasa'nın 5., 13. ve 48. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

VI- SONUÇ

19.3.1969 günlü, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 5. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, 28.2.2013 gününde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

Uzun tutukluluk süresinde eşitsizliğe son verildi Anayasa Mahkemesi Kararı

Resmi Gazete: 02.08.2013

J- Kanun'un 75. Maddesiyle 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun Başlığı İle Birlikte Değiştirilen 10. Maddesinin İncelenmesi

a- Maddenin Beşinci Fıkrası

aa- Anlam ve Kapsam

Dava konusu kuralda, 3713 sayılı Kanun'un 10. maddesiyle görevli ağır ceza mahkemelerinin görev alanına giren bazı suçlarda uygulanacak azami tutuklama süresi düzenlenmektedir.

Anayasa'nın 19. maddesinde kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkını sınırlayan bir tedbir olarak tutuklama kurumuna, bu kurumun uygulanma koşullarına ve sebeplerine yer verilmiş, ancak tutuklama yönünden uygulanması gereken somut bir azami süre belirlenmemiştir. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 102. maddesinde, azami tutuklama süreleri düzenlenmiş, böylece tutuklama süresine yasal düzeyde bir üst sınır getirilmiştir.

5271 sayılı Kanun'un 102. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, "Ağır ceza mahkemesinin görevine girmeyen işlerde tutukluluk süresi en çok bir yıldır. Ancak bu süre, zorunlu hallerde gerekçeleri gösterilerek altı ay daha uzatılabilir." denilmek suretiyle ağır ceza mahkemesinin görevine girmeyen işlerde tutukluluk süresinin en çok bir yıl altı ay olarak uygulanacağı belirtilmiş; (2) numaralı fıkrasında ise "Ağır ceza mahkemesinin görevine giren işlerde, tutukluluk süresi en çok iki yıldır. Bu süre, zorunlu hallerde, gerekçesi gösterilerek uzatılabilir; uzatma süresi toplam üç yılı geçemez" denilmek suretiyle ağır ceza mahkemesinin görevine giren işlerde bu sürenin en fazla beş yıl olarak uygulanacağı kuralına yer verilmiştir.

Dava konusu 10. maddenin beşinci fıkrasında ise genel hüküm niteliği bulunan 5271 sayılı Kanun'un 102. maddesine bir istisna getirilmiş ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun İkinci Kitap Dördüncü Kısımın Dört, Beş, Altı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan, devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine, milli savunmaya ve devletin sırlarına karşı işlenen ve Kanun'un 305., 318., 319., 323., 324., 325. ve 332. maddeler hariç olmak üzere 302. maddesi ile 339. maddesi arasında yer alan suçlarda, 5271 sayılı Kanun'da öngörülen tutuklama sürelerinin iki kat olarak uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Buna göre ağır cezalı suçlarda beş yıl olan azami tutukluluk süresi, dava konusu kuralda sayılan suçlar yönünden on yıl olarak uygulanacaktır.

ab- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Dava dilekçesinde, dava konusu kuralın sanıkların temel hak ve özgürlüklerini Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olarak sınırlandığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2. ve 13. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

6216 sayılı Kanun'un 43. maddesine göre, iptali istenen kural ilgisi nedeniyle, Anayasa'nın 19. maddesi yönünden de incelenmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın 19. maddesinin birinci fıkrasında herkesin kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkına sahip olduğu ilke olarak belirtildikten sonra, ikinci ve üçüncü fıkralarında şekil ve şartları kanunda gösterilmek kaydıyla kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakılabileceği durumlar sınırlı olarak sayılmıştır. Dolayısıyla kişilerin özgürlük ve güvenlik hakkının sınırlandırılması, ancak Anayasa'nın anılan maddesi kapsamında belirlenen durumlardan herhangi birinin varlığı hâlinde söz konusu olabilir.

Maddenin üçüncü fıkrasında kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakılabileceği durumlar arasında, kişilerin mahkeme kararına dayalı olarak tutuklanması da sayılmış, böylece tutuklama tedbirine özgürlük ve güvenlik hakkını sınırlandırabilen bir istisna niteliği tanınmıştır. Aynı fıkrada bu tedbire hangi koşullarda ve hangi sebeplerle başvurulabileceği de açıklanmıştır. Buna göre, tutuklama ancak suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişinin kaçmasının veya delilleri karartmasının önlenmesi veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunda gösterilen diğer sebeplerin gerçekleşmesi hâlinde hâkim kararıyla uygulanabilecektir.

Öte yandan, özgürlük ve güvenlik hakkının sınırlandırılabilmesi için Anayasa'nın 19. maddesinde belirtilen koşulların yanı sıra temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması rejimini belirleyen Anayasa'nın 13. maddesine de uyulması gerekmektedir. Anayasa'nın 13. maddesi uyarınca kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı, Anayasa'nın 19. maddesinde belirtilen nedenlere bağlı olarak, kanunla ve demokratik bir toplumda gerekli olduğu ölçüde sınırlandırılabilir. Ancak getirilen bu sınırlamalar hakkın özüne dokunamayacağı gibi, Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine de aykırı olamaz.

Ölçülülük ilkesi, amaç ve araç arasında hakkaniyete uygun bir dengenin bulunması gereğini ifade eder. Ölçülülük, aynı zamanda yasal önlemin sınırlama amacına ulaşmaya elverişli olmasını, amaç ve aracın ölçülü bir oranı kapsamasını ve sınırlayıcı önlemin zorunluluk taşımasını da içerir.

Suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişilerin, belirtilen koşullara ve sebeplere uygun olarak tutuklanabilmesi, adil ve etkili bir yargılamanın sağlanması amacıyla demokratik toplum düzeni bakımından alınması gereken zorunlu tedbirlerdendir. Nitekim tüm çağdaş demokratik devletlerin mevzuatında ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde bu tedbire özgürlük ve güvenlik hakkını sınırlandıran bir istisna olarak yer verilmiştir. Ancak tutuklama tedbirinin demokratik toplumda gerekli olması yeterli olmayıp ölçülü de olması gerekir. Bu çerçevede adil ve etkili bir yargılamanın sağlanması şeklindeki kamu yararı ile kişilerin özgürlük ve güvenlik hakkı arasında makul bir dengenin kurulması ve tutuklama tedbirinin kişi yönünden bir cezaya dönüşecek şekilde orantısız olarak uygulanmasına izin verilmemesi gerekir.

Anayasa'nın 19. maddesinin yedinci fıkrasının birinci cümlesinde de "Tutuklanan kişilerin, makul süre içinde yargılanmayı ve soruşturma veya kovuşturma sırasında serbest bırakılmayı isteme hakları vardır" denilmek suretiyle, kişilerin "makul süre içinde yargılanma" ve "makul süreyi aşan sürelerle tutuklu kalmama" hakları anayasal güvenceye bağlanmıştır. Bu çerçevede tutuklama tedbirinin ölçülü olması Anayasa'nın 13. maddesinin olduğu kadar 19. maddesinin de zorunlu bir gereğidir.

Dava konusu kuralda, Türk Ceza Kanunu'nun 305., 318., 319., 323., 324., 325. ve 332. maddeleri hariç olmak üzere, İkinci Kitap Dördüncü Kısımın Dört, Beş, Altı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar yönünden zorunlu sebeplerin bulunması halinde bir kimsenin on yıla kadar tutuklu kalabilmesine izin verilmekte, böylece suçluluğu henüz sabit olmamış kişilerin on yıl gibi uzun bir süre boyunca özgürlüklerinden mahrum bırakılabilmemesine imkân tanınmaktadır.

Ceza hukukunun, toplumun kültür ve uygarlık düzeyi, sosyal ve ekonomik yaşantısıyla ilgili bulunması nedeniyle suç ve suçlulukla mücadele amacıyla ceza ve ceza muhakemesi alanında sistem tercihi bulunulması devletin ceza siyaseti ile ilgilidir. Bu bağlamda hukuk devletinde, ceza hukukuna ilişkin düzenlemeler bakımından kanun koyucu Anayasa'nın temel ilkelerine ve ceza hukukunun ana kurallarına bağlı kalmak koşuluyla, toplumda belli eylemlerin suç sayılıp sayılmaması, suç sayıldıkları takdirde hangi çeşit ve ölçülerdeki ceza yaptırımlarıyla karşılanmaları gerektiği, hangi hal ve hareketlerin ağırlaştırıcı ya da hafifletici öge olarak kabul edileceği gibi konularda takdir yetkisine sahip olduğu gibi ceza yargılamasına ilişkin kurallar belirleme ve bu çerçevede mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi, yargılama usulleri ve yapısı hakkında da Anayasa kurallarına bağlı olmak koşuluyla ihtiyaç duyduğu düzenlemeyi yapma yetkisine sahiptir.

Ceza yargılamasına ilişkin kuralları ve bu kapsamda suç türlerine göre tutukluluk sürelerini belirlemek kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında bulunmakla birlikte, gerek ulusal mevzuatta ve uygulamada gerekse de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında, ilk derece mahkemelerince sanığın suçlu bulunarak mahkûm edilmesinden sonraki sürecin tutukluluk olarak değerlendirilmediği de nazara alındığında, dava konusu kuralda düzenlenen azami tutukluluk süresinin demokratik bir hukuk devletinde kabul edilemeyecek kadar uzun olduğu, bu yönüyle kuralda tutuklamanın adeta bir ceza olarak uygulanabilmesine imkân tanınarak, tutuklama tedbiriyile ulaşılmak istenen hukuki yarar ile kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı arasındaki makul dengenin kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı aleyhine bozulmasına neden olduğu görülmektedir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2., 13. ve 19. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Zihinsel engelliye tecavüze suç duyurusu ve açıklama

Bingöl'ün Genç ilçesinde zihinsel engelli B.Ç. adlı kadına tecavüze ilişkin Baromuz tarafından açıklama yapıldı ve suç duyurusunda bulunuldu.

27 AĞUSTOS 2013

20 Haziran 2013 günü Bingöl'ün Genç ilçesine bağlı Yayla köyünde ikamet eden 19 yaşındaki zihinsel engelli B.Ç. adlı genç bir kadın, rahatsızlanarak hastaneye kaldırılmış; yapılan tetkikler sonucunda 5 aylık hamile olduğu ortaya çıkmıştır.

Bingöl Kadın Doğum Hastanesi'nde görevli bir memurun; Genç İlçe Jandarma Komutanlığı'na araması ve durumun Cumhuriyet Başsavcılığı'na bildirilmesi üzerine; Savcılık tarafından yürütülen soruşturmada, 11.07.2013 tarihinde "...mağdurun ifadesinin alındığı, olayın kendi rızasıyla gerçekleştiği ve kimseden şikayetçi olmadığı, sonuç olarak; somut **olayda akıl ve ruh sağlığı bakımından kendisini savunamayacak durumda olduğu** ve cinsel saldırıya uğradığı yönünde delil bulunmayan müştekinin hamile kaldığı olayda, rıza, hukuka uygunluk sebebinin bulunduğu, bu suretle yetişkin olan müştekinin rızasına üstünlük tanınmasının gerçeği kanaatiyle hukuka uygunluk sebebi bulunan olay hakkında 'Kamu adına kovuşturmayaya yer olmadığına' kararı verilmiştir.

Mağdurenin ağabeyi M.Ç., Genç Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından verilen karara basın aracılığı ile tepki göstermiş; olayın üstünün kapatılmak istendiğini, ortada herhangi bir ifade ve fail olmadığını, kardeşinin zihinsel engelli olduğunu ifade etmiştir.

Genç Cumhuriyet Başsavcılığı'nın B.Ç. için **"akıl ve ruh sağlığı bakımından kendisini savunamayacak durumda olduğu"** yönündeki tespitine **rağmen "rızanın, hukuka uygunluk sebebi olduğu"** biçimindeki gerekçesi Diyarbakır Barosu tarafından anlaşılmaz bulunmuştur.

Genç Cumhuriyet Başsavcılığı; akıl ve ruh sağlığı

nedeniyle, kendisini savunamayacak durumda olan mağdurenin rızasının bulunup bulunmadığına bakmaksızın yasal olarak soruşturmayı derinleştirmesi gerekirken; verdiği Kovuşturmayaya Yer olmadığına dair Kararı ile hukuka açıkça aykırı bir karara imza atmıştır.

TCK'nun "Cinsel Saldırı" başlıklı 102. maddesinin 3. Fıkrasının 1. Bendine göre suçun "Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı" işlenmesi halinde bu maddeye göre verilen cezaların yarı oranında artırılmasına neden olarak kabul edilmiştir.

Yine beden veya ruh bakımından kendini savunamayacak durumda olan mağdurları koruma amacına yönelik olarak istikrar kazanan Yargıtay Ceza Genel Kurulu ve Özel Daire uygulamalarına göre, rahatsızlığın ve rahatsızlığa bağlı rıza açıklama ehliyetinin bulunmadığının bilinmesi ya da bilinmesi kuşkusunun bulunması hallerinde sanık eylemlerinden sorumlu tutulacaktır.

Kaldı ki TCK'nun "Hakkın kullanılması ve ilgilinin rızası" başlıklı 26'ncı maddesi ve gerekçesine göre; söz konusu hukuka uygunluk nedeninin varlığı için, rızanın kişinin üzerinde mutlak surette tasarrufta bulunabileceği bir hakka dair olması gerekir. Keza, kişinin bu hakla ilgili olarak rıza açıklamaya ehil olması gerekir.

4721 Sayılı Medeni Kanunun 13 üncü maddesinde, yaşının küçüklüğü yüzünden veya akıl hastalığı, akıl zayıflığı, sarhoşluk ya da bunlara benzer sebeplerden biriyle akla uygun biçimde davranma yeteneğinden yoksun olmayan herkesin ayırt etme gücüne sahip olduğu, 10. maddesinde, ayırt etme gücüne sahip ve kısıtlı olmayan her ergin kişinin fiil ehliyetinin bulun-

duğu, 11 inci maddesinde, erginliğin on sekiz yaşın doldurulmasıyla başlayacağı, 14 üncü maddesinde, ayırt etme gücü bulunmayanların, küçüklerin ve kısıtlıların fiil ehliyetinin olmadığı, 15 inci maddesinde de, kanunda gösterilen ayrıklar durumlar saklı kalmak üzere, ayırt etme gücü bulunmayan kimsenin fiillerinin hukuki sonuç doğurmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu düzenlemelere göre, akıl ve ruh hastalıklarıyla akıl zayıflığı nedenlerinden dolayı akla uygun biçimde davranma yeteneğinden yoksun olan 18 yaşından büyüklerin cinsel dokunulmazlıkları ile bir yerde kalma ve bir yere gitme özgürlükleriyle ilgili açıkladıkları rızalar geçerli olmayıp, buna bağlı olarak rızaları da hukuka uygunluk nedeni değildir.

Genç Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından verilmiş Kovuşturmaya Yer olmadığına Dair Karara bakıldığına; yine dosyada yeterli araştırma ve inceleme yapılmadığı, gerekli hassasiyet gösterilmediğı anlaşılmış ve dahası failin kim olduğu hakkında hiçbir araştırma yapılmadan olayın üstünün örtölmüş olduğu görölmüştür.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre tecavüz ve taciz gibi cinsel saldırı suçlarında son beş yılda yüzde 30 artış meydana gelmiştir. Sadece 2013 yılının ilk yedi ayında, 97 kadın öldürölmüş; 97 kadın tecavüze uğramış; 127 kadın yaralanmış; 110 kadına da cinsel tacizde bulunulmuştur.

Daha iki ay önce Bingöl'de E.A. isimli çocuğun 2011 yılında 8 uzman çavuşun cinsel istismarına maruz kaldığı olayın izleri hala zihinlerde yerini korurken, B.Ç. olayında da yapılan hukuksuzluk kamuoyu vicdanını derinden yaralamış ve adalete olan inancı sarsmıştır.

B.Ç. isimli Kadının yaşamış bulunduğu hukuksal süreç bizlere maalesef mağdurun "Kadın", Konunun "Cinsel Saldırı-Tecavüz" olduğu dosyalarda kararın hep aynı olduğunu; yargının kadına, taciz, tecavüz ve istismar konularında eril zihniyetin hala değişmediğini bir kez daha göstermiştir.

Genç Cumhuriyet Başsavcılığı'nın vermiş olduğu hukuka ve yasalara aykırı kararın bozulması için karara karşı Diyarbakır Baro Başkanlığı olarak, Muş Ağır Ceza Mahkemesi'ne İtirazda bulunduğumuzu kamuoyuyla paylaşıyoruz.

Genç Cumhuriyet Başsavcılığı'nın bu şekildeki KYO dair kararının basına yansması ve kamuoyu tarafından karara karşı tepkilerin artması karşısında; Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından; soruşturmayı yürüten savcı ile görüşöldüğü ve savcının soruşturmaya devam edildiğini bildirdiğı şeklinde bir bilgilendirme yapılmış ise de basın metninin ekinde sunmuş olduğumuz 11.07.2013 tarih ve 2013/526 S. no. ve 2013/228 K. sayılı Kovuşturmaya Yer olmadığına Dair Kararın, bizzat Genç Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından B.Ç. isimli mağdurenin dosyasında verilmiş bir karar olduğu; bu kararda da yukarıda belirtmiş olduğumuz çerçevede "rıza" ya dayanılarak Kovuşturmaya Yer olmadığına Dair karar verildiğı açıkça görölmektedir.

Siz değerli basın mensupları aracılığı ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'ndan Soruşturmaya ciddiyetle müdahil olunmasını ve karara karşı ivedilikle gerekli girişim ve işlemlerde bulunmasını talep ediyoruz.

Kamuoyuna saygıyla sunulur.

Diyarbakır Barosu
Kadın Hakları, Danışma ve Uygulama Merkezi
Genel Koordinatörü ve YK. Üyesi Av. Keziban YILMAZ

Bölge barolarından faili meçhul dosyalara ilişkin açıklama

06 EYLÜL 2013

Temizöz ve diğerleri olarak bilinen 20 sivil insanın kısa yoldan, keyfi ve yargısız şekilde infazına ilişkin davanın duruşması devam ederken Baro Başkanımız Av. Tahir ELÇİ, bölge barolarından temsilcilerle birlikte Adliye Sarayı önünde bir basın açıklaması yaptı.

Bölge baroları ile ortak yürüttüğümüz "faili meçhul cinayetler ve gözaltında kayıplar" projesi ile ilgili olarak Baro Başkanımız Av. Tahir Elçi dosyalar ile ilgili soruşturma savcılarına faili meçhul cinayetlerin zaman aşımına uğrama tehlikesiyle karşı karşıya olunduğu uyarısında bulundu.

Hala binlerce dosyanın zaman aşımına uğrama tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu dile getiren elçi, "biz bu suçların aslında zaman aşımına uğramaması gerektiğini

ve insanlığa karşı işlenen suçlar kapsamına alınmasını düşünüyoruz. Buna ilişkin uluslararası hukuk standartları, yargı ve mahkemelerin yorumlar karşısında zaman aşımına uğramamaları gerekiyor. Bu suçların mağdurları adalet bekliyor. En azından 20 yıl sonra, adli mekanizma bugün artık adil ve etkili olsun. Bu olayın faillerini ortaya çıkarsın." Şeklinde konuştu.

Elçi'nin ardından konuşan bitlis barosu başkanı enis gül, mahkemelerin davalara karşı bir duyarlılığının olmadığını, bu duyarlılığın mahkemeler tarafından gösterilmesi durumunda davaların rahatlıkla sonuçlanabileceğini ifade etti

X - Ray uygulaması işlevsiz kılındı

Yıllardır Diyarbakır Adliye Binası girişinde avukatlara yönelik olarak yasal bir dayanağı bulunmayan, tümüyle hukuka aykırı X - Ray uygulamasına karşı Diyarbakır Barosu Avukat Hakları Merkezi üyeleri tarafından başlatılan çanta bırakmama protestosuyla son verildi.

12 ARALIK 2013

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 08.02.2010 tarihinde Diyarbakır Adliyesi'ne Hakim, Savcı ve Avukatlar için kapı girişinde X-Ray cihazına çantalarının bırakılması uygulamasına geçilmişti.

Bu uygulama Hakim ve Savcıların itirazı neticesinde Hakim ve Savcılar açısından kaldırılmıştır. Ancak X-Ray uygulaması 08.02.2010 tarihinde bu yana yalnızca Diyarbakır Barosuna bağlı Avukatlara ve diğer barolardan gelen Avukatlara uygulanmıştır.

Bu uygulama 1136 sayılı Avukatlık kanunun 58.nci hükümlerine aykırı olması nedeniyle Diyarbakır Cumhuriyet Baş Savcılığına, Adalet Bakanlığına ve Hakim Savcılar Yüksek Kuruluna uygulamanın kaldırılması talep edilmiş, tüm yazılı müracaatlara rağmen X-Ray uygulaması kanun maddesine aykırı olarak uygulanmaya gelinmiştir.

Diyarbakır Barosu Avukat Hakları Merkezi 1136 sayılı avukatlık kanunun 58.nci maddesinin hükümlerinin uy-

gulanması için yasal ve idari çalışmalarını yapmış. yapılan yasal ve idari çalışmalar neticesinde X-Ray uygulamasının kaldırılması için Diyarbakır Barosu yönetim kurulunca karar verilmiştir. Yönetim kurulunca alınan karar neticesinde 12.12.2013 tarihinde Diyarbakır Barosuna bağlı faaliyet gösteren Avukatlar Diyarbakır Adliyesindeki Avukatlara ayrılan kapıdaki X-Ray'dan çantalarını geçirmeyerek uygulama fiilen ortadan kaldırılmıştır. Diyarbakır Barosuna bağlı Avukatların, hukuka aykırı bu uygulamayı ortadan kaldırmak adına geçişlerini bu şekilde yapmaya devam edeceklerini belirtmişlerdir.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığına bağlı Adliye içerisindeki kolluk güçleri avukatların geçişlerine yönelik herhangi bir müdahalede bulunmamıştır. Bu geçişler ile ilgili Adliye içerisinde herhangi bir olumsuz durum yaşanmamıştır. Kapıdaki görevli personelin bugün gösterdiği aynı tutum ve davranışlarında bundan sonraki geçişlerle ilgilide devam edeceği beklentisi içerisinde.

Diyarbakır Barosu
Avukat Hakları Merkezi

Mezarlık tahribine suç duyurusu

09 EYLÜL 2013

NUSAYBİN CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI'NA
Gönderilmek Üzere
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI'NA
DİYARBAKIR

ŞİKAYET EDEN *Diyarbakır Barosu Başkanlığı adına Baro Başkanı Av. Tahir ELÇİ.*
ŞÜPHELİ/LER *Savcılığımızca yapılacak araştırma sonucunda tespit edilecek şüpheliler.*
SUÇ *Kişinin Hatırasına Hakaret (TCK mad. 130)*
TALEP KONUSU *04.09.2013 günü Mardin İli, Nusaybin İlçesi'nin Bagok Dağı, Bendere Mevkiinde bulunan 44 Örgüt Militanına ait mezarı tahrip eden ve Ahmet UĞURLAR isimli Örgüt militanının cenazesini mezardan çıkartanların tespiti ile cezalandırılmaları istemi hakkında.*

AÇIKLAMALAR

Yazılı ve görsel medya aracılığı ile kamuoyuna yansıdığı üzere; Mardin İli, Nusaybin İlçesi'nin Bagok Dağı Bendere Mevkiinde bulunan 44 Örgüt Militanına ait mezarlık 04.09.2013 tarihinde askerlerce tahrip edilmiş; 2010 yılında Bagok Dağı'nda yaşamını yitiren Ahmet UĞURLAR isimli Örgüt militanının cenazesi de mezarda açılan bir delikten zorla taşların arasından çıkarılmıştır.

Belirtilen konuda basına açıklama yapan Mardin İlinin Nusaybin İlçesi Belediye Başkanı Ayşe GÖKKAN; "Bagok Dağı Benderemevkinde 43 Örgüt militanının gömüldüğü 'Agit Suruç' mezarlığının tahrip edildiğini, geçen pazar günü burada toprağa verilen PKK'lı Ahmet Uğurlar'ın cesedinin de alındığını, defin işleminden sonra mezarlığa giden askerlerin, buradaki mezarları tahrip ettiklerini, Halkın cenaze töreninden ayrılır ayrılmaz, askerler tarafından saldırı olduğunu, mezarlığın çevresinin, tel örgülerin parçalanmış olduğunu, oraya konulan briketlerin tahrip edildiğini, ailenin ya da başkalarının gözetimi olmaksızın yaşamını yitiren gerillanın mezarının da açılarak tabuttan cenazenin alınmış olduğunu, olay yerine gittiklerinde bile 15 metre yukarılarında helikopterler uçtuğunu," ifade etmiştir.

Bilindiği üzere 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Kişinin hatırasına hakaret" başlıklı 130. maddesinin birinci fıkrasında ; "Bir kimsenin öldükten sonra hatırasına en az üç kişiyle ihtilâl ederek hakaret eden kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Ceza, hakaretin alenen işlenmesi hâlinde, altıda biri oranında artırılır." denilmektedir.

Yine aynı maddenin ikinci fıkrasında "Bir ölünün kısmen veya tamamen ceset veya kemiklerini alan veya ceset veya kemikler hakkında tahkir edici fiillerde bulunan kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." denildiği görülmektedir.

Dini, kültürü, siyasi ve felsefi inancına bakılmaksızın ölen birinin mezarı yâda cenazesi, devletin sorumluluğu ve güvenliği altındadır. Ölen birinin mezarının tahrip edilmesi ya da cenazesinin alınması ve de cenazeye insanlık dışı muamelede bulunulması kabul edilemez bir durumdur.

Özellikle de bu gayri insani durumun güvenlik güçleri tarafından gerçekleştirildiği yönündeki iddialar olayın vahametini daha da artırmaktadır. Bu mezarlıkta bulunan mezar ve cenazeleri dış dünyadan ve kişilerden gelebilecek her türlü olumsuz fiillere karşı koruması gereken görevlilerin bunu yapmış olduğu iddiası kamuoyu vicdanını ciddi ölçüde yaralamaktadır.

Yine bu durum uzun yıllardır ülkede özellikle de bu bölgede yaşanan çatışmalı ortamın sona ermesi ve iç barışın sağlanması için başlatılan süreçte yaşanması da sürece zarar verecek ciddi bir risk ve sosyal barışı tehdit edici nitelikte bir eylemdir.

Avukatlık Kanunu'nun 76. Maddesi ile **"Barolar ..., İNSAN HAKLARINI, HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ SAVUNMAK ve KORUMAK ... Amacıyla tüm çalışmalarını yürüten ..."** ifadesiyle baroları tanımlarken; baromuzun, bu şikâyetinin, **İNSAN HAKLARINI SAVUNMAK VE KORUMAK, HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜNÜ** sağlamak amacından dolayı kabulü gerekmektedir.

Uygulamada ve doktrinde kabul gören görüş de bu yöndedir.

Yine **BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GENEL KURULU'NUN 29 Kasım 1985 tarihli 40/34 sayılı Kararında;**

Suçtan ve yetki istismarından mağdur olanlara adalet sağlanmasına dair temel prensipler bildirisi ceza kanunlarının eylem veya ihmal yoluyla ihlal edilmesi nedeniyle, bireysel veya toplu olarak fiziksel veya ruhsal biçimde yaralanma da dâhil olmak üzere manevi acılar çeken, ekonomik kayba uğrayan veya temel hakları esas bir biçimde zayıflayan veya bu suretle zarar gören kimse mağdurdur. Şeklinde bir tanımlama yapılarak mağdur ve suçtan zarar görme kavramı son derece geniş yorumlanmıştır.

04.09.2013 günü Mardin İli, Nusaybin İlçesi'nin Bağok Dağı, BendereMevkinde bulunan 44 Örgüt Militanına ait mezarı tahrip eden ve Ahmet UĞURLAR isimli Örgüt militanının cenazesini mezardan çıkartanlar hakkında şikâyetle bulunma ve cezalandırılmalarını talep etme isteminin Diyarbakır Barosu Başkanlığı'na 1136 sayılı Avukat kanununu cevaz verdiği inancındayız.

Tüm bu sebeplerle olay hakkında bilgi ve görgüsü olan kişilerin tespit edilerek tanık sıfatıyla dinlenmeleri; özellikle de Mardin İli Nusaybin İlçesi belediye başkanı Ayşe GÖKKAN'ın bu konuda beyanına başvurularak olayı gerçekleştiren faillerin tespiti ile cezalandırılmalarını talep etmekteyiz.

SONUÇ VE İSTEM

Yukarıda açıklamış olduğumuz nedenlerden; Baro Başkanlığımızca yapılan bu şikâyetin kabulü ile olayı gerçekleştiren faillerin tespiti ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 130. maddesi gereğince cezalandırılmaları için gereğinin yapılarak haklarında kamu davası açılması talep olunur.

Av. Tahir ELÇİ

Diyarbakır Barosu Başkanı

Cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerini yerinde tespit ettik

27 ARALIK 2013

Sayın Basın Mensupları,

Cezaevlerindeki hak ihlalleri dönemden dönem değişiklikler gösterse de maalesef hiç kesintiye uğramaksızın devam etmektedir. Bu ihlallerin bir kısmı mevzuattan kaynaklanmakla birlikte, önemli bir kısmı da uygulayıcılardan kaynaklanmaktadır. Yani devlet politikalarıyla beraber, cezaevi idaresinin ve infaz koruma memurlarının kişisel tutum ve davranışlarından da kaynaklanmaktadır. Özellikle politik tutsaklar bu ayrımcı davranışlara en çok maruz kalan tutsak gruplarının başında gelmektedir. Son dönemlerde ciddi tecrit ve izole politikaları güdülmekle beraber, yaygın sevk ve sürgünlerle hem tutsaklar hem de aileleri mağdur edilmiştir. Kürt siyasi tutsaklara Kürdistan'daki cezaevlerini dahi çok gören bir devlet anlayışıyla karşı karşıyayız

Diyarbakir Barosu Cezaevi Komisyonu Edirne F Tipi Cezaevi ve Tekirdağ T ve F Tipi Cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerinin yoğunluğunu gözeterek bu iki cezaevinde bir dizi incelemeler yapmıştır. Bu raporu açıklamamızın ekinde sizlere sunacağız. Bununla birlikte her iki cezaevlerinde yaşanan ihlallerine yaşadıkları hak ihlallerine ilişkin gözlemlerimizi de sizlerle paylaşmak istiyoruz.

Değerli Basın Mensupları,

Diyarbakir D Tipi Kapalı Cezaevinden 61 tutsak Edirne F Tipi Yüksek Güvenlikli Cezaevine, Muş E Tipi Kapalı Cezaevi'nden 61, Batman M Tipi Kapalı Cezaevi'nden 16, Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi'nden 38 tutsak Tekirdağ F Tipi Kapalı Cezaevine yakın zamanda sevk

edilmiştir. Edirne ve Tekirdağ cezaevlerine sürgün edilen tutsaklar sevk aşamasında ve cezaevine nakledilene kadar geçen süre içerisinde hak ihlalinin ötesinde işkence denebilecek uygulamalara maruz kalmışlardır.

Tutsaklara sevk esnasında hangi cezaevine götürülecekleri söylenmemiş, arkadaşlarına ve ailelerine dahi bu konuda bilgi verilmeyerek kaygı ve korku yaratılmıştır. Sevk yerine ulaşıldığı zaman ise tutsaklar ring araçlarında uzun süre bekletilmiş, kelepçeleri sökülmemiş, bu sebeple ellerinde yaralanmalara dahi neden olunmuştur. Tuvalet ihtiyaçlarını karşılamaları bilinçli olarak aksatılmış, bu ihtiyacın dile getirilmesi esnasında alayvare tutumlar sergilenmiş ve durumun tutsaklar tarafından dile getirilmesi üzerine kendilerine sinkaflı küfürler edilmiştir.

Cezaevine kabul esnasında ceza infaz koruma memurları tarafından çıplak arama uygulaması dayatılmış, aramayı kabul etmeyen tutsakların giysileri yırtılmak suretiyle zorla çıplak arama yapılmıştır. Çıplak arama esnasında tutsaklar infaz koruma görevlileri tarafından darp edilmiş, sözlü şiddete maruz bırakılmışlardır. Aramalardan sonra tutsaklar çıplak vaziyette koşullara götürülmüştür.

Yine komisyonumuz yapmış olduğu incelemelerde her iki cezaevinde de insan haklarının sürekli ihlal edildiğini tespit etmiştir.

Cezaevlerinde sıcak su ancak haftada 1-2 kez verilmekte olup zaman zaman da arıza olduğu söylenerek 2-3 haftada bir verilmektedir. Tutsakların kaldıkları odaların içerisine yağmur suyu girmekte ve idareden talep edilmesine rağmen gerekli önlemler alınmamaktadır. İdare tarafından koşulların içini görecektür. İdare tarafından koşulların içini görecektür. İdare tarafından koşulların içini görecektür.

Her iki cezaevinde de tutsaklar, hastane sevklerinin düzenli yapılmadığını ve bazı tutsakların 4-5 aya kadar bekletildiğini, hastaneye giderken ayak altlarına dahi bakıldığını, buna karşı çıkan tutsaklara görevli memura direndikleri iddiasıyla soruşturmalar açıldığını belirt-

mişlerdir.

Tutsaklar, nakilden sonra gerekçe gösterilmeksizin 1,5 ay boyunca ortak alanlara çıkmalarının yasaklandığını, ayrıca adı geçen yasağın kendilerine yazılı olarak tebliğ edilmediği gibi sadece sözlü olarak söylendiğini belirtmişlerdir. Tutsaklar cezaevi idaresinin keyfi olarak yasada tanınan hakları bir disiplin cezası kararı olmadan kısıtladığını belirtmişlerdir.

Tutsaklar nakilden bu yana ortak alanlara çıkamadıklarını odalarındaki tutsaklar dışında tutuklu veya hükümlülerle görüşemediklerini belirtmişlerdir. Spor, kütüphane, kurs, el işi, atölye ve diğer etkinliklere hiçbir şekilde çıkamadıklarını cezaevi idaresinin kendilerine önümüzdeki 3-4 ay boyunca da ortak alana çıkarılmayacaklarını söylediğini buna dair idarenin bir gerekçe sunmadığı gibi herhangi bir yazılı tebliğ de yapmadığını belirtmişlerdir.

Tutsaklar idarenin kendilerine keyfi disiplin cezaları verdiğini buna karşı hukuksal mekanizmalara başvurma hakkının ise engellendiğini, vermiş oldukları dilekçelerin işleme konulmadığını neticesinin taraflarına bildirilmediğini belirtmişlerdir.

Sayın Basın Mensupları,

Yukarıda özetlediğimiz hususlar, mahpusların yaygın olarak ihlal edilen temel haklarına ilişkin hususlardır. Bunların yanı sıra irili ufaklı çok sayıda hak ihlalleri de yaşanmaktadır. Tüm bu hak ihlallerinin bir kısmı mevzuattan kaynaklanmakla birlikte, daha ziyade devletin özellikle siyasi tutsaklara yönelik yaklaşımı olup, sevk ve sürgünlerle tutsakları yalnızlaştırma ve iradelerini kırmaya yönelik çabalamakta ve ailelerinden uzaklaştırarak aileleri de cezalandırmaktadır. Bu hususta Adalet bakanlığını ve bütün ilgilileri önlem almaya ve sorumlular hakkında gerekli işlemleri yapmaya davet ediyoruz.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

Diyarbakır Barosu
Cezaevi Komisyonu

CMK, diğer mesleki sorunlar ve bazı toplumsal meselelere ilişkin Adalet Bakanı Sadullah Ergin ile görüşüldü

05 KASIM 2013

Baro Başkanımız Av. Tahir Elçi ile Yönetim Kurulu Üyelerimiz Adalet Bakanı Sayın Sadullah Ergin ile görüşti.

Görüşmede; Barış ve Çözüm süreci ile demokratikleşme paketi ve hasta tutukluluklar gibi insan hakları sorunları ele alınarak görüş alış verişinde bulunuldu.

Görüşmede ayrıca; CMK hükümleri uyarınca görevlendirilen avukatlara ödenen ücret ve yol giderleri konusunda yaşanan sorunlar ile Ergani Adliyesinde Baroya tahsis edilecek mekan ile Diyarbakır Adliyesi ile ilgili diğer sorunlar ve mesleki konular ele alındı.

Baro Başkanımız Tahir ELÇİ ile Yönetim Kurulu Üyelerimiz; Ahmet ÖZMEN, Sedat AYDIN ve Esat AKTAŞ'ın Bakan ERGİN'i ziyareti

Ziyaretler

Alman gazetecilerin Baromuzu ziyareti | 02.10.2013

İsviçre Heyetinin Baromuzu Ziyareti | 10.09.2013

Rennes Barosu Ziyareti | 23.11.2013

Eczacılar Odası Ziyareti | 27.09.2013

Baro Başkanımızın açılış konuşması ve Çağdaş Hukukçular Derneği (ÇHD) üyesi eğitimcilerinin katılımı ile 6-7 TEMMUZ 2013 CMK EĞİTİM SEMİNERİ verildi.

Baromuz tarafından iftar yemeđi verildi

Avukat Turgut Kazan

Staj eğitim seminerlerinde bizlerle değerli bilgilerini paylaştılar

Prof. Yücel Sayman

Staj eğitim seminerlerinde bizlerle değerli bilgilerini paylaştılar

Türkiye Barolar Birliği ve Başkent Üniversitesi işbirliğiyle baromuzda yapılan arabuluculuk eğitiminden görüntüler

Diyarbakır'da stajyer avukatlara kurgusal dava yarışması

Baromuz, Staj Eğitimi Merkezi tarafından 1. Kurgusal Dava Duruşma Yarışması 23 Kasım 2013 tarihinde Diyarbakır Adliyesi 6. Ağır Ceza Mahkemesi salonunda yapıldı.

Baromuz tarafından bölgede ilk kez stajyer avukatlar arasında "Kurgusal Dava" yarışması düzenledi. Diyarbakır Adliyesi 6'ncı Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki davanın başkanlığını Baro Başkanımız Tahir Elçi yaptı. Yarışma öncesi stajyer avukatlara önerilerde bulunan Başkan Elçi;

Diyarbakır Barosu Staj Eğitim Merkezi olarak teorik ve pratik becerilerin gelişimini amaçlayarak bu kurgusal davayı düzenledik. Belki de Türkiye'de istisnai bir uygulamayla karşı karşıyasınız. Bölgede ilk kez bir staj eğitimi çerçevesinde mahkeme salonunda

uygulamalı eğitim çalışması yapıyoruz. Burası çok önemli bir mahkeme, burada çok önemli yargılamalar ve davalar yapılıyor. Bizler hemen her gün bu salonda hakları ihlal edilenler, yakınları kaybolan, faili meçhul cinayetlere kurban giden, adalet arayan mağdurları savunuyoruz. Ya da tutuklu bulunan sanıkları savunuyoruz. Dedi.

Yarışmanın, sözlü rauntlarda 4 takım yarıştı. Birinci olan 21 nolu Batman Barosu stajyer avukatlarından oluşan grup 1 haftalık mesleki gezi turu ile ödüllendirildi.

Kürtçe tiyatro izlendi

Diyarbakır Barosu üyeleri 7 Aralık Cumatesi günü, Diyarbakır Şehir Tiyatrosunun Aziz Nesin'in ünlü eserinden uyarlanan "Yaşar ne yaşar, ne yaşamaz" adlı oyununun Kürtçe verisonunu birlikte izledi.

Diyarbakır Barosu üyeleri 7 Aralık Cumatesi günü, Diyarbakır Şehir Tiyatrosunun Aziz Nesin'in ünlü eserinden uyarlanan "Yaşar ne yaşar, ne yaşamaz" adlı oyununun Kürtçe verisonunu birlikte izledi.

Yaklaşık 200 avukat, stajyer ve ailelerinin birlikte izlediği Kürtçe oyunun sonunda, oyuncularını teşekkür ederek kutlayan Baro Başkanımız Tahir Elçi, bir halkın varlığının

dil ve kültürüne bağlı olduğunu, Kürtlerin durumu ile oyunun kahramanı Yaşar'ın hikayesinin bir birini andırıldığını, oyundaki Yaşar varlığını ispatlayıp kimliğini elde edemediyse de, Kürtlerin mücadeleleriyle artık varlığını kabul ettirip kimliğini elde etmek üzere olduğunu, kimlik mücadelesinde sanatçıların ve sanatsal faaliyetin rolünün çok önemli olduğunu ifade ederek, oyunculara teşekkür etti.

Avukat Spor Oyunları

Mersin'de yapıldı

Türkiye Barolar Birliği tarafından 8. Avukatlar Spor Oyunları; 23 Ağustos-01 Eylül tarihleri arasında futbol, basketbol, voleybol, yüzme ve tenis dallarında 28 barodan 1000'e yakın avukatın katılımı ile Mersin Barosunun ev sahipliğinde gerçekleştirildi. Oyunlara futbol branşında Baromuzun da arasında olduğu 29 takım katılmıştır. Baromuz futbol takımında kalede Mervan Eren GÜL, defansta Adnan POLAT, Murat KARAASLAN, Yusuf MEDENİ, Tarık AÇAR orta sahada Servet VURAL, Halit KOYUNCU-OĞLU, Murat SABUNCU, Engin GÜNÜÇ, Burak GÖNCÜ forvette Atilla BERK yedekler Bilal AYTEKİN, Ömer ŞERAN teknik sorumlu Vedat GÜLEÇ, Erhan ÜRKÜT olarak yer aldı.

Turnuva da gruplar da Şırnak Barosu Futbol Takımına 1-0 yenilen takımımız daha sonra Barosu Futbol Takımına 1-0 İstanbul Barosu takımlarından İstanbulls takımına 2-1 yenilen ve Maraş Barosu Futbol Takımına da 3-0 yenilen takımımız grubu son sırada tamamlayarak turnuvayı tamamladı. Ancak turnuvaya katılan birçok takım profesyonel teknik direktör ile ayrıca antrenörler eşliğinde aylarca hazırlık yapmış ve Avukat Oyunlarına katılmışlardır. Baromuz ise tarihinde ilk defa katıldığı için turnuvayı sonuncu tamamlaması yadırganmamalıdır. Ancak seneye tekrar katılacak takımımız profesyonel antrenörler ile hazırlanıp turnuvaya şampiyonluk parolası ile katılacaktır. Şimdiden başarılar diliyoruz.

Dostluk Futbol Turnuvası

TBB Haberleri

AIHM KARARLARI TÜRKÇE'YE ÇEVİRİLİYOR

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığınca, Türkçeye çevrilmesi istenen AIHM kararlarının Birlik İnsan Hakları Merkezine gönderilmesi istendi.

Birliğin tüm baro başkanlıklarına gönderdiği 9 Eylül 2013 tarih ve 2013/66 sayılı duyurusu şöyle:

Baro Başkanlığına,

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Vakıf Fonu'nun desteğiyle ve Sözleşme hükümlerinin anlaşılabilirliğini kolaylaştırmak amacıyla gerçekleştirilen proje kapsamında toplam 2070 önemli görülen içtihadın ve özetlerinin Türkçe çevirisi yapılmıştır.

Söz konusu çeviriler Mahkemenin içtihat veri tabanı olan HUDOC'ta yayınlanmaktadır. HUDOC'a <http://hudoc.echr.coe.int> adresinden erişilerek arama filtreleri kısmında (sol tarafta) Türkçe seçilerek ilgili tüm çevirilere ulaşılabilir.

AIHM tarafından yürütülen proje kapsamında yeni karar çevirileri yapılmaya devam etmektedir. Bu bağlamda, meslektaşlarımızın tercüme edilmesinde fayda olacağını değerlendirdikleri kararları AIHM'e iletilmek üzere Türkiye Barolar Birliği İnsan Hakları Merkezine gönderileceklerinin duyurulması hususunu bilgilerinize sunarım.

STAJ YÖNETMELİĞİNDE STAJYERLİĞE VE AVUKATLIĞA KABUL İÇİN İKİ AYRI YAZILI DEĞERLENDİRME ÖNGÖREN YÖNETMELİK DEĞİŞİKLİĞİ KABUL EDİLDİ

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu 7 – 8 Ekim 2013 tarihli toplantısında, avukatlık stajına başlayabilmek için "staja kabul değerlendirmesi" ve avukatlık mesleğine kabul için "staj yeterlilik değerlendirmesi"nde başarılı olma koşullarını getiren yönetmelik değişikliği kabul edildi.

Avukatlık Kanunu'nun 182. maddesi gereğince onay için Adalet Bakanlığına gönderilen yönetmelik değişikliği uyarınca, staja başlayabilmek için yapılacak olan yazılı "staj kabul değerlendirmesi"nde; Türkçe, Mantıksal Akıl Yürütme, Genel Kültür konuları 30 puan; Anayasa Hukuku, Medeni Hukuk, Borçlar Hukuku, Hukuk Yargılama Usulü, Ticaret Hukuku, İcra ve İflas Hukuku, Ceza Hukuku, Ceza Yargılama Usulü, İdare Hukuku, İdari Yargılama Usulü, Hukuk Felsefesi, Hukuk Sosyolojisi ve Vergi Huku-

kunu kapsayan alan bilgisi konuları ise 70 puan ağırlığa sahip olacak.

Staja kabul değerlendirmesi başarı belgesinin geçerlilik süresi iki yıl olacak.

"Staj yeterlilik değerlendirmesi" ise yine yazılı olarak Mantıksal Akıl Yürütme Avukatlık Hukuku ve Meslek Kurallarını kapsayan alan bilgisinden yapılacaktır.

Staj yeterlilik değerlendirmesinden en az 70 puan alanlar başarılı sayılacaktır.

"Staja kabul değerlendirmesi" ve "staj yeterlilik değerlendirmesi" yılda üç kez yapılacaktır.

Yönetmeliğin Resmi Gazete'de yayımlanmasını takiben 6 ay içerisinde staja başvuranlar ve stajyer avukatlar değişiklik kapsamı dışında tutuldu.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİNDEN TUTUKLU AVUKATLARA AYDA 300 TL

Tutuklu Olmaları Nedeniyle Çalışamayan Avukatlar Yardım Kapsamında

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu'nun 7 – 8 Ekim 2013 tarihli toplantısında, tutuklu olmaları nedeniyle çalışamayan avukatlara aylık 300 TL yardım yapılması oy birliğiyle kabul edildi.

Toplantıda SYDF'nin konuyla ilgili yönergesinde yapılan değişiklik uyarınca; daha önce muhtaçlık durumu olan avukatlara ödenen yardım, TBB Yönetim Kurulu'nca gerçekleştirilecek değerlendirmeye bağlı olarak, tutuklu avukatlara da yapılacaktır.

VEFAT

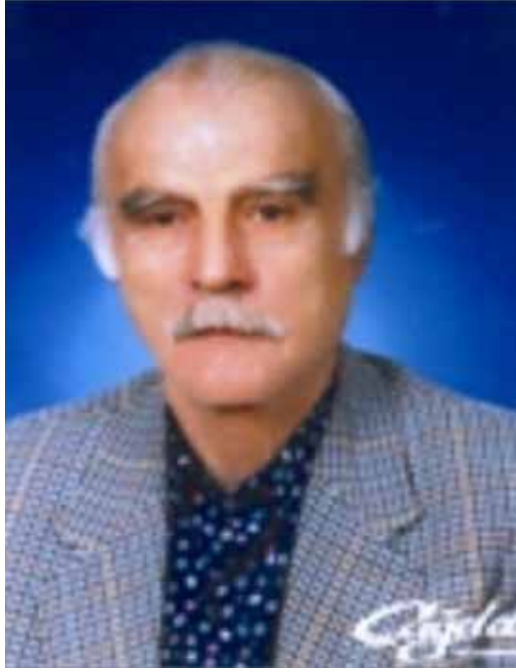

Av. Niyazi Ethem BUDAK
1941- 2013

Baromuz eski üyelerinden Av. Ethem Niyazi BUDAK 05.09.2013 tarihinde vefat etmiştir.

Kendisine rahmet ailesine başsağlığı dileriz.

VEFAT

Av. İhsan BİÇİCİ
1934- 2013

Baromuz üyesi
Şair Av. İhsan BİÇİCİ'yi
kaybettik. Ailesine,
sevdiklerine ve tüm
camiamıza başsağlığı
diliyoruz.

VAY LIMIN

Bu şehr-i Amid
Bu koca Diyarbekir ki
Nice sergüzeşter görmüştür
Uzak tarihte, eski tarihte, yeni tarihte
Sevdalar, kavgalar iç içe
Sanki yaşamadık o günleri,
Her dalı yediveren
O pembe, beyaz, kankırmızı gülleri
Şimdi gövdesi sahte
Yaprakları yalan
Solgun çiçekleri bir ücra yerinde
yüreğimin Vay limin

İhsan BİÇİCİ

YEMİN TÖRENİ

Av. Sidar AVŞAR (15.08.2013)

Av. Melek KARAKOYUN (15.08.2013)

Av. Müslüm DALAR (28.08.2013)

Av. Mehmet Tahsin TANRIKULU (21.08.2013)

Av. Ayşe ÖZ (22.08.2013)

Av. İsmail ARIĞ (20.08.2013)

Av. Atilla ERK (14.08.2013)

Av. Mahsum BUZCU (20.10.2013)

Av. Harun ŞAHİN (18.09.2013)

Av. Bünyamin ŞEKER (07.08.2013)

YEMİN TÖRENİ

Av. Mevlüt YETİŞ (03.07.2013)

Av. Kamuran KURTAR (08.07.2013)

Av. Özkan TOMAR (07.08.2013)

Av. Mustafa KILIÇOĞLU (26.07.2013)

Av. Berivan BARAN (31.07.2013)

Av. Gurbet ÖZBEY (31.07.2013)

Av. Erhan AYTEKİN (31.07.2013)

Av. Şilan Vefa GÜL (26.07.2013)

Av. Zeliha DİKEN (26.07.2013)

Av. Zeynep BİROĞUL (07.08.2013)

BARO BAŞKANLIĞI

DUYURU NO:2013/94

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu'nun 7 – 8 Ekim 2013 tarihli toplantısında, avukatlar arasında dayanışmayı teşvik etmek, avukatların ilerleyen yaşlarında yaşam koşullarını kolaylaştırmak ve meslek kuruluşlarının maddi manevi desteğini mesleklerinin her döneminde hissetmelerini sağlamak amacıyla Munzam Emeklilik Yönergesi oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Yararlanma şartları aşağıdaki gibidir :

1. Altmış dokuz (69) yaşını doldurmuş olmak,
(Birkaç yıl içinde fonun durumuna göre 64 yaşa düşürülmesi planlanmaktadır.)
2. Barokart sahibi olmak,
3. Başvuru sırasında baroya kayıtlı olmak,
4. Baroya kayıtlı olarak, fiilen toplam en az yirmi yıl süreyle avukatlık faaliyetinde bulunmuş olmak,
5. Mensup olunan baroya avukatlık keseneği borcu bulunmamak,

Avukatın barodan kaydının kendi isteğiyle veya başka bir nedenle silinmiş olması halinde; munzam emeklilik yardımından yararlanabilmesi için, yukarıda sayılan şartları taşıması kaydıyla, barodan kaydının silindiği tarih ile yeniden kaydolduğu tarih arasında geçen süre kadar baro kaydının kesintisiz bir şekilde devam etmesi gerekir. Şu kadar ki bu bekleme süresi bir yıldan az, beş yıldan fazla olamaz.

Yukarıdaki şartları taşıyan avukatlarımıza yardımın yapılabilmesi için;

1. Talep Dilekçesinin,
 2. Sosyal Yardım Talep Formunun (Baro tarafından Barokart sistemi üzerinden oluşturulacaktır) ,
 3. Nüfus Cüzdanı Fotokopisinin,
 4. Çalışmayan avukatlar için vergi dairesinden alınacak avukatlık faaliyeti ile ilgili mükellefiyetinin bulunmadığına dair yazının,
- (Çalışma durumunda ek emeklilik yardımının % 70'i alınabilecektir.)
5. Baro kaydının bulunduğu, baroya kayıtlı şekilde, fiilen toplam en az 20 (yirmi) yıl süreyle avukatlık faaliyetinde bulunulduğuna ve avukatlık keseneği borcu bulunmadığına dair ve baroya en son kayıt tarihini bildirir baro yazısının,

İlgili baro tarafından Türkiye Barolar Birliği 'ne gönderilmesi gerekmektedir.

<http://www.barobirlik.org.tr/Detay21665.tbb>

Avukat Metin FEYZİOĞLU

Türkiye Barolar Birliği

Başkanı

**Elçi: Barış süreci
süreçten ayrılm**

SÜREÇTEN

Tahir Elçi

Diyarbakır Barosu Başkanı **Tahir Elçi**, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın paketini eksik bulduklarını söyledi. KCK sanıklarının yargılanmasına ilişkin (TMK) herhangi bir değişikliğin yapılmamasını en büyük eksiklik olarak

TÜRKİYE'nin çözümünden ve barıştan sapması gerektiğini kaydeden Elçi, "Barış hedefleniyen, bu süreçten ayrılmamalıdır. Bize göre bir çözüm daha silah ve şiddet bu toplumun gündemine girmemelidir" ifadelerini kullandı. **Diyarbakır**

Barosu Başkanı **Recep Tayyip Erdoğan**

TÜRKİYE'nin çözümünü ve barıştan sapmaması gerektiğini kaydeden Elçi, "Barış hedefleyen, bu süreçten ayrılmamalıdır. Bize göre bir kez daha silah ve şiddet bu toplumun gündemine girmemelidir." ifadelerini kullandı. **Diğer bakanlar** da, "Barışkan Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğini ifade

aktaki o yazı kald

çesinde, "Demokratikleşme ola-
rak nitelenen tüm çabalara rağ-
men halen mensubu olduğum
2 milyon Kürt kökenli Türkiye
Cumhuriyeti vatandaşına 'Ne
mutlu Türk'üm diyene' şeklinde
hitap eden bir resmi anlayış ürünü
Elazığ'da veya Adana'da ko-
nuştuğum insanlardan asla
böyle bular duymadım. Belki

olan bu yazını
demokratik olu-
desi Vılayet Kav-
bu yazının silinme-
lanın kaldırılmasını,
talep ederim" ifadesi.
■ İLYAS AKENGİN/DİYYA
uzgün duyulmaya ve henüz
hip insanlar ve onlara hak
davranmak gerekir.

Depremzede çocukların raporu

DIYARBAKIR Barosu Çocuk Hakları Merkezi ve Van Barosu Çocuk Hakları Komisyonu, Van'da valilik, belediye ve STK temsilcilerinin yanı sıra Anapaşa konteyner kentlerinde yaşayan 85 aile ve ailelerinin çocukları ile yaptıkları görüşmeye ilişkin hazırladığı raporu açıkladı. Raporda, "Konteyner kentlerde yaşayan ailelerle kalıcı barınma imkanı sağlanıncaya kadar yaşam koşullarının derhal uygun hale getirilmesi gerekmektedir" çağrısında bulunuldu. (DIYARBAKIR)

Diyarbakır Barosu'ndan İran'da
10 ayda 304

İrâkîr Barosu Başkanı Tahir Elçi, basın toplantısı düzenleyerek İran'da son zamanlarda

kısmi eğitimcilere, Zümrü ve Leğünan Morali hükümetinde malikâneciye katılan, 2009 yılında işlerine alındı ancak bir istisna ile, Morvan'da bir hayranın ağrısına dayanarak işlenmektedir. Özgün ve Uluslararası Af Örgütü'nün teyidiye göre, Kırım'da özellikle Kırım politik aktivistlerin soruşturulması ağır işleme uygulanıyor ve işleme sırasında infaz alanına yaygın bir uygulama olduğu belirtilmektedir, bu nedenle Kırım'da işlenen suçların karşı olduğu kişi, özellikle de Kırım'da karşı, işleme alanına, maddesine, işleme ve diğer cezalandırma infazı sisteminde bir maddesine infazı alanına

Arbakir) **AKTİF HİZMET**, İsmail Zengin Me-
nmen Murad (ismi) İki Kiri İsmi
ettilerini indir edilmesini
İsmi Büyüklüküne mektup gö-
rüşüne başladı. Bir hafta önce
nı sonuna, enzimini mektup
Ayrıca Büyüklüküne Alireza Bide

faali kıvrımın idam edildiğini bildirmektedir. Kısa bir süre önce Hahbollah Golpardestar adlı Kürt politik aktivisti uluslararası insan hakları örgütlerinin tüm çağrılarına rağmen infaz edilmişti. Sadece geçtiğimiz hafta sonu poğu Kürt olmak üzere 20'yi aşkın İranlı cezaevi hükümlü infaz edilmişti" dedi.

Sı ertelendi

ertelendi
Mardin'in Midyat ilçesindeki özel bir erkek yurdunda kalan 14 yaşındaki çocuğun öğretmeni tarafından tecavüze uğradığı iddiasına ilişkin davanın bugünkü duruşması ertelendi.

ADLİYE önünde toplanan grup 'Tecavüze sessiz kalmak tecavüze ortak olmaktadır, Jin jiyüzyüze' sloganları atarak yürüyüşe geçti. Burada basın açıklaması yapmak isteyen grup, çevik kuvvet ekipleri tarafından Hükümet Köşkü'ne kaldırıldı. Hükümet Köşkü'nün önünde yapılan konuşmaların ardından tekrar yürüyüşe geçen grup, mahkeme önüne giderek burada zılgıt ve sloganlar eşliğinde oturma eylemi yaptı. Mahkeme kararının açıklanmasından sonra açıklama yapan Diyarbakır Baro Başkanı Ali İhsan Karahan, görevli ve din eğitimi de vererek bir çocuğu tecavüz ettiği Midyat Adliyesi'nde bazı görevlilerin müdahaleleriyle tutuklanarak gözaltına alındığını

bir halk ola
ştan bir
'ız dedi.
nokratik-
yal kı-
sayda
ar is-

mail Beşikçi, paketin Kürtlerin ve Aşımilerin taleplerini karşılamaktan uzak olduğunu savundu. Prof. Dr. Mithat Sancar ise, AKP'nin önerdiği "daraltılmış" ve "dar" bölge seçim sistemlerinin, seçim baleyecilerine dikkat çekerek dar bölge sistemini ise "BDP'yi bölgeye hapsedebileceğini" belirtti.

...Etiler, Paketin çok ciddi
n, mütevazı bir adam oldu
le dedi "Paketin toplumu
k cevap vermediği açıktır
uğramadık. Demokratik
her adım olumludur. P
ilgili eksik düzeni

Elçi: Hayal kinklığına uğram

DIYARBAKIR
Barışın Başkanı Tahir Elçi, düzenlediği basın toplantısında demokratikleşme gerektiği ilgili yaptıkları açıklamada, halkın korkuluğa uğradıklarını, ancak çok sayıda kişi bulunduğu söyledi. Barışın reformu olduğunu belirten beklentilerine Ancak hayal değil konuştukları bir yerde anıttı

**güne kadar t
ımız hale gel**

Onikinci

Av. Nevzat EREN Futbol Turnuvasına Katılacak Meslektaşlarımızın Dikkatine!

Baromuz tarafından bu yıl onuncusu düzenlenecek olan Av. Nevzat EREN Futbol Turnuvası'na katılmak isteyen meslektaşlarımızın aşağıda belirtilen hususlara dikkat etmesi gerekmektedir.

- A1 Her takımın listesinde en az 9 oyuncu bulunması gerekmektedir. Listede bulunabilecek maksimum oyuncu sayısı ise 12'dir.
- A2 Takımların Diyarbakır Barosu'na kayıtlı avukat/stajyer avukat, ile Diyarbakır ve bağlı ilçe adliyelerinde görev yapan hakim, savcı, katip, baro/adliye personeli ve yine Diyarbakır'da görev yapan Hukuk Fakültesi öğretim görevlilerinden oluşması zorunludur.
- A3 Her listede bir takım kaptanı ile iletişim bilgileri belirtilmelidir. Turnuva ya da takım ile ilgili konularda iletişim takım adına kaptan ile yapılacaktır.
- A4 Turnuvaya katılacak takımlardan 100 TL giriş keseneği alınacaktır.
- A5 Her takım, avukatların dışında Hukuk Fakültesi öğretim görevlisi, savcı, hakim ya da Diyarbakır Barosu sisteminde kayıtlı listede ismi olan katip, baro/adliye personeli olan iki ve faal olarak amatör ya da profesyonel bir takımda görev yapmayan bir kaleciyi ekleyebilir.
- A6 Takım kaptanları listeler ile birlikte oyuncuların görevlerini gösteren ve kimlik fotokopilerini de sunmak mecburiyetindedir.
- A7 Takımların kendilerine ait formaları olması gerekmektedir.
- B1 Turnuvaya katılmak isteyen meslektaşlarımızın öncelikle yönetmeliği Baromuz internet sitesinden edinmeleri önemle rica olunur.
- C1 Takım listelerinin en geç 29.11.2013 Cuma günü mesai bitimine kadar CMK Uygulama Merkezi'ne iletilmesi gerekmektedir. Bu tarihten sonra yapılacak başvurular kesinlikle kabul edilmeyecektir.

YÖNETİM KURULU

